

FULL ELUCIDATED EDITION

קונטרס מעייני הישועה

משיחות לילות חג הסוכות ה'תש"א

Maayanei HaYeshuah

From the Wellsprings of Salvation · Talks of the Nights of Sukkos 5751

Each Jew is to make the celebration his own, the street is to dance, and the joy of the second tablets is to overflow the shul until the roof gives way to the sky.

What you are holding

This is a **sicha**, not a maamar. It is the Rebbe's talks from the nights of Sukkos 5751 (Thursday 4 – Thursday 11 October 1990), edited into five thematic chapters and thirty-eight numbered sections (§§ א–לח) under the heading משיחות לילות חג הסוכות ה'תשנ"א. They were published in the annual *Maayanei HaYeshuah* series, the collected talks the Rebbe gave each night of Sukkos at Simchas Beis HaShoevah from 5741 onward. The arrangement is by theme, not by night. Chapter Five follows the seven days.

Base text. The Hebrew is the text of the pages supplied (printed pp. 101–152, running head תנש"א – מעייני הישועה). The same kuntres appears in Toras Menachem, Hisvaaduyos 5751, on he.chabad.org (chapter 4, "מעלת השנה," article 3140326). That identification is **VERIFIED**. That the supplied page numbers correspond to a specific printed volume is **UNVERIFIED**. The editorial status (בלתי מוגה / מוגה) is not stated on these pages and could not be confirmed. It is **UNVERIFIED** and should be checked before print. Two notes are marked as the publisher's (n. 231, n. 327).

HOW TO READ THE ENGLISH

Bold is translation of the Hebrew words themselves; *lighter italic is editorial elucidation*. Read only the bold and you have the sicha; read both and you have the sicha taught. Underlined words mark emphasis in the original's typography. Transliterations are in italic within either register.

Layout. Hebrew is always in the right column and English with elucidation always in the left, aligned paragraph by paragraph and in full. Each section opens with *Before we read* and closes with a blue *Summary*. Deep dives sit at the point where a foundational idea first carries weight.

Hebrew fidelity. The Hebrew was taken from the PDF's text layer, not reconstructed from memory. Runs set in the printing's emphasis face were stored visually reversed and in a legacy encoding. These were decoded mechanically. Every line that did not decode cleanly was corrected from the rasterized page image: all Yiddish phrases, the vocalized עֲזָרָה, and the sub-note "עבודה שבלב". No abbreviation is expanded, no nikud added, no text elided. Small grey badges (עמ' 117) mark where a printed page begins. **Footnote numbers** in the Hebrew column are placed where the text layer places them. They were spot-checked against page images but not verified line by line. All 327 footnotes and the starred sub-notes are reproduced *as printed* in the back matter, in page order.

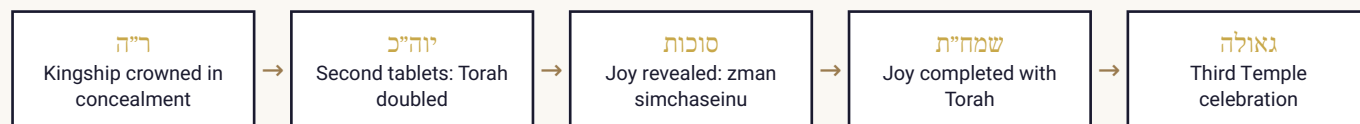
Citations. Every citation carries a status: **VERIFIED** (opened and confirmed), **AS CITED** (reproduced from the printed apparatus, not independently opened), or **UNVERIFIED** (flagged, never presented as confirmed). The footnotes are AS CITED throughout. The citations the elucidation relies on are sorted in the Verification Note at the back.

Flags for spot-check before print.

- §22 prints ת"ו bulls on the first day and ל"ו on the second. The Torah gives 13 and 12 (Bamidbar 29:13, 17). The text is left as printed and flagged in the deep dive.
- §23's italic context (the Soviet emigration; Iraq's invasion of Kuwait, August 1990) is editorial, not the Rebbe's words.
- Footnote 19 and sub-notes on pp. 102–103 were printed interleaved on the page and have been separated here. Please check them against the page image.

Method. This edition is published by **Reshimu**, which builds runtime governance for AI agents (the Four Gates), with **Atzmut OS** as its audit and escalation layer. The same discipline applies to text. Hebrew is transcribed from the source and never reconstructed from memory. Footnotes are reproduced as printed. The VERIFIED / AS CITED / UNVERIFIED taxonomy is disclosed. Elucidation is set typographically apart from translation. Nothing is asserted that is not traceable to the printed source.

The shape of the sicha

The Tishrei arc on which chapters 1–4 rest (§§2, 4–6, 15–17).

I	Opening with a Blessing §§1–2	Mutual blessing gives Hashem nachas; He answers with unlimited blessing. On Sukkos the coronation hidden on Rosh Hashanah is revealed, and the King's own joy adds more still.
II	The Time of Our Rejoicing §§3–8	Sukkos's joy exceeds Shavuos's because it is the joy of the second tablets, "double." Hence: more Torah, especially Chassidus, channelled through the ushpizin, Zohar and Chassidic, each named for his mission.
III	Simchas Beis HaShoevah §§9–15	As prayer inherits and in part surpasses the offerings, today's celebration surpasses the Temple's in time (it starts on Yom Tov) and in place (everywhere, and out into the street), and prepares the Third Temple's.
IV	The Year's Quality §§16–18	5751: "Your kingship shall be exalted" and "a year of wonders." Yom Tov flowing into Shabbos three times makes a chazakah pointing to the third Redemption. The eruv tavshilin's "guest" makes Hashem the host of His exiled children.
V	Each Day's Work §§19–38	Day by day: oneness (Avraham, the Baal Shem Tov); laughter (Yitzchak, the Maggid) and the nations; Torah (Yaakov, the Alter Rebbe); "the majority is as the whole" and women's tznies; the fifth level and "loving the creatures" (Aharon, the Tzemach Tzedek); doubling and Yesod; Hoshana Rabbah and David, closing in blessing and tzedakah.

Glossary

אושפזין	<i>ushpizin</i>	Aramaic, "guests": the seven supernal guests of the sukkah (Zohar), and the seven Chassidic Rebbeim (§7).
בכסה	<i>bakeseh</i>	"Covered": Rosh Hashanah, when matters (and the moon) are concealed, to be revealed on Sukkos (§2, §16).
ביטול סיבת הגלות	<i>bittul sibas bagalus</i>	Undoing the exile's cause: increasing Ahavas Yisrael against baseless hatred (§14, §38).
בירור	<i>birur</i>	Refinement: extracting and elevating the holy within the world, the work of the seventy bulls (§22).
חזקה	<i>chazakah</i>	A presumption established by three repetitions ("three times make a chazakah") (§17, §25, §35–36).
יחוד נפלא	<i>yichud nifla</i>	The "wondrous union" of the learner's mind with Hashem's wisdom in Torah study (Tanya ch. 5) (§6).
יסוד	<i>Yesod</i>	The sixth of the emotive sefiros, "foundation"; Yosef's attribute (§34).
לוחות אחרונות	<i>luchos achronos</i>	The second tablets, given on Yom Kippur, "double for wisdom" (§4).
מעמד	<i>maamad</i>	"Station": the delegation of Yisraelim present at the offerings, whose essence was prayer (§10).
מקיף / פנימי	<i>makif / pnimi</i>	Surrounding (transcendent) vs. inner (immanent) light; sukkah vs. house (§27).
משפיע / מקבל	<i>mashpia / mekabel</i>	Giver / receiver; three vs. four (§29).
נחת רוח	<i>nachas ruach</i>	"Ease of spirit": Hashem's satisfaction from His children's conduct (§1).
עירוב תבשילין	<i>eruv tavshilin</i>	The dish set aside before a Friday Yom Tov that permits cooking for Shabbos (§18).
פנים חדשות	<i>panim chadashos</i>	"New faces": a new participant (or a renewed self) that renews the joy (§19, §32).
פנימיות התורה	<i>pnimiyus baTorah</i>	Torah's inner dimension: Zohar and Kabbalah, made comprehensible in Chabad Chassidus (§6–8).
פקע איגרא	<i>pakah igra</i>	"The roof split": joy that breaks through its container (§14).
רשות הרבים / היחיד	<i>reshus harabim / hayachid</i>	Public / private domain, read as multiplicity vs. the domain of the One (§14, §20).
שמחת בית השואבה	<i>Simchas Beis HaShoevah</i>	The celebration of the Sukkos water-drawing in the Mikdash, and its present-day continuation (§9 ff.).
תנשא	<i>tinasei</i>	"Shall be exalted": the sign of 5751, "Your kingship shall be exalted" (§16).
תהא שנת אראנו נפלאות	<i>tebei shnas arenu niflaos</i>	The acrostic of תנש"א: "a year of 'I will show you wonders'" (§16).

פתיחה בברכה

Opening with a Blessing

HEADINGS, AS PRINTED

ראשי פרקים

- The Jewish custom of opening with a blessing
- Hashem's blessings increase through opening with a blessing
- A special increase in Hashem's blessing on Sukkos, the time of our rejoicing, because of Hashem's joy in Israel

- מנהג ישראל לפתוח בברכה
- ההוספה בברכותיו של הקב"ה ע"י הפתיחה בברכה
- הוספה מיוחדת בברכתו של הקב"ה בחג הסוכות, זמן שמחתנו – מצד שמחתו של הקב"ה בישראל

§1 Opening with a Blessing pp. 101

BEFORE WE READ

The Rebbe opens the Sukkos talks the way Jews open any meeting — with *shalom aleichem*. The point is not courtesy. When Jews bless one another, Hashem answers with more blessing of His own.

We open with a blessing — the phrase echoes the opening of the first letter in *Igeres HaKodesh*, the fourth part of *Tanya*. **First of all — a blessing of *shalom*, following the custom of Jews that when they meet, one opens with the blessing "*Shalom aleichem*" and his fellow answers with the blessing "*Aleichem shalom*," so that the encounter is framed in peace at both ends: through this the elevation of *opening with peace and closing with peace* is achieved. All of this applies even when two Jews meet; how much more so at a gathering of many, a congregation of Jews — up to many tens of Jews — and in a holy place, a shul and a beis midrash, and at a special time — a Yom Tov, "festivals for rejoicing" — and especially Sukkos, "the time of our rejoicing" as §2 will explain.**

פותחין בברכה¹, לכל לראש – ברכת שלום, וכמנהג ישראל² שכאשר נפגשים יחד פותח האחד בברכת "שלום עליכם", וחבירו משיב בברכת "עליכם שלום"³, שע"ז נעשה העילוי דפתיחה בשלום וחתימה בשלום⁴. וכל זה – אפילו בפגישת שני יהודים, ועאכו"כ בפגישת רבים וציבור מישראל, עד לכו"כ עשירות מישראל, ובמקום קדוש, ביתהכנסת⁵ וביתה המדרש, ובזמן מיוחד – יום טוב, "מועדים לשמחה", ובפרט חג הסוכות, "זמן שמחתנו" (כדלקמן ס"ב).

And through this, Hashem's blessings increase still more. *The mechanism: as is known, because of the great nachas ruach — the contentment, literally "ease of spirit" — that our Father in Heaven has from His children's conduct — even two Jews, and certainly many — when it takes the form of love and unity, expressed in blessing one another, Hashem adds measure for measure, and since He is infinite, the addition too is without limit (n. 7) to His blessings for every single Jew, "from His hand that is full, open, holy and generous" — the wording of the third blessing of Birkas HaMazon.*

ועי"ז ניתוסף עוד יותר בברכותיו של הקב"ה – כידוע⁶ שמצד גודל הנחת־רוח דאבינו שבשמים מהנהגת בניו (אפילו שנים מישראל, ועאכו"כ רבים מישראל) באופן של אהבה ואחדות, שמתבטאת בברכה איש לרעהו, מוסיף הקב"ה⁷ בברכותיו לכאן"א מישראל "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה"⁸.

SUMMARY

Jews greeting each other with blessing is not small talk: mutual blessing expressed in love and unity gives Hashem *nachas*, and He responds with unlimited blessing from His "full, open, holy and generous hand."

§2 The Festival Blessing — and the King's Joy pp. 101–103

ב.

BEFORE WE READ

After the general blessing of peace comes a blessing tied to the time: *gut yom tov*. On Sukkos, the Rebbe argues, the blessing is amplified for two reasons: the King's sovereignty, crowned on Rosh Hashanah, is revealed now; and the King Himself is rejoicing.

In addition to opening with the blessing of *shalom* — a general blessing — there also comes an opening with a particular blessing connected with the content of the time: a blessing specific to the festivals ("*gut yom tov*" and on *Chol HaMoed*, "*gut moed*"), in which the theme of joy is emphasized — "festivals for rejoicing" — and with added emphasis on Sukkos, which is called "the time of our rejoicing."

ונוסף על הפתיחה בברכת שלום, ברכה כללית, באה גם הפתיחה בברכה פרטית הקשורה עם תוכן הזמן – ברכה מיוחדת לימים טובים ("גוט יום טוב"⁹), שבהם מודגש ענין השמחה, "מועדים לשמחה"¹⁰, ובהדגשה יתירה בחג הסוכות שנקרא "זמן שמחתנו"¹⁰.

It should be added that the drawing-down of Hashem's blessings — which, as §1 showed, is preceded and triggered by Jews' own act of opening with blessing — is especially emphasized because of the quality of the time: Sukkos, the time of our rejoicing.

ויש להוסיף, שהמשכת ברכותיו של הקב"ה (ע"י הקדמת פעולתן של ישראל בפתיחה בברכה) היא בהדגשה יתירה מצד מעלת הזמן¹¹ – חג הסוכות, זמן שמחתנו:

As is known, the verse "*Bakeseh l'yom chageinu*" — "at the time appointed [literally: covered] for our festival day" (*Tehillim* 81:4) — is explained to mean that on Sukkos ("our festival day") the matters that were hidden and covered ("*bakeseh*") on Rosh Hashanah become revealed. And as the Midrash says: "On Rosh Hashanah we do not know who won; but when Israel go out from before the Holy One, blessed be He, with their lulavim and esrogim in their hands, we know that Israel are the victors." Since the essential theme of Rosh Hashanah is "Make Me King over you" — the Gemara's summary of why

ידוע¹² פירוש הכתוב¹³ "בכסה ליום חגינו", שבחג הסוכות ("ליום חגינו") מתגלים הענינים שהיו בהעלם וכיסוי ("בכסה") בראש השנה. וכדאיתא במדרש¹⁴ "בר"ה לית אנן ידעין מאן נצח, אלא במה שישראל יוצאין מלפני הקב"ה ולולביהן ואתרוגיהן בידן, אנו יודעין דישראל אינון נצוחיא". וכיון שענינו העיקרי של ר"ה הוא "תמליכוני עליכם"¹⁵,

we say Malchiyos —, it follows that on Sukkos Hashem's sovereignty over Israel is revealed; and consequently the drawing-down of Hashem's blessings to the Jewish people, in everything they need, increases further — in keeping with the nature of a king, who is the source of life and sustenance of the entire people — *compare the blessing "shehecheyanu v'kiymanu," "Who has given us life and sustained us"* —, to the point that he provides all the people's needs generously (according to the king's means) and with a pleasant, welcoming countenance — *the image of Elul as "the king in the field," which, n. 17 adds, continues even more strongly through the Ten Days of Repentance*. How much more so at a time of the King's gladness and joy — "the time of our rejoicing" includes also the joy of Hashem, the King, as He sees that *all* of Israel — *men, women and also children; and n. 18 remarks that it is sometimes easier to explain to a child than to an adult why one sets aside one's own affairs to crown the King* — fulfilled the request "Make Me King over you," and in the manner of "in a multitude of people is the King's glory" (Mishlei 14:28) — *a crowd crowning the King together adds to His splendor; so that because of the King's joy in Israel — and n. 20 notes that "our rejoicing," in the plural, means both Israel's joy in Hashem and Hashem's joy in Israel* — there is a still greater drawing-down of His blessings to Israel in everything they need.

And first and foremost — the principal blessing (in which Jews also bless one another in their own blessings): the true and complete Redemption through Moshiach Tzidkeinu.

מובן, שבחג הסוכות מתגלה מלכותו של הקב"ה על ישראל, ובמילא, ניתוסף יותר בהמשכת ברכותיו של הקב"ה לבנ"י בכל המצטרך להם – בהתאם לענינו של המלך שהוא מקור החיות והקיום¹⁶ של כל העם ועד שמספק כל צרכי העם בהרחבה (לפי הישג ידו של המלך) ומתוך סבר פנים יפות¹⁷. ועאכו"כ בזמן חדות ושמחת המלך – "זמן שמחתנו", שכולל גם השמחה של הקב"ה (המלך) בראותו שכל ישראל¹⁸ קיימו הבקשה ד"תמליכוני עליכם", ובאופן ד"ברוב עם (שעי"ז ניתוסף ב) הדרת מלך"¹⁹, שמצד שמחתו של המלך בישראל²⁰ ניתוסף עוד יותר בהמשכת ברכותיו **עמ' 103**. לישראל בכל המצטרך להם

ולכל לראש – הברכה העיקרית (שבה מתברכים גם בנ"י. בברכותיהם איש לרעהו) דגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו

DEEP DIVE

Bakeseh l'yom chageinu — what Rosh Hashanah covers, Sukkos uncovers

בִּקְסָה לַיּוֹם חֲגֵינוּ

Tehillim 81:4 reads: "Sound the shofar on the new moon, *bakeseh* for our festival day." Chazal read *bakeseh* as "covered": Rosh Hashanah is the festival on which the moon is covered, since it falls at the new moon (§16, Rosh Hashanah 8a–b). Chassidus reads it as a statement about the whole month (§2, n. 12: Likkutei Torah, Derushei Rosh Hashanah; Siddur im Dach). What Rosh Hashanah accomplishes happens in concealment: the coronation ("Make Me King over you") and the verdict of the judgment. Sukkos, "our festival day," is where these come into the open.

The Midrash (Vayikra Rabbah 30:2, n. 14) makes the same point with a courtroom image. On Rosh Hashanah no one knows who won. When Israel walks out holding lulav and esrog, everyone knows.

This frame carries most of the sicha. The coronation revealed on Sukkos yields blessing (§2). The year's sign "*tinasei*" is revealed on Sukkos (§16). The moon, hidden on Rosh Hashanah, is full on the fifteenth (§16, §37).

SUMMARY

The festival blessing is magnified on Sukkos twice over: what was crowned in concealment on Rosh Hashanah ("Make Me King") is revealed on Sukkos, and a king provides for his people; and "the time of our rejoicing" is also the King's own joy, which pours out still more. The first of all blessings is the Redemption.

זמן שמחתנו

The Time of Our Rejoicing

ראשי פרקים

HEADINGS, AS PRINTED

- The joy of Sukkos: the conclusion and completion of the Matan Torah of the second tablets
 - "Accept My kingship" (on Rosh Hashanah), "and afterwards I will decree decrees upon you" (Matan Torah on Yom Kippur, continued on Sukkos)
 - More Torah study on Sukkos, especially in Torah's inner dimension
 - The connection to the ushpizin: the ushpizin of the Zohar (Torah's inner dimension) and the Chassidic ushpizin, named for their work and service in revealing Torah's inner dimension
- השמחה דחג הסוכות – גמר ושלמות מתן-תורה דלוחות אחרונות
 - קבלו מלכותי (בר"ה) ואח"כ אגזור עליכם גזירות (מ"ת ביוהכ"פ והמשכו בחג הסוכות)
 - הוספה בלימוד התורה בחג הסוכות, ובפרט בפנימיות התורה
 - השייכות לאושפיזין – האושפיזין שבוהר (פנימיות התורה) והאושפיזין החסידיים כפי שנקראים ע"ש פעולתם ועבודתם בגילוי פנימיות התורה

§3 Why Sukkos Is "the Time of Our Rejoicing" pp. 105

BEFORE WE READ

Every festival is a "festival for rejoicing." Only Sukkos is named for joy. Chapter Two asks what that name tells us.

After opening with a blessing (both the blessing of *shalom* and the festival blessing), we must explain the content and particular theme of Sukkos, "the time of our rejoicing." In the very name of the festival — "the time of our rejoicing" — it is emphasized that joy is the essence of this Yom Tov. This is not so with the other festivals (Pesach and Shavuot): though they are "festivals for rejoicing," joy is not their essence and whole theme, for the essence and whole theme of those

לאחרי הפתיחה בברכה (הן ברכת שלום, והן ברכת המועדים) – יש לבאר תוכנו וענינו המיוחד של חג הסוכות, "זמן שמחתנו": בשמו של היו"ט – "זמן שמחתנו" – מודגש שהשמחה היא ענינו העיקרי של היו"ט, משא"כ שאר הימים טובים (חג הפסח וחג השבועות), עם היותם "מועדים לשמחה", הרי, ענין

festivals is "the time of our freedom" (Pesach) or "the time of the giving of our Torah" (Shavuos).

השמחה אינו עיקר וכל ענין היו"ט, כי עיקר וכל ענין היו"ט הוא "זמן חרותנו" (חג הפסח) או "זמן מתן תורתנו" (חג השבועות).

From this we also understand something about the *magnitude* and *quality* of the joy. *Joy is not one flat thing*: there are many gradations of joy, joy above joy; so beyond the level of joy of all the festivals, there is an added joy on Sukkos — a joy greater and loftier than the joy of "the time of our freedom" and the joy of "the time of the giving of our Torah."

ומזה מובן גם בנוגע לגודל ומעלת השמחה – שהרי יש כמה חילוקי דרגות בשמחה, שמחה למעלה משמחה²¹ – שנוסף על דרגת השמחה דכל הימים טובים, יש שמחה יתירה בחג הסוכות, שמחה גדולה ונעלית יותר מהשמחה ד"זמן חרותנו" והשמחה ד"זמן מתן תורתנו".

As the Midrash states explicitly: "On Pesach you do not find a single joy written . . . on Shavuos . . . one joy . . . but on the Festival (of Sukkos) . . . it writes three joys."

וכמפורש במדרש²² ש"בפסח אין אתה מוצא שכתוב בו שמחה אחת .. בעצרת . . שמחה אחת . . אבל בחג (הסוכות) . . כתב שלש שמחות".

SUMMARY

Sukkos is the only festival whose very identity is joy — and therefore its joy is of a higher order than the joy of Pesach and Shavuos, as the Midrash counts: none, one, three.

§4 A Joy Above Matan Torah? — The Second Tablets pp. 105–106

ד

BEFORE WE READ

Here is the problem the whole chapter turns on: what could be a greater joy than Matan Torah on Shavuos? The Rebbe's answer: Sukkos's joy is itself a Matan Torah — the giving of the second tablets on Yom Kippur, which came "double."

The explanation: regarding the superiority of the joy of Sukkos ("the time of our rejoicing") over Shavuos that precedes it ("the time of the giving of our Torah" — *which, n. 23 notes, completes the Exodus, "the time of our freedom"*) — this needs to be understood: the *greatest* joy is *surely* that "He chose us from all the nations and gave us His Torah" — *the words of Birkas HaTorah*. How could there be a greater joy than this — to the point that after "the time of the giving of our Torah" there is another festival in which joy is so emphasized that joy becomes the content of the time, "the time of our rejoicing"?!

והענין בזה: במעלת השמחה דחג הסוכות ("זמן שמחתנו") לגבי חג השבועות ("זמן מתן תורתנו"²³) שלפניו – צריך להבין: השמחה הגדולה ביותר היא מזה ש"בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו"²⁴, ואיך יתכן שמחה גדולה יותר מזו, עד כדי כך, שלאחרי "זמן מתן תורתנו" ישנו חג נוסף שבו מודגש ענין השמחה באופן שהשמחה נעשית תוכנו של הזמן, "זמן שמחתנו"?!

Among the explanations: the joy of Sukkos is also connected with Matan Torah, but in a manner loftier than the Matan Torah on Shavuos. *The Mishnah in Taanis* reads "the day of his wedding — this is Matan Torah," and *Rasbi* there identifies it as "Yom Kippur, on which

ומהביאורים בזה – שהשמחה דחג הסוכות קשורה אף היא עם מתן-תורה, אבל באופן נעלה יותר ממתן-תורה שבחג השבועות – "ביום חתונתו זה מתן

the second tablets were given" — on which (after Hashem was reconciled with Israel with joy and a whole heart) something was added to the Torah in the manner of "double for wisdom" — *the Midrash: "Do not be distressed over the first tablets, which had only the Ten Commandments; in the second tablets I give you halachos, midrash and aggados" (n. 28); and consequently there is also added joy doubled. However, on Yom Kippur itself the joy is not (so) revealed, because what is primarily emphasized on it is pardon, forgiveness and atonement. The chief revelation of the joy of the Matan Torah of Yom Kippur is on Sukkos — "the time of our rejoicing" — culminating in its conclusion and seal on Shemini Atzeres: beyond the absorption of all the matters of Sukkos that takes place with joy on the eighth day (of Atzeres), it is also "a festival in its own right," especially Simchas Torah — in the Diaspora a separate day; n. 30 adds that in Eretz Yisrael there is a special empowerment to draw both into one day, which is called by a name of its own and a name that emphasizes the connection of the joy with Torah — on which the completeness of the joy of the Matan Torah of the second tablets is achieved — hence, n. 32 observes, the Rebbeim were more "closed within themselves" on Shemini Atzeres than during Sukkos, to set Simchas Torah's joy in relief.*

תורה"25, "יום הכיפורים שניתנו בו לוחות האחרונות"26 עמ' 106 (לאחרי שנתרצה הקב"ה לישראל בשמחה ובלב שלם27), שבו ניתוסף בתורה באופן ד"כפלים לתושי"28, ובמילא ניתוסף גם שמחה בכפלים, אלא שביוהכ"פ עצמו השמחה אינה בהתגלות (כ"כ), כיון שבו מודגש בעיקר הענין דסליחה מחילה וכפרה, ועיקר התגלות השמחה דמתן־תורה שביוהכ"פ היא בחג הסוכות – "זמן שמחתנו", עד לסיומו וחותמו בשמיני־עצרת, שנוסף על הקליטה דכל עניני חג הסוכות שנעשית ביום השמיני(עצרת), ה"ה גם "רגל בפני עצמו"29, ובפרט בשמחת- תורה30, שנקרא בשם מיוחד בפ"ע31, ובשם שמדגיש השייכות של השמחה לתורה – שבו נעשית שלימות השמחה32 דמתן־תורה דלוחות אחרונות.

DEEP DIVE

The second tablets — why "double"

The first tablets were given on Shavuot and broken on 17 Tammuz. After forty days of prayer, Hashem "was reconciled with Israel with joy and a whole heart" (Rashi, n. 27). Moshe came down with the second tablets on Yom Kippur. The Mishnah at the end of Taanis calls this day "the day of his wedding" (n. 25–26).

The Midrash (Shemos Rabbah 46:1, n. 28) says the second tablets were not a copy. The first held the Ten Commandments alone. The second came with "halachos, midrash and aggados," applying Iyov 11:6: "He will tell you the hidden things of wisdom, *for it is double to wisdom.*"

The sicha's argument follows from this. If the Torah given is double, its joy is double. Yom Kippur is taken up with atonement, so that joy has nowhere to show. It surfaces five days later as "the time of our rejoicing" and is completed on Simchas Torah (§4). The same verse speaks of "hidden things of wisdom," and this is what lets the Rebbe move in §6 to Chassidus, Torah's hidden dimension.

לוחות אחרונות • כפלים לתושיה

SUMMARY

Sukkos's joy is a Matan-Torah joy — the joy of the second tablets given on Yom Kippur, which carried Torah "double." Yom Kippur keeps that joy concealed under atonement; Sukkos reveals it; Simchas Torah completes it.

§5 "Accept My Kingship — Then I Will Decree" pp. 106–107

BEFORE WE READ

The second tablets had something the first did not: a Rosh Hashanah before them. The Mechilta's parable of the king who first asks to be accepted and only then legislates maps precisely onto Tishrei.

It may be said that the superiority of the Matan Torah of the second tablets on Yom Kippur (which is revealed in the superior joy of "the time of our rejoicing") over Shavuot ("the time of the giving of our Torah") is expressed also in the *prior* avodah of "Make Me King over you" on Rosh Hashanah. The Midrash says (and it is cited in many places in Chassidus) that Hashem tells Israel: "Accept My kingship, and afterwards I will decree decrees upon you." It may be said that this is especially emphasized in the Matan Torah of the second tablets — since it comes after the preface of first "accepting My kingship," which is "Make Me King over you" on Rosh Hashanah, after which the Matan Torah of the second tablets takes place on Yom Kippur in completeness: "afterwards I will decree decrees upon you."

And this ("afterwards I will decree decrees upon you") is emphasized also in the avodah of Sukkos — both regarding the particular mitzvos of Sukkos, sukkah and the four kinds — *beginning already with the preparation in the four days between Yom Kippur and Sukkos, "one busy with his sukkah and one with his lulav" (n. 35) — and regarding Torah study: as is known, Torah is likened to a house that protects from storm and rain — the Gemara says Torah "shields and saves" (n. 37) —, and similarly the sukkah, which is like a house ("dwell as you would reside"), protects from storm and rain, as it says, "and a sukkah shall be a shade by day from the heat, and a refuge and shelter from storm and rain" (Yeshayahu 4:6). From this it follows that the joy of "the time of our rejoicing" is connected with Torah and mitzvos ("I will decree decrees upon you") — the joy of Torah and the joy of mitzvah.*

ויש לומר, שהמעלה דמתנתורה דלוחות אחרונות ביוהכ"פ (שמתגלה במעלת השמחה ד"זמן שמחתנו") לגבי חג השבועות ("זמן מתן תורתנו") מתבטאת גם בהקדמת העבודה ד"תמליכוני עליכם" בר"ה: איתא במדרש³³ (ומובא בכ"מ בדרושי חסידות³⁴) שהקב"ה אומר **עמ' 107** לישראל "קבלו מלכותי ואח"כ אגזור עליכם גזירות". ויש לומר, שענין זה מודגש ביותר במתנתורה דלוחות אחרונות — להיותו לאחר ההקדמה ד"קבלו מלכותי" תחילה, שזהו"ע ד"תמליכוני עליכם" בר"ה, שלאח"ז נעשה מתנתורה דלוחות אחרונות ביוהכ"פ בשלימות, אח"כ אגזור עליכם גזירות".

וענין זה ("אח"כ אגזור עליכם גזירות") מודגש גם בעבודה דחג הסוכות — הן בנוגע להמצוות המיוחדות דחג הסוכות, סוכה וד' מינים³⁵, והן בנוגע ללימוד התורה, כידוע³⁶ שהתורה נמשלה לבית שמגין³⁷ מזרם וממטר, ודוגמתו בסוכה, שהיא כמו בית ("תשבו כעין תדורו"³⁸) שמגין מזרם וממטר, כמ"ש³⁹ "וסוכה תהי' לצל יומם מחורב למחסה ולמסתור מזרם וממטר" — שמזה מובן שהשמחה ד"זמן שמחתנו" קשורה עם תורה ומצוות ("אגזור עליכם גזירות"), שמחה של תורה ושמחה של מצוה.

SUMMARY

Kingship first, decrees after: Rosh Hashanah's coronation precedes Yom Kippur's second tablets, which is why that Matan Torah is "complete." Sukkos carries the "decrees" forward — the sukkah and four kinds, and Torah study, the sukkah's twin as a protective house.

§6 Therefore: More Torah on Sukkos — Especially Its Inner Dimension pp. 107–108

BEFORE WE READ

In light of what was said — that the joy of "the time of our rejoicing" is connected with the Matan Torah of the second tablets in the manner of "double for wisdom" — it is understood that in "the time of our rejoicing" there should be an increase, with added vigor and strength, in Torah study. This is prefaced by what is explained in Tanya (ch. 5) about the superiority of Torah study over the fulfillment of mitzvos: through Torah study a person's intellect (his *chochmah*, *binah* and *daas*) becomes united with Hashem's wisdom (Torah) in "a wondrous union, like which there is none, and nothing comparable to it is found at all." From this it is understood that in Torah study the joy of the Matan Torah of the second tablets ("the time of our rejoicing") is more emphasized — since the essence and completeness of union with Hashem ("accept My kingship and afterwards I will decree") in the manner of "a wondrous union" is achieved specifically through Torah study.

With added emphasis regarding the study of the inner dimension of Torah — "the hidden things of wisdom" (*Iyov 11:6*), of which the same verse says "double for wisdom" (n. 41) — in a manner of understanding and comprehension with *chochmah*, *binah* and *daas*, in the teaching of Chabad Chassidus, in which the "wondrous union" with Hashem's wisdom is more openly emphasized (without need of proofs from outside, etc.), since the content of the study is knowledge of G-dliness — "Know the G-d of your father" (*Divrei HaYamim I 28:9*). Especially in light of what is known, that through the inner dimension of Torah the bond and union of the innermost soul with Hashem's innermost being is achieved, as the Zohar says: "Three levels are bound one to another — Israel, Torah and the Holy One, blessed be He — and each is a level upon a level, hidden and revealed"; that is, through the *hidden* (inner) of Torah, the bond of the *hidden* (inner) of Israel with the *hidden* (inner) of Hashem is made — and n. 44 explains why Chassidus says "three knots" rather than "three levels": besides the two links (Israel–Torah, Torah–Hashem) there is a third that closes the circle, lowest to highest: Israel and Hashem are entirely one.

ע"פ האמור שהשמחה ד"זמן שמחתנו" קשורה עם מתן תורה דלוחות אחרונות באופן ד"כפלים לתושי" – מובן, שב"זמן שמחתנו" צריכה להיות הוספה ביתר שאת וביתר עוז בלימוד התורה: ובהקדם המבואר בתניא⁴⁰ מעלת לימוד התורה לגבי קיום המצוות – שע"י לימוד התורה מתאחד שכל האדם (חכמתו בינתו ודעתו) עם חכמתו של הקב"ה (תורה) ב"יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו ולא כערכו נמצא כלל כו". ומזה מובן שבלימוד התורה מודגשת יותר השמחה שבמ"ת דלוחות אחרונות ("זמן שמחתנו") – כיון שעיקר ושלמות ההתאחדות עם הקב"ה ("קבלו מלכותי ואח"כ אגזור עליכם גזירות") באופן ד"יחוד נפלא" היא ע"י לימוד התורה דוקא.

ובהדגשה יתירה בנוגע ללימוד פנימיות התורה⁴¹ באופן של הבנה עמ' 108 והשגה בחכמה בינה ודעת, בתורת חסידות חב"ד – שבה מודגש בגלוי יותר ה"יחוד נפלא" עם חכמתו של הקב"ה (ללא צורך מראיות שמבחוץ כו') כיון שתוכן הלימוד הוא ידיעת אלקות, "דע את אלקי אביך"⁴². ובפרט ע"פ הידוע שע"י פנימיות התורה נעשה ההתקשרות והחיבור דפנימיות הנשמה עם הפנימיות דהקב"ה, כדאיתא בזהר⁴³ "ג' דרגין מתקשראן דא בדא, ישראל אורייתא וקוב"ה, וכל חד דרגא על דרגא סתים וגליא", היינו, שע"י סתים (פנימיות) דאורייתא נעשית ההתקשרות דבחי' סתים (פנימיות) שבישראל עם בחי' סתים (פנימיות) דקוב"ה⁴⁴.

DEEP DIVE

Three knots — Israel, Torah, and the Holy One

תלת קשרין

The Zohar (III 73a, n. 43) says: "Three levels are bound one to another — Israel, Torah and the Holy One, blessed be He — and each is hidden and revealed." Each of the three has an outer layer and an inner layer. The outer layer of Torah is its revealed law. The inner layer is its *sod*. The outer layer of a Jew is conscious life and behavior. The inner layer is the essence of the soul.

The pairing runs layer to layer. Revealed Torah binds revealed Israel to Hashem as He is revealed. The hidden of Torah, its inner dimension, binds the hidden of the soul to the hidden of Hashem (§6).

n. 44 explains the Chassidic phrasing "three *knots*." Three things arranged in a line need only two knots. A third knot closes the line into a circle, tying the lowest (Israel) back to the highest (Hashem). "Israel and the Holy One are entirely one." This bond sits above Torah, and it is also what draws Hashem into Torah in the first place.

SUMMARY

Sukkos should bring added Torah learning, because learning unites the mind with Hashem's wisdom in a "wondrous union" (Tanya ch. 5). Chassidus most of all: its subject is G-dliness itself, and its "hidden" joins the hidden of the soul to the hidden of Hashem.

§7 The Ushpizin — the Zohar's and the Chassidic pp. 108–110

ז.

BEFORE WE READ

Sukkos has its own teachers-in-residence. The Zohar's seven supernal guests are joined by seven Chassidic ushpizin — and the Rebbe adds an eighth.

It may be added that the particular connection of the inner dimension of Torah as revealed in Chabad Chassidus with "the time of our rejoicing" (on account of the completeness of the Matan Torah of the second tablets) is further emphasized because of the ushpizin of Sukkos: the Zohar states that on the seven days of Sukkos seven *ushpizin* (guests) from the upper world (the world of truth) come to the sukkah of every Jew — Avraham, Yitzchak, Yaakov, Moshe, Aharon, Yosef and David (and elsewhere the Zohar adds Shlomo too — the eighth *ushpiza*).

ויש להוסיף, שהשייכות המיוחדת דפנימיות התורה כפי שנתגלתה בתורת חסידות חב"ד ל"זמן שמחתנו" (מצד השלימות שבמ"ת דלוחות אחרונות) מודגשת עוד יותר מצד ה"אושפזין" שבחג הסוכות: איתא בזהר⁴⁵ שבשבעת ימי חג הסוכות באים לסוכתו של כאו"א מִישראל שבעה אושפזין (אורחים) מהעולם העליון (עולם האמת) – אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף ודוד (ובמק"א⁴⁶ מוסיף גם שלמה – אושפזיא השמיני⁴⁷).

And this is further added to by the seven Chassidic ushpizin (as revealed by the Rebbe my father-in-law, leader of our generation — *in the talk of the first night of Sukkos 5697 and 5703, where he pointed with his finger: "here sits the Baal Shem Tov, here sits the Maggid... and here sits my father" (n. 48)*) — the Baal Shem Tov, the Maggid, the Alter Rebbe, the Mitteler Rebbe, the Tzemach Tzedek, the Rebbe Maharash, and the Rebbe Rashab. And we add after them also the eighth *ushpiza* — the Rebbe my father-in-law, leader of our generation, through whom the absorption of all seven ushpizin takes place — *as Shemini Atzeres*

ובזה ניתוסף עוד יותר ע"י שבעת האושפזין החסידיים (כפי שגילה כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו⁴⁸) – הבעש"ט, המגיד, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, הצמחצדק, אדמו"ר מהר"ש, ואדמו"ר מהורש"ב. ואנן נוסיף אבתרייהו גם את האושפזיא השמיני⁴⁷ – כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שעל ידו

absorbs the seven days of Sukkos (n. 49) — as is emphasized also in the fact that through him (by his instruction and directive) the Chassidic writings of our Rebbeim were published and printed (including the books of the Baal Shem Tov, "Keser Shem Tov" and "Tzavaas HaRivash," and of the Maggid, "Maggid Devarav L'Yaakov," also called "Likkutei Amarim," which were printed again).

By way of preface: the details about the ushpizin of the Zohar and the Chassidic ushpizin (their connection with one another, the differences between them, etc.) were explained at length in previous years, and the words have already been printed — *in Maayanei HaYeshuah vol. 3 — with references added, a complete work; surely people remember them, and in any case anyone who wishes can study the printed text, including the books cited in the references, through which one's understanding becomes still "richer" — as Chazal say, "words of Torah are poor in one place and rich in another"; and n. 53 notes that on Sukkos wealth is needed quite literally, given the holiday's expenses, following the Arizal who would put his hand into the purse and pay for a mitzvah without counting. We mention the matter of the ushpizin now [besides the fact that this arouses the merit of the forefathers — as in the Beis HaMikdash, at the offering of the morning Tamid (the start of each day's service), they would say "Has the whole face of the east lit up as far as Chevron?" — "to recall the merit of the forefathers" buried in Chevron] in connection and relation with the inner dimension of Torah.*

The core of the matter: the whole notion of the ushpizin was revealed in the Zohar, the inner dimension of Torah; and all the more so the Chassidic ushpizin, who are the leaders of the teaching of Chassidus — *n. 56 adds that they also made many innovations in the revealed Torah — and are the ones who explain the matters in the Zohar — above all in the Chassidic works titled "Biurei HaZohar" — in a manner of understanding and comprehension in Chabad; consequently, through them there is a further addition to the entire theme of the ushpizin mentioned in the Zohar — so much so, n. 58 suggests, that by virtue of human effort the Chassidic ushpizin could be said to take precedence.*

נעשית הקליטה דכל שבועת האושפיזין⁴⁹, עמ' 109
כמודגש גם בכך שעל ידו (ע"פ הציווי וההוראה שלו) נתפרסמו ונדפסו כתבי החסידות של רבותינו נשיאנו (כולל גם ספריהם של הבעש"ט⁵⁰) ("כתר שם טוב" ו"צוואת הריב"ש") והמגיד ("מגיד דבריו ליעקב", שנקרא גם בשם "לקוטי אמרים"⁵¹) שנדפסו עוד הפעם).

ובהקדמה – שפרטי הדברים אודות האושפיזין שבזהר והאושפיזין החסידיים (שייכותם זל"ז, החילוקים שביניהם וכו') נתבארו בארוכה בשנים שלפנ"ז, וכבר נדפסו הדברים⁵², ובתוספת ציוני מרא"מקומות, דבר השלם, ובדאי זוכרים הדברים, ובכל אופן, כל הרוצה יכול לעיין בדברים הנדפסים, כולל גם העיון בספרים שצוינו במרא"מקומות. שעל ידם ניתוסף עוד יותר בהבנת הדברים באופן של "עשירות"⁵³ (כמארז"⁵⁴ "דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר"); ומזכירים עתה את ענין ה"אושפיזין" [נוסף לכך שע"ז מעוררים זכות אבות, כפי שמצינו בהקרבת התמיד (התחלת העבודה דכל יום) בביהמ"ק שהיו אומרים עמ' 110 "האיר פני כל המזרח עד שבחברון", "להזכיר זכות אבות" שבחברון⁵⁵] בקשר ובשייכות לפנימיות התורה.

ונקודת הדברים – שכללות ענין האושפיזין נתגלה בספר הזהר, פנימיות התורה, ועאכו"כ בנוגע לאושפיזין החסידיים, שהם הנשיאים דתורת החסידות⁵⁶, והם אלה שמבארים הענינים שבזהר⁵⁷ באופן של הבנה והשגה בחב"ד, ובמילא, ניתוסף על ידם עוד יותר בכללות ענינם של האושפיזין שנוכרו בזהר⁵⁸.

SUMMARY

The Zohar's seven guests and the seven Chassidic Rebbeim (plus the Friediker Rebbe as the eighth who "absorbs" them) are invoked here not only for their merit but as the channels of Torah's inner dimension — the Zohar reveals it, the Rebbeim make it comprehensible.

§8 Titles, Not Names — What Each Chassidic Guest Stands For pp. 110–112

BEFORE WE READ

A small observation with large consequences: the Zohar's ushpizin are called by their names; the Chassidic ushpizin are called by their titles as leaders. Each title names a mission.

It may be said that this is alluded to also in the fact that the Chassidic ushpizin are mentioned (not by the names they were given on entering the covenant of Avraham, as the ushpizin in the Zohar are, but) by the special titles by which they are called as leaders (of Israel, and especially leaders) of Chassidus.

— [These are: *the Baal Shem Tov* (and not the name "Yisrael") — as his name became known in all the region and surroundings, and indeed in the whole world, to the end of all generations, as "Baal Shem Tov" — *"Master of the Good Name"*;

the Maggid (of Mezritch) (and not the name "Dov Ber") — named for his activity and service in the manner of "He tells [*maggid*] His words to Yaakov, His statutes and judgments to Israel" (Tehillim 147:19);

the Alter Rebbe (and not the name "Shneur Zalman") — this title ("the elder," the first) emphasizes his distinction in founding the teaching of Chabad Chassidus through Tanya, so that he became known also as "the Baal HaTanya (and Shulchan Aruch); *the Mitteler Rebbe* (and not the name "Dov Ber") — which emphasizes his connection with the Rebbeim before and after him; being "middle," he encompasses both (as emphasized also in that his Chassidus is in the manner of "*rechovos hanahar*," the broad expanses of the river); *the Tzemach Tzedek* (and not the name "Menachem Mendel" — *though, n. 62 notes, "Tzemach Tzedek" equals "Menachem Mendel" in gematria, and the Yerushalmi says "Tzemach is Menachem"*) — which emphasizes the connection with Moshiach Tzidkeinu, who is called by both names "Tzemach" and "Tzedek" (Moshiach Tzidkeinu), because of his work in joining the teaching of Chassidus with the revealed Torah together in great abundance (in quantity too — *as has been revealed especially in our*

יש לומר, שענין זה מרומז גם בכך שהזכרת האושפזין החסידיים היא (לא בשמות שנקראו בכניסתם לבריתו של אאע"ה, כמו האושפזין שבזוהר, אלא) בתוארים המיוחדים שנקראים בהם בתור נשיאי (ישראל, ובפרט נשיאי) החסידות⁵⁹,

– [ואלו הם: הבעש"ט (ולא השם "ישראל") – כפי שנתפרסם שמו בכל הגליל והסביבה, ועד בכל העולם כולו, עד סוף כל הדורות, בתור "בעל שם טוב";

המגיד (ממעזריטש) (ולא השם "דובער") – ע"ש פעולתו ועבודתו באופן ד"מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל"⁶⁰;

אדמו"ר הזקן (ולא השם "שניאור זלמן") – שתואר זה ("הזקן", הראשון) מדגיש מעלתו בהתייחסות תורת חסידות חב"ד ע"י ספר התניא, ועד שנתפרסם ונקרא גם בשם "בעל התניא (והשולחן ערוך)"; אדמו"ר האמצעי (ולא השם "דובער") – שמדגיש שייכותו לאדמורי"ם שלפניו ושל אחריהם, שלהיותו "אמצעי" ה"ה כולל שניהם (כמודגש גם בזה שתורת החסידות שלו היא באופן ד"רחובות הנהר"⁶¹); הצמח-צדק (ולא השם "מנחם מענדל"⁶²) – שמדגיש השייכות למשיח צדקנו, שנקרא בב' השמות "צמח"⁶³ ו"צדק" (משיח צדקנו), ע"ש

generation and in these years, n. 64), in which the theme of "your wellsprings shall spread outward" is emphasized, through which "the Master comes — this is King Moshiach" — *the Baal Shem Tov's famous letter*;

the Rebbe Maharash (and not the name "Shmuel," which emphasizes the distinction of one so named — *the name was given to him by the Tzemach Tzedek knowingly, n. 66* — for "I have lent him to Hashem all the days that he lives, he is lent to Hashem" (Shmuel I 1:28)), or as he became known by his conduct of "*lechatchilah ariber*" — "*from the outset, go over*" the obstacle rather than around it — in which his particular way as a leader of Israel is emphasized;

the Rebbe nishmaso Eden (and not the name "Shalom Dovber") — for the title "*nishmaso Eden*" — "*his soul is in Eden*" is the title by which he is called, like being called by name, as one addresses a person in the second person (*though at first glance this is self-contradictory*); the explanation is from the saying he said before his passing: "*I am going to Gan Eden (to heaven), and the writings I leave to you*" — so that even in his ascent to Gan Eden ("*nishmaso Eden*") he is present here (which is why one may call him as one addresses someone present) — through the study of his Chassidic writings; and likewise the Rebbe my father-in-law, *leader of our generation* (and not the name Yosef Yitzchak, which is connected with the Redemption: *Yosef* — from "Hashem will again [*yosif*] set His hand a second time . . . and gather the dispersed of Israel" (Yeshayahu 11:11–12); and *Yitzchak* — from laughter ("whoever hears will laugh with me"), whose completeness will be in the future Redemption, as it says, "then our mouth will be filled with laughter") — the title "leader of our generation" emphasizes his activity and influence as a leader of Israel] — in which it is emphasized that the mentioning of the ushpizin is (also, and especially) in connection with the content of their mission and service in revealing the inner dimension of Torah in a manner of understanding and comprehension in the teaching of Chabad Chassidus.

From this it follows that in "the time of our rejoicing" there should be a special emphasis on increasing the study of the inner dimension of Torah as explained in Chabad Chassidus by the seven Chassidic ushpizin [including that on each of the seven days of Sukkos there should be a special increase in studying the teaching of the principal ushpiza of that day, who comes at the head, and "with him" come the

פעולתו בהחיבור תורת החסידות ותורת הנגלה ביחד בריבוי גדול (גם בכמות⁶⁴), שבזה מודגש הענין דיפוצו מעינותיך חוצה, שע"ז אתי מר דא מלכא משיחא⁶⁵;

אדמו"ר מהר"ש (ולא השם "שמואל", שמדגיש מעלתו של הנקרא בשם זה⁶⁶ ע"ש ש"השאלתיהו לה' כל הימים אשר הי' הוא שאול לה"⁶⁷), או כפי שנתפרסם ונקרא גם ע"ש ההנהגה ד"לכתחילה אריבער"⁶⁸ – שבזה מודגשת דרכו המיוחדת בתור נשיא ישראל;

אדמו"ר נ"ע (ולא השם "שלום דובער") – שהתואר "נשמתו עדן" הוא התואר שנקרא בו כמו הקריאה בשם (שעיקרה) לנוכח (אף שלכאורה ה"ז סתירה מיני' ובי'), וההסברה בזה – ע"פ הפתגם שאמר לפני הסתלקותו: "איך גיי אין גן עדן (אין הימל) און די כתבים לאַז איך אַיך"⁶⁹, שגם בעלותו לגן עדן ("נשמתו עדן") נמצא כאן (שלכן שייך לקרותו כמו שקורין לנוכח) – ע"י הלימוד בכתבי החסידות שלו; וכן כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (ולא השם יוסף יצחק, שקשור עם הגאולה: יוסף – ע"ש "יוסף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל"⁷⁰, ויצחק – ע"ש השחוק ("כל השומע יצחק לי"⁷¹)) ששלימותו עמ' 112 תהי' בגאולה העתידה, כמ"ש⁷² "אז ימלא שחוק פיננו" – שהתואר נשיא דורנו מדגיש פעולתו והשפעתו בתור נשיא ישראל] – שבזה מודגש שהזכרת האושפיזין היא (גם ובמיוחד) בקשר ובשייכות לתוכן ענינם ועבודתם בגילוי פנימיות התורה באופן של הבנה והשגה בתורת חסידות חב"ד.

ומזה מובן שב"זמן שמחתנו" צריכה להיות הדגשה מיוחדת בנוגע להוספה בלימוד פנימיות התורה כפי שנתבארה בתורת חסידות חב"ד ע"י שבעת האושפיזין החסידיים [כולל גם שבכל יום משבעת ימי הסוכות צ"ל הוספה מיוחדת בלימוד תורתו של

other ushpizin], through which the joy of "the time of our rejoicing" is increased still more — the joy connected with the completeness of the Matan Torah in the second tablets, which is emphasized chiefly in the inner dimension of Torah (as in §6).

האושפיזא העיקרי דיום זה, שבא בראש, ו"עימי"
באים גם שאר האושפיזין], שעי"ז ניתוסף עוד יותר
בהשמחה ד"זמן שמחתנו", הקשורה עם השלימות
דמתן־תורה בלוחות אחרונות, המודגשת בעיקר
בפנימיות התורה (כנ"ל ס"ו).

DEEP DIVE

אושפיזין

The ushpizin — two sets of seven

The Zohar (III 103b, n. 45) teaches that seven supernal guests enter the sukkah, one leading each day and the others "with him." The Friediker Rebbe revealed a Chassidic seven (n. 48). The Rebbe here adds the Friediker Rebbe as an eighth, who "absorbs" the seven, as Shemini Atzeres absorbs Sukkos (n. 49). The Zohar elsewhere (III 255b, n. 46) adds Shlomo as an eighth.

DAY	ZOHAR	CHASSIDIC	THEME DRAWN IN THIS SICHA
1	Avraham	Baal Shem Tov	"Avraham was one" — revealing G-d's oneness; mastery over the world (§20)
2	Yitzchak	the Maggid	Laughter; <i>maggid</i> as "drawing" (§21)
3	Yaakov	the Alter Rebbe	Torah; "Yaakov journeyed to Sukkos"; Shneur/Zalman (§26–27)
4	Moshe	the Mitteler Rebbe	Treated in earlier years (§28)
5	Aharon	the Tzemach Tzedek	Birkas Kohanim; "loving the creatures" (§31–33)
6	Yosef	the Rebbe Maharash	Yesod; three doubled (§34)
7	David	the Rebbe Rashab	Kingship of David; Redemption (§36)

Rows 1–7 follow the order given in §7 (Zohar) and §§7, 19 (Chassidic). The Maharash is not named in the day-six discussion. His place in the order is from §7's list.

SUMMARY

The Chassidic guests are named by titles, each naming a mission in revealing Chassidus (the Maggid "tells," the Alter Rebbe founds, the Tzemach Tzedek joins Chassidus and halachah, etc.). Practical upshot: on each day of Sukkos, add study of that day's Rebbe's teaching.

שמחת בית השואבה

Simchas Beis HaShoevah

HEADINGS, AS PRINTED

ראשי פרקים

- The joy in the Beis HaMikdash, also in the present
 - "Let our lips render the bulls": from payment, and from completeness, even relative to the Beis HaMikdash
 - The advantage of Simchas Beis HaShoevah in the present over the Mikdash, in time (even on the first night of Yom Tov) and in place (in every shul and beis midrash in all the Jewish dispersions, and in the public domain)
 - A joy beyond measure and limitation: "the roof split"
 - Simchas Beis HaShoevah in the present as preparation for Simchas Beis HaShoevah in the Third Beis HaMikdash
- השמחה שבבית המקדש – גם בזמן הזה
 - ונשלמה פרים שפתינו – מלשון שלימות, גם לגבי בית המקדש
 - מעלת שמחת בית השואבה בזמן הזה לגבי השמחה בבית המקדש – בנוגע לזמנה, גם בלילה הראשון של יו"ט, ובנוגע למקומה – בביהמ"ד ובביהמ"ד שבכל תפוצות ישראל, וברשות הרבים
 - שמחה שלמעלה ממדידה והגבלה – "פקע איגרא"
 - שמחת בית השואבה בזמן הזה כהכנה לשמחת בית השואבה בביהמ"ק השלישי

§9 Simchas Beis HaShoevah — Then and Now pp. 114

ט.

BEFORE WE READ

Chapter Three turns to the "added joy" of Sukkos: Simchas Beis HaShoevah, the water-drawing celebration of the Temple. Can it exist in exile, without a Temple? Yes — and in certain respects exile adds something.

The "added joy" of Sukkos, "the time of our rejoicing" (beyond the general theme of "festivals for rejoicing" — Rambam: *"though all the festivals are a mitzvah to rejoice in, on Sukkos there was added joy"*), is — **Simchas Beis HaShoevah**. Simchas Beis HaShoevah is the joy that was held in the Beis HaMikdash in connection with the water-libation of Sukkos, named for "You shall draw water with joy from the wellsprings of salvation" — mimaayanei hayeshuah (*Yeshayahu 12:3*), the

ה"שמחה יתירה"⁷³ שבחג הסוכות, "זמן שמחתנו" (בהוספה על כללות הענין ד"מועדים לשמחה"), היא – שמחת בית השואבה: שמחת בית השואבה היא השמחה שהיו עושין בבית המקדש בקשר עם ניסוך המים שבחג הסוכות, ע"ש

verse that gives this kuntres its name. The order of things: "they would begin to rejoice from the close of the first day of Yom Tov (though the water-libation itself, n. 75 notes, was offered on the first day too), and likewise on each day of Chol HaMoed they would begin after offering the afternoon Tamid, rejoicing the rest of the day together with the whole night" (as the Gemara relates: "When we were rejoicing at Simchas Beis HaShoevah . . . we did not taste the taste of sleep" — and n. 78 notes the halachic discussion about saying the morning blessings after staying awake all night), rejoicing with the very greatest joy, to the point that Chazal said: "Whoever has not seen Simchas Beis HaShoevah has never seen joy in his life" — and conversely, n. 80: seeing it is what enables seeing every other joy.

Something like this must be Simchas Beis HaShoevah at every time and in every place where Jews are, even after the destruction of the Beis HaMikdash, in the time of exile, and outside the Land. Although the essence of Simchas Beis HaShoevah is in the Mikdash, it is like all matters whose essence is when the Beis HaMikdash stood: even after the destruction one can and must fulfil their spiritual content (and portion) (for the destruction of the Beis HaMikdash concerns only the Mikdash's physicality — and in several matters, n. 81 adds, even a physical part is done as a remembrance of the Mikdash). More than that — in certain details there is an advantage in the service of the time of exile even over the service when the Beis HaMikdash stood, as follows.

"ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה"⁷⁴, וסדר הדברים – ש"מתחילין לשמוח ממוצאי יום טוב הראשון⁷⁵, וכן בכל יום ויום מימי חולו של מועד מתחילין מאחר שיקריבו תמיד של בין הערביים לשמוח לשאר היום עם כל הלילה"⁷⁶ (וכמסופר בגמרא⁷⁷ "כשהיינו שמחים בשמחת בית השואבה . . לא טעמנו טעם שינה"⁷⁸, ושמחים בשמחה גדולה ביותר, ועד שאמרו חז"ל⁷⁹ "מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו"⁸⁰.

ומעין זה צריכה להיות שמחת בית השואבה בכל זמן ובכל מקום שנמצאים בנ"י, גם לאחר חורבן ביהמ"ק, בזמן הגלות, ובחוץ לארץ – דאף שעיקר הענין דשמחת בית השואבה הוא במקדש, ה"ז ככל הענינים שעיקרם בזמן שביהמ"ק הי' קיים, שגם לאחר חורבן ביהמ"ק יכולים וצריכים לקיים תוכנם (וחלקם) הרוחני⁸¹ (שהרי חורבן ביהמ"ק אינו אלא בנוגע להגשמיות דביהמ"ק בלבד), ויתירה מזה – שבפרטים מסויימים יש מעלה בעבודה שבזמן הגלות גם לגבי העבודה בזמן שביהמ"ק הי' קיים, כדלקמן.

DEEP DIVE

Simchas Beis HaShoevah in the Mikdash

On Sukkos, water was poured on the altar alongside the usual wine libation. The water was drawn from the Shiloach spring. The celebration that went with it (Mishnah and Gemara, Sukkah ch. 5, cited by the sicha at 50a, 51a, 53a) was held in the Women's Courtyard. It began after the first day of Yom Tov and went on through each night of Chol HaMoed. Its signature was the flute, whose playing does not override Shabbos or Yom Tov (Sukkah 50a, n. 114). Sages danced, and people did not sleep. Hence: "Whoever has not seen Simchas Beis HaShoevah has never seen joy in his life."

The name is from Yeshayahu 12:3: "*u-she'avtem mayim be-sasson mi-maaynei ha-yeshuah*," "You shall draw water with joy from the wellsprings of salvation." This is the source of the title of this kuntres. From 5741 on, the Rebbe gave a talk every night of Sukkos after Maariv at the Simchas Beis HaShoevah. These talks, collected year by year, are the Maayanei HaYeshuah series.

שמחת בית השואבה

SUMMARY

Simchas Beis HaShoevah was the Temple's all-night water-drawing celebration, the paradigm of joy. Its spiritual content obligates Jews everywhere, even in exile — and exile adds something the Temple lacked.

BEFORE WE READ

To show how exile can surpass the Temple, the Rebbe first makes the argument about korbanos: prayer replaces the offerings — and in one respect completes them.

This is understood by first explaining the matter of the offerings (the chief service in the Beis HaMikdash, "a house for Hashem prepared for offering sacrifices in it") whose spiritual content — *as the Alter Rebbe teaches on "a man who brings from you an offering to Hashem": the offering is yourself; korban comes from kiruv, drawing near (n. 83) — is relevant in the present too — through prayer: "the prayers were instituted corresponding to the Tamid offerings"; and in the words of the verse, "unshalmah farim sefaseinu" (Hoshea 14:3), "let our lips render the bulls": through "our lips" we pay and complete (unshalmah — from tasblum, payment, and also from shleimus, completeness) the matter of the offerings ("bulls"), up to the completeness ("unshalmah") of "our lips" even relative to the "bulls."*

The explanation: The service of the offerings was conducted with the participation of Kohanim, Leviim and Yisraelim, "Kohanim at their service, Leviim on their platform, and Yisraelim at their station" — *maamad, the rotating delegations of ordinary Jews who stood by the offerings; whereas in the present, all three divisions of Kohanim, Leviim and Yisraelim are accomplished through the prayer of every single Jew.*

And with added emphasis regarding "Yisraelim at their station":

Regarding "Kohanim at their service and Leviim on their platform" — although in the time of the Beis HaMikdash there was an element of prayer among the Kohanim ("Kohanim at their service"), and all the more so "Leviim on their platform," whose service on the platform is song, and song belongs to prayer, nevertheless the main thing there is the offering itself; not only regarding the Kohanim's service, but even regarding the Leviim's song on the platform, this is only a detail added to the principal matter, the offering of the sacrifices. Since so, in the present the matter of "Kohanim at their service and Leviim on their platform" is not (so much) applicable.

Not so regarding "Yisraelim at their station" — "their gathering . . . and standing there for prayer, supplication and request . . . is called a *maamad*" (Rambam): since the main thing there is (not the particular

ויוכן בהקדם הביאור בנוגע לענין הקרבנות (עיקר העבודה בביהמ"ק, "בית לה' מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות" ⁸²) שענינם הרוחני ⁸³ שייך גם בזמן הזה – ע"י התפילה, "תפילות כנגד תמידין תקנום" ⁸⁴, ובלשון הכתוב ⁸⁵ "ונשלמה פרים שפתינו", שע"י "שפתינו" משלמים ומשלימים ("ונשלמה" – מלשון תשלום, וגם מלשון שלימות ⁸⁶) ענין הקרבנות ("פרים"), ועד לשלימות ("נשלמה") ד"שפתינו" גם לגבי ה"פרים".

והענין בזה: עבודת הקרבנות היתה באופן שהשתתפו בה כהנים ולויים וישראלים, "כהנים בעבודתם ולויים בדוכנם וישראל במעמדם" ⁸⁷, ואילו בזמן הזה נעשים כל ג' החלוקות דכהנים ולויים וישראלים ע"י התפילה דכא"א מישראל.

ובהדגשה יתירה – בנוגע ל"ישראל במעמדם":

בנוגע ל"כהנים בעבודתם ולויים בדוכנם" – אף שגם בזמן הבית הי' ענין של תפילה אצל הכהנים ("כהנים בעבודתם"), ועאכ"כ "לויים בדוכנם", שעבודת הלויים על הדוכן היא השירה, ושירה שייכת לתפילה ⁸⁸, מ"מ, העיקר בזה הוא הקרבת הקרבנות, לא מיבעי בנוגע לעבודת הכהנים, אלא אפילו בנוגע לשיר של הלויים על הדוכן, אין זה אלא פרט שבא בהוספה להענין העיקרי דהקרבת הקרבנות, וכיון שכן, הרי בזמן הזה לא שייך (כ"כ) הענין ד"כהנים בעבודתם ולויים בדוכנם".

משא"כ בנוגע ל"ישראל במעמדם", "קיצוצן . . . ועמידתן שם לתפילה ולתחינה ולבקשה . . . נקרא

place in the Mikdash where they stand — *indeed, n. 90: those far away "gathered in the synagogue in their city", but) the matter of prayer, it applies and exists in completeness in the present too — and n. 91 adds that every prayer, wherever it is said, faces and ascends through the place of the Mikdash.*

It may be said that "Yisraelim at their station" is emphasized more in the present than when the Beis HaMikdash stood: then, the main service was the offering of the sacrifices, while prayer ("Yisraelim at their station") came as an addition to the principal service; but now, when there is only prayer ("Yisraelim at their station"), not only is prayer the principal service (since the offering of sacrifices is lacking), but there must be an added effort in prayer ("Yisraelim at their station") so as to fill and complete also the lack of the offering itself ("Kohanim at their service and Leviim on their platform") — *and surely they are given the strength for it, for "I do not ask . . . except according to their strength" (n. 92).*

Accordingly, one can explain the completeness ("*unshalmah*" as completeness) of "our lips" even relative to the "bulls" [for at first glance it is astonishing that prayer should have a completeness higher than the offering of sacrifices]: in "our lips" there is included also the completeness of the heart's intention ("the Merciful One desires the heart") with added vigor, so as to fill and complete also the matter of "bulls" — as we see tangibly among Jews in the time and place of exile, that the knowledge and feeling that "because of our sins — *chet as chisaron, a lack; for a king's only child any lack is great; actual sin was surely already repaired by the joyful teshuvah of Yom Kippur (n. 94) we were exiled from our land*" (and especially outside the Land, where there is no room to mistake the situation — *though, n. 95, even in the Land it is exile so long as the Temple is not rebuilt and all Jews are not ingathered*) arouse one to add still more and to do everything that depends on him in utmost completeness in the matters we are able to do even in the time and place of exile (through "our lips").

From this we understand the great effort that must go into Simchas Beis HaShoevah by every single Jew — not in the manner of "a pot of partners" — *which, the Gemara quips, is neither hot nor cold, since each partner relies on the other, but in such a way that each one feels that it is his joy* (in addition to arousing and stirring up everyone around him to add still more to Simchas Beis HaShoevah), to the point that one

מעמד"89 – כיון שהעיקר בזה הוא **עמ' 116** (לא המקום המסויים במקדש שבו עומדים, אלא) ענין התפילה90, ה"ז שייך וישנו בשלימות גם בזמן הזה91.

ויש לומר, שהענין ד"ישראל במעמד" מודגש בזמן הזה יותר מאשר בזמן שביהמ"ק הי' קיים – כי, בזמן שביהמ"ק הי' קיים היתה עיקר העבודה בהקרבת הקרבנות, ואילו התפילה ("ישראל במעמד") באה כדבר נוסף על עיקר העבודה, משא"כ בזמן הזה שישנו רק ענין התפילה ("ישראל במעמד"), הרי נוסף לכך שהתפילה היא עיקר העבודה (כיון שחסרה הקרבת הקרבנות), צריכה להיות השתדלות יתירה בענין התפילה ("ישראל במעמד") כדי למלא ולהשלים גם את החסרון דהקרבת הקרבנות ("כהנים בעבודתם ולוים בדוכנם")92.

ועפ"ז יש לבאר השלימות ("ונשלמה" מלשון שלימות) ד"שפתינו" גם לגבי ה"פרים" [דלכאורה, ה"ז דבר תמוה שבתפילה תהי' שלימות נעלית יותר מהקרבת הקרבנות] – כי, ב"שפתינו" נכללת גם השלימות דכוונת הלב ("רחמנא לבא בעי"93) ביתר שאת וביתר עוז כדי למלא ולהשלים גם הענין ד"פרים", כפי שרואים במוחש אצל בנ"י שנמצאים בזמן הגלות ובמקום הגלות, שהידיעה והרגש ש"מפני חטאינו94 גלינו מארצנו"95 (ובפרט בחוץ לארץ שאין מקום לטעות בו), מעוררים להוסיף עוד יותר ולעשות כל התלוי בו בתכלית השלימות בהענינים שבאפשרותנו לעשות גם בזמן ובמקום הגלות (ע"י "שפתינו").

ומזה מובן גודל ההשתדלות שצריכה להיות בשמחת בית השואבה ע"י כאו"א מישראל – לא באופן ד"קדירא דבי שותפי"96, אלא באופן שכאו"א מרגיש שזוהי שמחה שלו (נוסף לכך שמעורר ומרעיש את כל הנמצאים מסביבו להוסיף עוד יותר בשמחת בית

can say about him: "Whoever has not seen his Simchas Beis HaShoevah has never seen joy in his life"!

השואבה), ועד שיכולים לומר עליו "מי שלא ראה שמחת בית השואבה שלו לא ראה שמחה מימיו"!

DEEP DIVE

Kohanim, Leviim, Yisraelim — and the maamados כהנים בעבודתם • לויים בדוכנם • ישראל במעמדם

Every Temple offering had three circles of participants (Megillah 3a, n. 87). Kohanim performed the service. Leviim sang on the *duchan*, the platform. Yisraelim stood by as the *maamad*, the delegation representing the whole people. The Rambam (Klei HaMikdash 6, n. 89) says their "gathering and standing there for prayer, supplication and request is called a *maamad*." Members who could not travel to Yerushalayim gathered in their local shul (n. 90).

The Rebbe's argument rests on this detail. For the Kohanim and Leviim, the heart of their role was the offering itself, so their role cannot be carried out today. For the Yisraelim, the heart of their role was always prayer, and prayer never depended on the Temple. So "Yisraelim at their station" exists today *in completeness*. Once the offerings are gone, the obligation to make up for them falls on this circle, on every Jew (§10).

SUMMARY

Prayer is the heir of the offerings, and "Yisraelim at their station" — the part belonging to every Jew — is actually stronger now: prayer is no longer an add-on but the main service, and it must make up for what is missing. Same for Simchas Beis HaShoevah: each Jew must make it *his*.

§11 "Why Should We Be Diminished?" — The Claim for the Third Temple pp. 117–118. יא

BEFORE WE READ

However much prayer achieves, it is not the real offerings. Jews in exile have a legitimate grievance — and the Torah's own precedent for such a grievance is Pesach Sheni.

Another principal point in "*unshalmah farim sefaseinu*" — preparation for the true and principal completeness through the actual offering of sacrifices in the Third Beis HaMikdash. After all the explanations of the advantage of "let our lips render the bulls," it is understood and also simple that this does not reach the elevation and completeness of actually offering sacrifices. Since so, Jews in the time and place of exile come with a just claim: "*Why should we be diminished so as not to offer Hashem's offering?*" (Bamidbar 9:7)... "*How long can Jews be kept in exile?*" ... after "all the deadlines have long passed," and they have already done teshuvah — and not only that, they have already finished even "polishing the buttons" — *the Friediker Rebbe's phrase (Simchas Torah 5689): everything is ready, down to the uniform's buttons!... The answer to this we find with "the men who were impure through a human corpse" (because they occupied themselves with the greatest mitzvah — per the Gemara, they were carrying Yosef's coffin or attending to a meis mitzvah), who claimed "why should we be diminished," and Moshe told them, "Stand, and I will*

ועוד ענין עיקרי ב"ונשלמה פרים שפתינו" – הכנה לשלימות האמיתית והעיקרית ע"י הקרבת הקרבנות בגשמיות בביהמ"ק השלישי: לאחר כל הביאורים בהעילוי ד"ונשלמה פרים שפתינו", מובן וגם פשוט, שאין זה מגיע להעילוי והשלימות דהקרבת הקרבנות בפועל ממש. וכיון שכן, באים בנ"י הנמצאים בזמן ומקום הגלות בטענה צודקת: "למה⁹⁷ נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה'?"!... "וויפל איז אַ שיעור האַלטן אידן אין גלות" ... לאחר שכבר מזמן "כלו כל הקיצין"⁹⁸, וכבר עשו תשובה, ולא עוד אלא שכבר סיימו גם "לצחצח"⁹⁹ את הכפתורים!... והמענה על זה – מצינו אצל ה"אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם"¹⁰⁰ (מפני שהתעסקו במצוה הכי

hear what Hashem will command you"; and following this the command of Pesach Sheni was said — and n. 103 recalls the famous saying that Pesach Sheni teaches: nothing is ever lost; one can always make it right — all the more so in our generation, the last of exile and first of the Redemption — so that not only were they not diminished compared to the rest of Israel, but through them a new section was added to the Torah ("these merited that it be said through them").

From this it is understood in our case too: when Jews serve in the manner possible in the time and place of exile, and then claim "why should we be diminished": what is our fault that we find ourselves after the time the Beis HaMikdash existed, in the time and place of exile [especially when we are in exile as Hashem's emissaries — like those "impure" men, who were so because of a mitzvah, since the true place of every Jew is "at his father's, the King's, table" (of the King of kings, Hashem), in the Beis HaMikdash, up to the Holy of Holies — compare, n. 107, young Yoash hidden six years in the upper chamber of the Holy of Holies, eating and drinking there] — this is a just claim according to Torah; and the answer is that not only will they lack nothing compared to Jews of the Temple era, but through them a new section will be added to the Torah — the innovation in the service of the offerings in the Third Beis HaMikdash in utmost completeness, "according to the command of Your will" — the Musaf wording.

Simply put: since "I await him every day that he will come," and "the future Mikdash that we await, built and perfected, will be revealed and come from heaven, as it says, 'the Sanctuary, my L-rd, Your hands established'" (Rashi and Tosafos, Sukkah 41a) — there can be immediately the actual offering of sacrifices ("Kohanim at their service, Leviim on their platform, and Yisraelim at their station"), beginning with the Tamid offerings in which all Jews (in the Land and outside it) participate through giving the half-shekel, including "what is due to be collected" (from those from whom the half-shekel had not yet been collected); for it may be said (by way of allusion) that "what is due to be collected" includes also the half-shekel Jews will give for the offerings in the Third Beis HaMikdash — which, n. 113 sharpens, only strengthens the claim "why should we be diminished": our half-shekel was already included in the Temple-era fund.

גדולה¹⁰¹) שטענו "למה נגרע", ומשה אמר להם "עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם"¹⁰², ובהמשך לזה נאמר הציווי דפסח שני¹⁰³ – שלא זו בלבד שלא נגרע אצלם משאר בני, אלא עוד זאת, שעל ידם ניתוספה פרשה חדשה בתורה ("זכו אלו שתאמר על ידיהן"¹⁰⁴).

ומזה מובן גם בנדו"ד, שכאשר בני עובדים עבודתם באופן האפשרי בזמן ומקום הגלות, ולאח"ז טוענים "למה נגרע": מהי אשמתנו **עמ' 118** שנמצאים אנו לאחר זמן קיומו של ביהמ"ק, בזמן ומקום הגלות [ובפרט כשנמצאים בגלות בשליחותו של הקב"ה¹⁰⁵, שהרי מקומו האמיתי של כאו"א מישראל הוא "על שולחן אביו המלך"¹⁰⁶ (מלך מלכי המלכים הקב"ה), בביהמ"ק עד לקדה"ק¹⁰⁷] – ה"ז טענה צודקת ע"פ תורה, והמענה על זה, שלא זו בלבד שלא יחסר אצלם לגבי בני שהיו בזמן הבית, אלא עוד זאת, שעל ידם תיתוסף פרשה חדשה בתורה – החידוש בעבודת הקרבנות בביהמ"ק השלישי בתכלית השלימות, "כמצות רצונך"¹⁰⁸.

ובפשטות: כיון ש"אחכה לו בכל יום שיבוא"¹⁰⁹, ו"מקדש העתיד שאנו מצפין בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים, שנאמר¹¹⁰ מקדש אדני כוננו ידיך"¹¹¹ – יכולה להיות תיכף ומיד הקרבת הקרבנות ("כהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם") בפועל ממש, החל מקרבנות התמידין שבהם משתתפים כל בני (הן בארץ ישראל והן בחוץ לארץ) ע"י נתינת מחצית השקל, כולל גם "העתיד לגבות"¹¹² (אלו שלא הספיקו לגבות מהם מחצית השקל), דיש לומר (ע"ד הרמז), שב"העתיד לגבות" נכלל גם מחצית השקל שיתנו בני עבדו הקרבנות בביהמ"ק השלישי¹¹³.

DEEP DIVE

Pesach Sheni — "why should we be diminished?"

למה נגרע

In Bamidbar 9, a group of men were impure on the eve of Pesach. The Gemara and Sifri (n. 101) say they had been occupied with a great mitzvah. Because of the impurity they could not bring the Pesach offering. They did not accept this, and came to Moshe: "Why should we be diminished?" Moshe had no answer from tradition. "Stand, and I will hear." The answer that came was a new law, a second Pesach on 14 Iyar. Rashi (n. 104) says: "These merited that it should be said through them."

The Rebbe applies this to exile. Jews in exile are also "impure through a mitzvah," since they are away from home on Hashem's mission. Their claim is also legitimate by Torah's own standard. The answer will also exceed what they asked for. They will not only regain what they lost but receive something new: the service of the Third Temple, "according to the command of Your will" (§11). n. 103 recalls the Friediker Rebbe's summary of Pesach Sheni: *nothing is ever lost; one can always make it right*.

SUMMARY

Exile's service is real, but not the real thing — and Jews may press the Pesach Sheni claim: "why should we be diminished?" The answer is not only restoration but innovation: a new "section" of Torah — the offerings of the Third Temple, which can begin at once.

§12 Two Lessons for Simchas Beis HaShoevah pp. 118–119

יב.

BEFORE WE READ

The korbanos argument yields two parallel conclusions for Simchas Beis HaShoevah.

From the matter of the offerings we understand also regarding Simchas Beis HaShoevah — in two respects:

ומענין הקרבנות מובן גם בנוגע לשמחת בית השואבה – ובשתיים:

(a) Just as in "let our lips render the bulls" there is an elevation and completeness relative to offering sacrifices in the Temple era (as in §10), so there is an elevation in Simchas Beis HaShoevah in the present relative to Simchas Beis HaShoevah in the Temple era [and in two respects: its time and its place], as follows.

(א) כשם שב"נשלמה פרים שפתינו" יש עילוי ושלמות לגבי הקרבת הקרבנות בזמן הבית (כנ"ל ס"י), כך יש עילוי בשמחת בית השואבה בזמן עמ' 119 הזה לגבי שמחת בית השואבה בזמן הבית [ובשתיים – הן בנוגע להזמן דשמחת בית השואבה, והן בנוגע להמקום דשמחת בית השואבה], כדלקמן.

(b) Just as "let our lips render the bulls" is a preparation for offering sacrifices in the Third Beis HaMikdash (as in §11), so Simchas Beis HaShoevah in the present is a preparation for Simchas Beis HaShoevah in the Third Beis HaMikdash.

(ב) כשם שהענין ד"ונשלמה פרים שפתינו" הוא הכנה להקרבת הקרבנות בביהמ"ק השלישי (כנ"ל ס"א), כך שמחת בית השואבה בזמן הזה היא הכנה לשמחת בית השואבה בביהמ"ק השלישי.

SUMMARY

The template: today's celebration both surpasses the Temple's (in time and in place — §§13–14) and prepares for the Third Temple's (§15).

§13 The Advantage of Time: It Begins on Yom Tov Itself pp. 119

יג.

BEFORE WE READ

In the Temple, the celebration waited until the first day of Yom Tov ended. Today it starts on the Yom Tov itself — and the reason reveals a principle.

Explaining the elevation of Simchas Beis HaShoevah in the present relative to the Temple era — regarding its time:

In the Mikdash they would "begin to rejoice from the close of the first day of Yom Tov," and not on Yom Tov itself, because "the flute of Beis HaShoevah overrides neither Shabbos nor Yom Tov" (because of a rabbinic decree enacted in the Second Temple era); whereas in the present, when the joy is only a remembrance of the joy in the Mikdash, and without the "flute" — *and even when there is music on Chol HaMoed, n. 115, it is an addition, whereas in the Mikdash the flute was essential, the joy begins on Yom Tov itself.*

In more detail: In the Temple era too, one could seemingly have celebrated Simchas Beis HaShoevah on Yom Tov without the flute (as in the present), and after Yom Tov with the flute. The reason they did not — so that there should be no room to mistakenly think that the joy on Yom Tov is not in completeness (like the joy that begins after Yom Tov), since it is conducted without the flute — *especially among those (not yet "fifteen, for Gemara") who do not know of the decree; and a joy of which it is said "whoever has not seen it has never seen joy" must be complete (nn. 116–117).* But in the present, when all of Simchas Beis HaShoevah is without the flute, there is no room for the mistaken thought of distinguishing the quality of the joy between Yom Tov and after Yom Tov; therefore we begin the joy on Yom Tov.

More than that: since the joy in the present is without the flute that was in the Mikdash, there must be an added increase in the joy so as to fill also the lack of the flute (like what was said above, §10, regarding prayer), to the point that the joy is so great that there is no need for a flute.

ביאור העילוי דשמחת בית השואבה בזמן הזה לגבי זמן הבית – בנוגע להזמן דשמחת בית השואבה:

במקדש היו "מתחילין לשמוח ממוצאי יו"ט הראשון", ולא ביו"ט עצמו, כי, "החליל של בית השואבה אינו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב"¹¹⁴ (מצד גזירת חכמים שגזרו בזמן בית שני), משא"כ בזמן הזה שהשמחה אינה אלא זכר להשמחה במקדש, וללא ה"חליל"¹¹⁵, מתחילים השמחה ביו"ט עצמו.

ובפרטיות יותר: גם בזמן הבית היו יכולים לכאורה לחגוג שמחת בית השואבה ביו"ט, ללא חליל (כמו בזמן הזה), ובמוצאי יו"ט ע"י חליל. והטעם שלא עשו כן – כדי שלא יהי' מקום לקס"ד¹¹⁶ שהשמחה ביו"ט אינה בשלימות¹¹⁷ (כמו השמחה שמתחילה במוצאי יו"ט) כיון שנעשית ללא חליל. משא"כ בזמן הזה שכל שמחת בית השואבה היא ללא חליל, אין מקום לקס"ד לחלק במעלת השמחה בין יו"ט למוצאי יו"ט, ולכן מתחילים השמחה ביו"ט.

יתירה מזה: כיון שהשמחה בזמן הזה היא ללא החליל שהי' במקדש, צריכה להיות הוספה יתירה בהשמחה כדי למלא גם את החסרון דהחליל (ע"ד האמור לעיל (ס"י) בנוגע לתפילה), ועד שהשמחה היא גדולה כל כך שאין צורך בחליל.

SUMMARY

Because today's joy has no flute, there is no reason to postpone it — it starts on Yom Tov itself; and it must be so great that it doesn't need a flute.

§14 The Advantage of Place: From Shul to Sukkah to Street pp. 120–122

יד.

BEFORE WE READ

In the Temple, the celebration was confined to one courtyard. Today it is in every shul — and then it bursts the roof, pours into the sukkah, and fills the streets.

Explaining the elevation of Simchas Beis HaShoevah in the present relative to the Temple era — regarding its place:

In the Temple era there was a limited place for Simchas Beis HaShoevah — in the Beis HaMikdash (in the Azarah — *the Temple courtyard*) specifically; whereas in the present we celebrate Simchas Beis HaShoevah in every place where Jews are, in every shul and beis midrash, a "miniature Sanctuary" (*Yechezkel 11:16; Megillah 29a*), and in the shul itself — in the "Azarah," the men's section and the women's section — "*ezras nashim*", in the manner and after the pattern of the "Azarah" (the "*Ezras Nashim*") in the Beis HaMikdash in which Simchas Beis HaShoevah was held.

[It may be said that "*azarah*" also derives from "*ezrah*" (help and support), meaning that the virtue of the place (the Azarah of the Mikdash, and something of it in a shul) is help and support in joy — and n. 119: *joy that comes first improves every later act of service, as teshuvah that comes first makes the deeds "good and luminous"* and also help and support in preparing for Simchas Beis HaShoevah in the Third Beis HaMikdash — through increasing love of Israel and unity of Israel (nullifying the cause of the exile — *baseless hatred, Yoma 9b*), which is emphasized in the "beis haknesses," so called because it gathers [*konesh*] all who are in it into a single entity, "as one man with one heart."

And an added quality in the "Azarah" of the shul and beis midrash of the Rebbe my father-in-law, leader of our generation — both because of the emphasis on joy in his second name (Yitzchak) — *as well as, n. 122, his joy throughout his life, even at the end when he was unwell, a living example that service must always be with joy* and because of the emphasis on preparing for the Redemption (when Simchas Beis

ביאור העילוי דשמחת בית השואבה בזמן הזה לגבי זמן הבית – בנוגע להמקום דשמחת בית השואבה:

בזמן הבית הי' מקום מוגבל לשמחת בית השואבה – בבית המקדש (בעזרה) דוקא, ואילו בזמן הזה חוגגים שמחת בית השואבה בכל מקום ומקום שנמצאים בני"י, בכל בית־הכנסת ובית־מדרש, "מקדש מעט"¹¹⁸, ובבית־הכנסת עצמו – ב"עזרה", עזרת אנשים, ועזרת נשים, ע"ד ובדוגמת ה"עזרה" ("עזרת נשים") שכביהמ"ק שבה נערכה שמחת בית השואבה.

[ויש לומר, ש"עזרה" היא גם מלשון "עֲזָרָה" (עזר וסיוע), היינו, שמעלת המקום ("עזרה" דביהמ"ק, ומעין זה גם בבית הכנסת) מהוה עזר וסיוע בענין השמחה¹¹⁹, וגם עזר וסיוע בהכנה לשמחת בית השואבה בביהמ"ק השלישי – ע"י ההוספה באהבת ישראל ואחדות ישראל (ביטול סיבת הגלות¹²⁰), המודגשת ב"בית הכנסת", ע"ש שמכנס את כל הנמצאים בו למציאות אחת, "כאיש אחד בלב אחד"¹²¹.

ומעלה יתירה ב"עזרה" דביהכנ"ס וביהמ"ד של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – הן מצד הדגשת ענין השמחה בשמו השני (יצחק)¹²², והן מצד הדגשת ההכנה להגאולה (שאו תהי' שמחת בית השואבה בביהמ"ק השלישי) בב' שמותיו (כנ"ל ס"ח)].

HaShoevah will be in the Third Beis HaMikdash) in both his names (as in §8)].

Moreover: Simchas Beis HaShoevah in the present begins indeed in the "Azarah" of the shul (after the pattern of the Azarah in the Mikdash), but it continues and goes out also outside the shul — *and likewise in the Mikdash, n. 123, its place was specifically outside the Holy of Holies, the Heichal and the Ulam, in the Ezras Nashim (as follows); that is, the joy is so great that it fills the whole area between the walls and roof of the shul, until they cannot contain the magnitude of the joy, and then the joy bursts out and goes outside. In the Gemara's words: "pakah igra" — "the roof split"; "at the sound of the crowd's tumult . . . it seems as though the roofs split" (Rashi).*

It should be added, in explaining the virtue of "*pakah igra*" (beyond proving the magnitude of the joy): a "roof" (especially the roof of a shul, a roof of holiness) is indeed a positive thing, protecting from rain and the like; but at the same time it separates those inside the house from the heavens, so that when they look up they see the roof and not the sky. When "*pakah igra*" (because of the magnitude of the joy, which breaks through bounds), there is nothing separating from the heavens — up to the heaven of heavens, all seven firmaments.

Then Simchas Beis HaShoevah is continued and increased outside the shul — in two ways:

In the sukkah — (beyond Kiddush and the Yom Tov meal) also in the farbrengens of Simchas Beis HaShoevah, with saying *l'chaim* and tasting ("*farbeisen*") mezonos and the like, as related in the talks of the Rebbe my father-in-law about the farbrengens of Simchas Beis HaShoevah in Lubavitch (by his father, the Rebbe Rashab — the leader of our generation being his only son and successor — and by our Rebbeim before him) — *though, n. 128 notes, for various reasons this custom was not so openly practiced throughout the Jewish world, even among Chassidim, who showed a living example in their very bodies (beyond the directives learned from their Chassidic discourses explaining Simchas Beis HaShoevah) so that "from them they will see and do likewise"; and from this it is understood that they also gave the strength, so that when "from them they will see" (and consequently there will be the will for it), "they will do likewise" — with great and abundant success.*

את ועוד: שמחת בית השואבה בזמן הזה מתחילה אמנם ב"עזרה" שבבית עמ' 121 הכנסת (בדוגמת ה"עזרה" שבבית המקדש), אבל, נמשכת ויוצאת גם מחוץ¹²³ לבית הכנסת (כדלקמן), היינו, שהשמחה היא גדולה ביותר, שממלאה כל שטח המקום שבין הכתלים והגג דבית הכנסת, עד שאינם יכולים להכיל גודל השמחה, ואז מתפרצת השמחה ויוצאת לחוץ. ובלשון הגמרא¹²⁴: "פקע איגרא", "לקול המולת ההמון . . דומין כאילו הגגין מתבקעין"¹²⁵.

ויש להוסיף בביאור המעלה ד"פקע איגרא" (מלבד ההוכחה על גודל השמחה) – ש"גג" (ובפרט "גג" של בית הכנסת, גג דקדושה) הוא אמנם דבר חיובי, שמגין מפני הגשמים וכיו"ב, אבל, ביחד עם זה, ה"ה" מפסיק בין הנמצאים בתוך הבית ובין השמים, שכאשר מביטים למעלה רואים את הגג ולא את השמים, וכאשר "פקע איגרא" (מצד גודל השמחה שפורצת גדר¹²⁶) אין שום דבר המפסיק לשמים, ועד לשמי השמים, כל שבעת הרקיעים.

ואז ממשיכים ומוסיפים בשמחת בית השואבה מחוץ לבית הכנסת – ובשתיים:

בסוכה – (נוסף על הקידוש וסעודת יו"ט, גם) בהתוועדויות דשמחת בית השואבה באמירת לחיים וטעימת ("פארבייסן") מזונות וכיו"ב, כמסופר בשיחות דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו¹²⁷ אודות ההתוועדויות דשמחת בית השואבה בליובאוויטש¹²⁸ (גם) ע"י אביו כ"ק אדנ"ע (שנשיא דורנו הי' בנו יחידו וממלא מקומו) ורבותינו נשיאינו שלפניו, שהראו דוגמא חי' בגופם ממש (נוסף על ההוראות שלמדים ממאמרי החסידות שלהם המבארים עניני שמחת בית השואבה¹²⁹) כדי שמהם יראו וכן יעשו, ומזה מובן שנתנו גם כח שכאשר "מהם

יראו" (ובמילא יהי' הרצון בזה) אזי "כן יעשו",
ובחלחה רבה ומרובה.

And after that also in the street — as has been the custom in recent years, rejoicing and dancing in the street too, to the point that the street itself dances ("*the street itself dances along*"),

ולאח"ז גם ברחוב - כנהוג בשנים האחרונות
ששמחים ורוקדים גם ברחוב, עד כדי כך, שהרחוב
עצמו רוקד ("די גאס אליין טאנצט מיט"),

starting from the nearby streets, in this neighborhood — where, n. 130 notes, the Friediker Rebbe lived and worked his last ten years, from which it should spread through the whole city, country and all countries, and to all future times, and on to the far streets, in the whole city (in Brooklyn and New York) — through which one makes of the "street," the "public domain," the "mountains of separation" — turei d'pruda, Chassidus's image for multiplicity — a "private domain" — reshus hayachid — for the One [*Yachid*] of the world. And this increases further after the first days of Yom Tov (and Shabbos): since there is no limitation of *techumin* — the Shabbos/Yom Tov boundary — etc., one can go even to farther places, as has already been the custom to travel and visit Jews in other towns and cities, to gladden them (to add still more to their joy) in the joy of the festival generally and Simchas Beis HaShoevah particularly; through this Hashem adds (measure for measure, and many times over) to their joy, and to the joy of all Israel.

החל מהרחובות הקרובים, בשכונה זו¹³⁰, ועד
לרחובות הרחוקים, בכל העיר (בברוקלין ובניו
יורק) כולה, שע"ז עושים מה"רחוב", "רשות
הרבים", "טורי דפרודא" - "רשות היחיד", ליחידו
של עולם¹³¹. ובה ניתוסף עוד יותר לאחר הימים
הראשונים דיו"ט (ושבת) - שכיון שאין ההגבלה
דתחומין וכו', יכולים לילך גם למקומות רחוקים
יותר, כפי שכבר נהגו לנסוע ולבקר את בני
שנמצאים בעיירות וערים אחרות, כדי לשמחם
(להוסיף עוד יותר בשמחתם) בשמחת החג בכלל,
ובפרט בשמחת בית השואבה, שע"ז מוסיף הקב"ה
(מדה כנגד מדה¹³², וכמה פעמים ככה) בהשמחה
שלהם, ושל כלל ישראל.

DEEP DIVE

"The roof split"

The phrase comes from Pesachim 85b (n. 124). It concerns the halachah of eating the Pesach offering in one group. The Gemara explains why eating on a rooftop in Yerushalayim was not a problem: "the Pesach was the size of an olive, and the Hallel *pakah igra*," that is, the Hallel split the roofs. Rashi explains that at the sound of the crowd's tumult it seemed as if the roofs were cracking.

The Rebbe uses the image in two ways (§14). The first is quantitative: the joy is too big for the building. The second is the point he develops. A roof, even a shul's roof, is good because it shelters, but it also blocks the view. From inside you see ceiling, not sky. Joy that "breaks through bounds" (n. 126 points to Sefer HaMaamarim 5657) removes the barrier. Nothing then stands between the dancers and the heavens, "up to all seven firmaments." The celebration then goes further out, into the sukkah and into the street.

פקע איגרא

SUMMARY

Today's Simchas Beis HaShoevah is not confined to one courtyard: it fills every shul, bursts the roof open to the heavens, continues in the sukkah farbrengen, and floods the street — turning the "public domain" into a "private domain" for the One G-d — and after the first days, travels to Jews in other towns.

BEFORE WE READ

The chapter closes with its main point: all the scattered celebrations hasten the one celebration in the one place.

And moreover, and this is the main point — Simchas Beis HaShoevah in the present becomes a preparation for Simchas Beis HaShoevah in the Third Beis HaMikdash:

When Simchas Beis HaShoevah is held by Jews wherever they are, in many places, this hastens and speeds still more the Simchas Beis HaShoevah of all Jews in one place — in the Azarah of the Third Beis HaMikdash.

Simply put — right after the start of celebrating Simchas Beis HaShoevah outside the Land, Hashem fulfils His promise, "and you shall be gathered one by one, O children of Israel" (Yeshayahu 27:12), and takes them all "with the clouds of heaven" (Daniel 7:13) to our Holy Land; they continue Simchas Beis HaShoevah during the flight — "fliendik" "with the clouds of heaven," together with more Jews they meet along the way "with the clouds of heaven," and all the more with the Jews they meet in our Holy Land; and they complete Simchas Beis HaShoevah with all Israel — "with our young and our old . . . with our sons and our daughters," and "awake and sing, you who dwell in the dust" (Yeshayahu 26:19); n. 137 recalls the "dry bones" haftarah read on Shabbos Chol HaMoed Pesach, Pesach and Sukkos being linked, with the ushpizin at their head, both the ushpizin of the Zohar and the Chassidic ushpizin, and the leader of our generation at our head — in Yerushalayim the holy city, on the holy mountain, in the Third Beis HaMikdash. Then the joy will be in utmost completeness — so that they will say, "Whoever has not seen this Simchas Beis HaShoevah has never seen joy in his life."

ועוד והוא העיקר – ששמחת בית השואבה בזמן הזה נעשית הכנה לשמחת בית השואבה בביהמ"ק השלישי:

כאשר שמחת בית השואבה נערכת ע"י בני בכל מקום שהם, בריבוי מקומות, ה"ז ממחר ומזרז עוד יותר את שמחת בית השואבה דכל בני, במקום אחד – בעזרה שבבית המקדש השלישי.

ובפשטות – שמיד לאחר התחלת חגיגת שמחת בית השואבה בחוץ לארץ מקיים הקב"ה את הבטחתו "ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל"¹³³, ולוקח את כולם "עם ענני שמיא"¹³⁴ לארצנו הקדושה, וממשיכים שמחת בית השואבה במשך הטיסה ("פליענדיק") "עם ענני שמיא" ביחד עם עוד יהודים שפוגשים אותם במהלך הטיסה "עם ענני שמיא", ועאכו"כ ביחד עם היהודים שפוגשים בארצנו הקדושה, ומשלימים שמחת בית השואבה עם כל בני – "בנערינו ובזקנינו עמ' 123 גו' בבנינו ובבנותינו"¹³⁵, ו"הקיצו"¹³⁶ ורננו שוכני עפר"¹³⁷, ובראשם האושפיזין, הן האושפיזין שבזהר והן האושפיזין החסידיים, ונשיא דורנו בראשנו – בירושלים עיר הקודש, בהר הקודש ובבית המקדש השלישי. ואז תהי' השמחה בתכלית השלימות – שיאמרו "מי שלא ראה שמחת בית השואבה זו לא ראה שמחה מימיו".

SUMMARY

The many celebrations in exile hasten the single celebration in the Third Temple: begin here, keep dancing "with the clouds," finish in Yerushalayim with the ushpizin — the joy of which it will truly be said, "whoever has not seen *this*..."

מעלת השנה

The Quality of the Year

HEADINGS, AS PRINTED

ראשי פרקים

- "Your kingship shall be exalted" תנשא מלכותך
- "It shall be a year of 'I will show him wonders'" תהא שנה אראנו נפלאות
- The pattern of Thursday and Friday: three consecutive days of Yom Tov and Shabbos (three times) הקביעות ביום חמישי וששי – ג' ימים רצופים דיו"ט ושבת (ג"פ)
- Eruv tavshilin (three times) עירוב תבשילין (ג"פ)

§16 The Year's Sign: "Tinasei" — and "Tehei Shnas Arenu Niflaos" pp. 125–126

טז.

BEFORE WE READ

Chapter Four turns from every Sukkos to this Sukkos, 5751. The year's letters — תנשא — read two ways: "Your kingship shall be exalted," and "a year of 'I will show you wonders.'"

Beyond what was said above, which applies to Sukkos and Simchas Beis HaShoevah in all years, there is a special quality in Sukkos and Simchas Beis HaShoevah in this year — the year 5751 (ה'תשנ"א) (in addition to its quality by continuity with the preceding years — a Hakhel year, the year "*tishmat yadecha*" [5749], and the year of miracles [5750], n. 138).

The sign of this year is — "*tinasei*" (תנשא), from the word for exaltation, alluding to the exaltation of Hashem's kingship, as in the piyut of the Rosh Hashanah (and Yom Kippur) prayers, "and on it Your kingship shall be *exalted*" — which is the essential theme of Rosh Hashanah, as emphasized in the day's prayer: "*Reign over the*

נוסף על האמור לעיל ששייך לחג הסוכות ושמחת בית השואבה בכל השנים, יש מעלה מיוחדת בחג הסוכות ושמחת בית השואבה בשנה זו – שנת ה'תשנ"א¹³⁸:

סימנה של שנה זו הוא – "תנשא", מלשון התנשאות, שרומז על התנשאות מלכותו של הקב"ה, כנוסח הפיוט בתפלת ר"ה (ויוהכ"פ) "ובו תנשא מלכותך", שזהו ענינו העיקרי של ר"ה, כמודגש בתפלת היום:

whole world in Your glory, and be <i>exalted</i> over all the earth in Your splendor . . . and let every created thing know that You made it."	"מלוך על העולם כולו בכבודך והנשא על כל הארץ ביקרך כו' וידע כל פעול כי אתה פעלתו וכו'".
Since the matters of Rosh Hashanah that are "covered" are revealed "on our festival day" on Sukkos (as in §2), it is understood that the particular theme of this year too, "Your kingship shall be exalted" (the theme of <u>Rosh Hashanah</u>), is revealed on Sukkos.	וכיון שעניני ר"ה שהם "בכסה" מתגלים "ליום חגיגנו" בחג הסוכות (כנ"ל ס"ב), מובן, שגם ענינה המיוחד של שנה זו, "תנשא מלכותך" (ענינו של ר"ה) מתגלה בחג הסוכות.
Moreover: the particular theme of this year is alluded to also in the acronym of the year's sign — "<u>T</u>ehei <u>S</u>hnas <u>A</u>renu <u>N</u>iflaos" — "<i>it shall be a year of 'I will show you wonders'</i>", referring to the true and complete Redemption, of which it is said, "As in the days of your going out from the land of Egypt I will show him wonders" (Michah 7:15) — when there will also be the completeness of "Your kingship shall be exalted."	זאת ועוד: ענינה המיוחד של שנה זו מרומז גם בהר"ת דסימן השנה – "תהא שנת אראנו נפלאות", שקאי על הגאולה האמיתית והשלימה עלי' נאמר¹³⁹ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", שאז יהי' גם שלימות הענין ד"תנשא מלכותך".
And this too is emphasized on Sukkos — because:	וגם ענין זה מודגש בחג הסוכות – כי:
Sukkos falls on the fifteenth of the month, when "the moon stands in its fullness"; that is, the moon's renewal on Rosh Hashanah is "covered" (as Chazal expound: "Which festival is it on which the month is covered? . . . This is Rosh Hashanah" — and n. 142 points to the laws fixing Rosh Chodesh Tishrei relative to the molad), while its revelation and fullness is on Sukkos; and its parallel in Israel — who "count by the moon" and "resemble the moon" — is the completeness of the renewal of Israel ("who are destined to be renewed like it" — the <i>Kiddush Levanah</i> blessing) in the true and complete Redemption — and "counting by the moon," n. 146, means counting the days, hours and moments in anticipation, "As in the days of your going out from the land of Egypt I will show him wonders."	חג הסוכות הוא ביום חמשה עשר בחודש, שבו "קיימא סיהרא באשלמותא"¹⁴⁰, היינו, שמולד הלבנה בר"ה הוא באופן ד"בכסה" (כדרשת חז"ל¹⁴¹ "איזהו חג שהחודש מתכסה בו . . . זה ראש השנה")¹⁴², והתגלותה ושלימותה בחג הסוכות, ודוגמתו בישראל – ש"מונין ללבנה"¹⁴³ ו"דומין ללבנה"¹⁴⁴ – שלימות ההתחדשות דישראל ("שהם עתידים להתחדש כמותה"¹⁴⁵) בגאולה האמיתית והשלימה¹⁴⁶, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".
In addition: Sukkos is connected especially with the Exodus (<i>as is Pesach; both, n. 147 notes, are seven-day festivals</i>), since the reason for dwelling in the sukkah is "so that your generations may know that I made the children of Israel dwell in sukkos <u>when I brought them out of the land of Egypt</u>" (Vayikra 23:43); therefore "As in the days of your going out from the land of Egypt I will show him wonders" is emphasized in it too.	ונוסף לזה: חג הסוכות קשור במיוחד עם יצי"מ¹⁴⁷, שהרי הטעם דישיבה בסוכה הוא "למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים"¹⁴⁸, ולכן מודגש בו גם הענין ד"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".
It is understood that because of the emphasis on Redemption in this year (the year of "Your kingship shall be exalted" and the year of "I will show him wonders"), the joy of Sukkos is increased still further — and n. 149 adds that joy belongs to the moon's fullness, as in the dancing at	ומובן, שמצד הדגשת ענין הגאולה בשנה זו (שנת "תנשא מלכותך", ושנת "אראנו נפלאות") ניתוסף עוד יותר בהשמחה דחג הסוכות¹⁴⁹ בקשר ובשייכות לשמחת הגאולה.

Kiddush Levanah, a joy connected with the Redemption in connection and relation with the joy of the Redemption.

SUMMARY

5751 is "*tinasei*" — the exaltation of Hashem's kingship (Rosh Hashanah's theme, revealed on Sukkos) — and "*tehei shnas arenu niflaos*," the wonders of the Exodus-like Redemption. Sukkos, the full moon and the Exodus festival, carries both.

§17 Three Consecutive Holy Days — "Chazakah" pp. 126–129

יז.

BEFORE WE READ

In 5751 each cluster of festival days runs straight into Shabbos: two days of Yom Tov, then Shabbos. Three times in a row — Rosh Hashanah, the first days of Sukkos, Shemini Atzeres/Simchas Torah — making a *chazakah*.

A further quality — from the days of the week on which Sukkos falls this year:

Sukkos falls this year on Thursday and Friday, from which one enters directly into Shabbos; thus there are three consecutive days ("three times make a *chazakah*" — *an established presumption*) of heightened holiness of Yom Tov and Shabbos; and within this, in such a way that from the holiness of Yom Tov, "*mikra kodesh*" — "*called holy*," named for the "*calling*" that draws holiness down —, one enters the holiness of Shabbos, which is higher than the holiness of Yom Tov — hence no *Havdalah* when Yom Tov ends into Shabbos: one goes from lesser holiness to greater (n. 154) — "*holy from above, of itself*"; and through this one adds holiness to Yom Tov as well, since all the matters of Yom Tov (Thursday and Friday) are elevated on Shabbos in the manner of "and the heavens and the earth and all their hosts were completed [*vayechulu*]."

Moreover: the pattern of three consecutive days of heightened holiness of Yom Tov and Shabbos is (outside the Land) in the manner of a "*chazakah*" — on Rosh Hashanah (also in the Land — since, n. 157, even in *Yerushalayim* Rosh Hashanah was often kept two days), in the first days of Sukkos, and on Shemini Atzeres and Simchas Torah — and n. 158: since *Moshiach* may come any day, perhaps even on *Chol HaMoed*, and then Shemini Atzeres and Simchas Torah would be one day, Thursday, followed by *Isru Chag* and then Shabbos. This is understood by first stating what is explained in Chassidic discourses as the reason we do not blow the shofar on Rosh Hashanah that falls on Shabbos: the effect of blowing the shofar — which, being the essence of Rosh Hashanah ("*make Me King... with what? with the shofar*"), surely exists every year, n. 161 — is accomplished by the quality of Shabbos ("*Shabbos itself performs the*

ומעלה נוספת – מצד הקביעות דחג הסוכות בימי השבוע בשנה זו¹⁵⁰:

חג הסוכות חל בשנה זו ביום חמישי וביום ששי, שמהם נכנסים תיכף ליום השבת, ובמילא, ישנם שלשה ימים רצופים ("בתלת זימני הוי חזקה"¹⁵¹) של קדושה יתירה דיו"ט ושבת, ובזה גופא – באופן שמקדושת יו"ט, "מקרא קודש"¹⁵², ע"ש שקורין וממשיכים בו בחי' קודש¹⁵³, באים לקדושת שבת שלמעלה מקדושת יו"ט¹⁵⁴ – "קודש מלה עמ'¹²⁷ בגרמי"¹⁵⁵, ועי"ז פועלים תוספת קדושה גם ביו"ט, כיון שכל עניני היו"ט (ביום חמישי וביום ששי) מתעלים ביום השבת באופן ד'ויכולו השמים והארץ וכל צבאם"¹⁵⁶.

זאת ועוד: הקביעות דשלשה ימים רצופים של קדושה יתירה דיו"ט ושבת היא (בחול'לארץ) באופן של "חזקה" – בר"ה (גם בארץ ישראל¹⁵⁷), בימים ראשונים דחג הסוכות, ובשמע"צ ושמח"ת¹⁵⁸. ויובן בהקדם המבואר בדרושי חסידות¹⁵⁹ הטעם שאין תוקעין בשופר ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת¹⁶⁰, כיון שהענין דתקיעת שופר¹⁶¹ נעשה מצד מעלת השבת ("שבת אליין פראוועט תקיעת שופר"), ללא צורך בפעולת האדם התוקע בשופר, ויתירה מזה,

shofar-blowing"), with no need for the action of a person blowing the shofar; and more than that — by the quality of Shabbos the effect of the shofar is accomplished in utmost completeness, beyond comparison with the effect of shofar-blowing through human action — and n. 162 explains why the Mikdash nevertheless blew on Shabbos: there a person stands at the highest station, and his own act reaches what Shabbos alone cannot give — "You will yearn for the work of Your hands".

It may be said that something of this elevation exists also when Rosh Hashanah is such that one enters directly from it into Shabbos: then all the matters of Rosh Hashanah are increased ("*vayechulu*") through the quality of Shabbos.

And this is emphasized still more when the pattern of Rosh Hashanah — with Shabbos continuing directly after Yom Tov (three consecutive days) — continues also on Sukkos (on which the matters of Rosh Hashanah are revealed, "covered, until our festival day"), and likewise on Shemini Atzeres and Simchas Torah (on which the inner absorption of all the matters of Sukkos, and therefore also of Rosh Hashanah, takes place — and n. 163 explains that in such a year the *Simchas Torah farbrengen* is moved to the Shabbos after it, to avoid halachic doubts about Kiddush, and gains Shabbos's completeness) — so that this elevation occurs three times — and three belongs to Rosh Hashanah: *Malchiyos, Zichronos, Shofaros*, each with three verses from Torah, *Nevi'im* and *Kesuvim* (n. 164), in the manner of a *chazakah*. And further, and principally — the number three is connected with the Redemption, as it says, "He will revive us after two days; on the third day He will raise us up and we shall live before Him" (Hoshea 6:2), referring to the third redemption, which is an eternal redemption; when there will also be the blowing of the shofar in utmost completeness — "sound the great shofar for our freedom," "and it shall be on that day, a great shofar will be blown" (Yeshayahu 27:13) — by Hashem Himself — and n. 169: how great is Hashem's blowing even of an ordinary shofar, all the more a great shofar, to the point that it does not say who is blowing, since there is no need to specify who blows, because "they will see openly" that "the whole world is full of His glory" — the revelation of Hashem's kingship ("Hashem reigns, He is clothed in majesty") in utmost completeness.

From this it is understood also regarding the joy of Sukkos: in such a year there are three consecutive days of added joy, both on the first two days of Yom Tov and on Shabbos — "on the day of your rejoicing: these are the Shabbosos" (*Sifri*) — which continues and has its effect throughout all the days of Sukkos.

שמצד מעלת השבת נעשית הפעולה דתק"ש בתכלית השלימות, שלא בערך לגבי הפעולה דתקיעת שופר ע"י מעשה בני אדם¹⁶².

ויש לומר, שמעין עילוי זה יש גם בקביעות דיו"ט של ר"ה שממנו נכנסים תיכף ליום השבת, שאז ניתוסף בכל עניני ר"ה ("ויכולו") מצד מעלת השבת.

וענין זה מודגש עוד יותר כשהקביעות דר"ה באופן שיום השבת הוא בהמשך ובסמיכות ליו"ט (שלשה ימים רצופים) נמשכת גם בחג הסוכות (שבו מתגלים עניני ר"ה, "בכסה ליום חגיגנו"), וכן בשמע"צ ושמח"ת¹⁶³ (שבו נעשית הקליטה בפנימיות דכל עניני חג הסוכות ו(במילא גם ד)ר"ה) – שעילוי זה נעשה שלש פעמים¹⁶⁴, באופן של חזקה. ועוד ועיקר – שמספר שלשה קשור עם הגאולה, כמ"ש¹⁶⁵ "יחיינו מיומיים ביום השלישי יקימנו ונחיל לפניו", שקאי על הגאולה השלישית, שהיא גאולה נצחית¹⁶⁶, שאז יהי גם הענין דתקיעת שופר בתכלית השלימות – "תקע בשופר גדול לחרותנו"¹⁶⁷, "והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול"¹⁶⁸, ע"י הקב"ה בעצמו¹⁶⁹, ועד שלא נאמר מי הוא התוקע¹⁷⁰, שאין צריך לפרש מי הוא התוקע, כיון שרואים בגלוי "מלא כל הארץ כבודו"¹⁷¹, גילוי מלכותו של הקב"ה ("ה' מלך גאות לבש"¹⁷²) בכל העולם בתכלית השלימות.

ומזה מובן גם בנוגע להשמחה דחג הסוכות – שבקביעות כזו ישנם שלשה ימים רצופים של שמחה יתירה, הן בשני ימים הראשונים דיו"ט, והן ביום השבת, "וביום שמחתכם אלו השבתות"¹⁷³, שנמשכת ופועלת במשך כל ימי חג הסוכות.

And further, and principally — the joy throughout three consecutive days of Yom Tov and Shabbos becomes a preparation for the completeness of joy in the third redemption and in the Third Beis HaMikdash.

ועוד והוא העיקר – שהשמחה במשך שלשה ימים רצופים דיו"ט ושבת נעשית הכנה לשלימות השמחה בגאולה השלישית ובביהמ"ק השלישי.

DEEP DIVE

When Shabbos blows the shofar

The Mishnah (Rosh Hashanah 4:1, n. 160) rules that when Rosh Hashanah falls on Shabbos, the shofar was blown in the Mikdash but not outside it. The halachic reason is a rabbinic decree: one might carry the shofar through a public domain. Chassidus (Likkutei Torah, Derushei Rosh Hashanah 56a ff., n. 159) adds an inner reason. The shofar's task is to arouse Hashem's desire to reign, the inner will behind "Make Me King." Shabbos itself reaches that level. On such a Rosh Hashanah, "Shabbos itself performs the shofar-blowing," and does it more completely than any human blast.

So why did the Mikdash blow? n. 162 answers: a person in the Mikdash stands at his highest, and there his own act reaches what Shabbos alone cannot give. "You will yearn for the work of Your hands."

The sicha then applies the "Shabbos effect" to 5751's calendar. Rosh Hashanah, the first days of Sukkos, and Shemini Atzeres–Simchas Torah each run straight into Shabbos, three times over, a *chazakah* (§17).

שבת אליין פראוועט תקיעת שופר

SUMMARY

Yom Tov flowing into Shabbos lifts Yom Tov into Shabbos's higher holiness — as Shabbos "blows the shofar" by itself. In 5751 this happens three times (a *chazakah*), and three points to the third, eternal Redemption and the great shofar Hashem Himself will blow.

§18 Eruv Tavshilin — Preparation, and the Guest Who Might Come pp. 129–130

י.ח.

BEFORE WE READ

A Thursday–Friday Yom Tov requires an eruv tavshilin. The Rebbe draws two lessons: the weekday prepares the holy day; and the halachic basis of the eruv is a guest — which becomes Hashem's own hachnasas orchim for His exiled children.

Another point in this pattern — eruv tavshilin: when Sukkos falls on Thursday and Friday (and one enters directly from them into Shabbos) — one makes an eruv tavshilin — *three times this year, n. 174*: "that he cook one dish on Erev Yom Tov, and keep this dish so as not to lose it or eat it until after he has prepared and made all the needs of Shabbos"; and among the reasons: "in order to increase the honor of Shabbos: by requiring you to cook one dish on Erev Yom Tov for the sake of preparing the needs of the following Shabbos, he remembers all the needs of Shabbos from Erev Yom Tov and selects a fine portion for Shabbos, etc." (*Shulchan Aruch Admur 527*).

וענין נוסף בקביעות זו – עירוב תבשילין: כאשר חג הסוכות חל ביום חמישי וביום ששי (ומהם נכנסים תיכף ליום השבת) – עושים עירוב תבשילין¹⁷⁴, "שיבשל תבשיל א' מערב יו"ט ויהי' תבשיל זה שמור אצלו שלא יאבדנו ולא יאכלנו עד לאחר שתיקן ועשה כל צרכי השבת"¹⁷⁵, ומהטעמים לזה – "כדי להרבות בכבוד שבת, שע"י שאתה מזיק לבשל תבשיל א' מערב יו"ט בשביל תיקון צרכי השבת שלאחריו, הוא נזכר על כל צרכי השבת מערב יו"ט, ובורר מנה יפה לשבת כו"¹⁷⁶.

The point here: on Erev Yom Tov (which in itself is a weekday) the preparation is already made (not only for Yom Tov, but) also for the Shabbos that follows. From this we learn a lesson — *as the Baal Shem Tov taught, from everything one learns a lesson in serving one's Maker — in a person's service — with added emphasis in the Jewish custom that each one makes an eruv tavshilin for himself rather than relying on the rabbi's eruv for the whole town, though its wording includes "us and all Israel who live in this city" (n. 178): that weekday matters on weekdays (although Hashem created them as an entity of their own that must exist in the six working days) become a preparation for matters of holiness (Yom Tov and Shabbos) — which is the general service of man: to draw holiness into weekday matters.*

In this pattern the joy of Sukkos is increased still more — since on Erev Yom Tov the preparation is already made for all three days: two days of Yom Tov and Shabbos. Moreover:

Eruv tavshilin is also connected with preparing the meal for guests — *beyond the simple point that one who "selects a fine portion for Shabbos" prepares for guests too; and n. 179 notes that some communities made an eruv tavshilin in the shul for guests — for eruv tavshilin permits cooking on Yom Tov for Shabbos, and the permission for this (by the basic law, from the Torah) is because "if guests happened by who had not yet eaten today, they would eat of this dish that he cooks for Shabbos."*

Through this the joy of Sukkos, connected especially with hosting guests, is increased — as on every Yom Tov, in which hosting guests is emphasized even more than on Shabbos — *and, n. 181, from Sukkos the theme of hosting guests extends to all the festivals, and all the more so on Sukkos, one of whose main themes is the "ushpizin" — the guests (as in §7).*

And further, and principally — through this there comes about Hashem's hosting of guests for all Israel: in the time of exile, when Jews are not in their true place and state, they are in the category of "guests"; consequently, Hashem must fulfil the mitzvah of hosting guests — to give them everything they need (including preparation well in advance, as emphasized in eruv tavshilin), and principally, to return them to their true place and state — children at the table of their Father, the King of kings, Hashem; especially when one adds "one mitzvah," and in particular the mitzvah of hosting guests and eruv tavshilin, through which "he tipped himself and the whole world to the scale of merit and brought about for himself and for them

והענין בזה – שבערב יו"ט (שמצד עצמו הוא יום חול) נעשית כבר ההכנה (לא רק ליו"ט, אלא) גם ליום השבת שלאחריו, ומזה למדים הוראה¹⁷⁷ בעבודת האדם¹⁷⁸ – שעניני החול שבימי החול (אף שנבראו ע"י הקב"ה כמציאות בפ"ע שצ"ל בששת ימי המעשה) נעשים הכנה לעניני קדושה (יו"ט ושבת), שזוהי כללות עבודת האדם להמשיך קדושה בעניני חול.

ובקביעות זו ניתוסף עוד יותר בהשמחה דחג הסוכות – כיון שבערב יו"ט נעשית כבר ההכנה לכל שלשת הימים, ב' ימים דיו"ט ויום השבת. זאת ועוד:

עירוב תבשילין קשור גם עם הכנת הסעודה עבור האורחים¹⁷⁹ – עמ' 130 כי, עירוב תבשילין מתיר עשיית מלאכת אוכל נפש ביו"ט לצורך השבת, אשר, ההיתר לזה (מעיקר הדין, מן התורה) הוא מפני ש"אם מזדמנים לו אורחים שלא אכלו עדיין היום היו אוכלים מתבשיל זה שמבשל לצורך השבת"¹⁷⁵.

ועי' ניתוסף בשמחה דחג הסוכות הקשורה במיוחד עם הכנסת אורחים – ככלל יו"ט שמודגש בו הענין דהכנסת אורחים עוד יותר מאשר בשבת¹⁸⁰, ועאכו"כ בחג הסוכות שא' הענינים העיקריים שבו הו"ע ה"אושפזין"¹⁸¹ (כנ"ל ס"ז).

ועוד ועיקר – שע"ז נעשה הענין דהכנסת אורחים דכל בנ"י ע"י הקב"ה: בזמן הגלות שבנ"י אינם נמצאים במקומם ומצבם האמיתי – הרי הם בבחינת "אורחים", ובמילא, צריך הקב"ה לקיים מצות הכנסת אורחים – ליתן להם כל המצטרך להם (כולל גם ההכנה מבעוד מועד, כמודגש בהענין דעירוב תבשילין), והעיקר, להחזירם למקומם ומצבם האמיתי – בנים הסמוכים על שולחן אביהם מלך מלכי המלכים הקב"ה¹⁰⁶, ובפרט כשמוסיפים

salvation and deliverance" (Rambam) — the true and complete Redemption through Moshiach Tzidkeinu, immediately, truly now.

"מצוה אחת", ובפרט מצות הכנסת אורחים ועירוב תבשילין, שעי"ז "הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה" ¹⁸² – גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש.

DEEP DIVE

Eruv tavshilin — and the guest who might come

עירוב תבשילין

On Yom Tov one may cook only for that day. When Yom Tov falls on Friday, how can one cook for Shabbos? The Sages' solution is the eruv tavshilin. Before Yom Tov one sets aside a cooked dish for Shabbos. Cooking done on Yom Tov then counts as continuing a preparation already begun.

The sicha quotes both layers from the Alter Rebbe's Shulchan Aruch (527, nn. 175–176). The first is the rabbinic reason, "to increase the honor of Shabbos," so one does not forget Shabbos amid the festival. The second is why cooking for Shabbos is permitted at all on the Torah level. It is the principle of *ho'il* ("since"). Guests might arrive who have not eaten, and then the food would serve Yom Tov after all.

The Rebbe builds on that second layer (§18). A mitzvah whose Torah-level basis is a guest who might come fits a festival of guests, the ushpizin. It also turns the exile inside out. Jews in exile are themselves "guests," and the host who owes them hospitality is Hashem. Hospitality means feeding the guests, and in the end bringing them home to the Father's table.

SUMMARY

The eruv teaches that weekdays exist to prepare for holiness. And because its Torah-level basis is "guests might come," it points to Hashem's own obligation to His "guests" in exile: feed them, and bring them home to His table.

CHAPTER FIVE

פרק חמישי

כל יומא ויומא עביד עבידתו

Each and Every Day Does Its Own Work

ראשי פרקים

HEADINGS, AS PRINTED

- The increase from day to day: from "new faces," from the quality of the day, or from that day's ushpiza
- Day one: the "opening" for all the days of Sukkos. The ushpizin: Avraham and the Baal Shem Tov, "Avraham was one," and the connection to every Jew called by the name Yisrael
- Day two: the emphasis on affecting the whole world (after the haftarah of day one), especially this year, when the signs of Redemption are most emphasized in the state of the nations. The ushpizin: Yitzhak and the Maggid
- Day three: the elevation of a chazakah. Yaakov's connection to Sukkos: "and Yaakov journeyed to Sukkos"
- Day four: most of the days of Sukkos, "the majority is as the whole." The quality of the number four, four mothers, and the tznius of Jewish women in our generation
- Day five: the fifth level, "a fifth to Pharaoh." Aharon's (the ushpiza's) activity: "loving peace and pursuing peace, loving the creatures and bringing them close to Torah," bringing more Jews into Simchas Beis HaShoevah
- Day six: three doubled (especially when it falls on the third day of the week, on which "it was good" was doubled): threefold in Torah and in Israel, in body and soul. The sefirah of Yesod
- Day seven, Hoshana Rabbah: the multiplicity and completeness of the hoshanos. "Rabbah" in all the day's service. The connection to the Redemption, emphasized also in the ushpizin. Its falling on the fourth day of the week, when the two great luminaries were set
- ההוספה מיום ליום מצד "פנים חדשות", מצד מעלת היום, או מצד האושפיזא דיום זה
- יום ראשון: ה"פתיחה" לכל ימי הסוכות. ענינים של האושפיזין – אברהם והבעש"ט – "אחד הי' אברהם", והשייכות לכאן"א שנקרא בשם ישראל
- יום שני: הדגשת הפעולה בכל העולם (לאחרי ההפטורה דיום ראשון), ובפרט בשנה זו שבה מודגשים ביותר סימני הגאולה בשייכות להמצב דאומות העולם, והשייכות להאושפיזין – יצחק והמגיד
- יום שלישי: העילוי ד"חזקה". השייכות דיעקב (האושפיזא) לסוכות – "ויעקב נסע סוכותה"
- יום רביעי: רוב ימי הסוכות – רובו ככולו. מעלת מספר ד' – ארבע אמהות, מעלת הצניעות דנשי ישראל שבדורנו
- יום חמישי: דרגא חמישית – "חמישית לפרעה". פעולתו של אהרן (האושפיזא) – "אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבת לתורה" – לשתף יהודים נוספים בשמחת בית השואבה
- יום ששי: הכפל דשלשה (ובפרט כשחל ביום השלישי שהוכפל בו כי טוב) – תליתאי בתורה ובאשראל, בגוף ובנשמה. ספירת היסוד
- יום שביעי: הושענא רבה – ריבוי ושלמות ההושענות. "רבה" – בכל עניני עבודת היום. השייכות להגאולה, כמודגש גם בענינם של האושפיזין. קביעותו ביום הרביעי בשבוע שבו נתלו שני המאורות הגדולים

Beyond the general theme of Sukkos (both the general theme of Sukkos in all years and the particular theme of Sukkos in this year) — we should explain also the particular theme of each of the seven days of Sukkos.

By way of preface: in Simchas Beis HaShoevah of Sukkos, which continues seven days, the joy keeps growing and increasing from day to day — *"one ascends in holiness"* — up to an increase in joy in the manner of newness, as understood from the law of *"panim chadashos"* — *"new faces," the requirement at the Sheva Brachos of a wedding week.* Among the ways this happens:

First of all — through adding "new faces" literally, that is, influencing another Jew (who until now did not take part in Simchas Beis HaShoevah) to come and take part too (*see further §§32–33*), and through him the joy of all the participants in Simchas Beis HaShoevah increases, he being "new faces." And further, and this too is principal — each of the participants in Simchas Beis HaShoevah himself becomes "new faces," by rising in his service to a higher level, until he becomes a new being; and consequently the joy too comes with new life and enthusiasm, "new faces."

Beyond "new faces" (a newness connected with the participants in Simchas Beis HaShoevah), there is also the newness from the quality of the day: "each and every day does its own work" (*Zohar*), and in its time the particular theme of the day becomes the "gate" through which all matters of service in Torah and mitzvos enter and ascend — *see Maayanei HaYeshuah ch. 2 (n. 187)*. This is why we find in the discourses of our Rebbeim that in the great majority of them the quality of the day (the Yom Tov) on which the discourse was said is discussed: on each Yom Tov the superiority of this Yom Tov over the festivals before and after it is explained, even though in the discourse on the preceding Yom Tov the superiority of that Yom Tov over the other festivals was explained [and both discourses are part of the Torah of truth, even of the inner dimension of the Torah of truth] — because the particular theme of each Yom Tov in its time becomes the "gate" to all other matters of Torah and mitzvos, including the matters

נוסף על כללות הענין דחג הסוכות (הן הענין הכללי בחג הסוכות שבכל השנים והן הענין הפרטי בחג הסוכות שבשנה זו) – יש לבאר גם ענינם הפרטי של שבעת ימי הסוכות.

ובהקדמה: בשמחת בית השואבה דחג הסוכות שנמשכת שבעה ימים – הולך וניתוסף¹⁸³ בהשמחה מיום ליום, ועד להוספה בשמחה באופן של חידוש, כמובן מהדין ד"פנים חדשות" בשבעת ימי המשתה דשמחת נישואין¹⁸⁴. ומהאופנים בזה:

לכל לראש – ע"י הוספת "פנים חדשות" כפשוטם, היינו, שפועלים על עוד יהודי (שעד עתה לא השתתף בשמחת בית השואבה) שגם הוא יבוא להשתתף בשמחת בית השואבה¹⁸⁵, ועל ידו ניתוסף בשמחתם של כל המשתתפים בשמחת בית השואבה, להיותו "פנים חדשות". ועוד וג"ז עיקר – שכא"א מהמשתתפים בשמחת בית השואבה נעשה בעצמו בבחינת "פנים חדשות", עי"ז שמתעלה בעבודתו לדרגא נעלית יותר, עד שנעשה מציאות חדשה, ובמילא, נעשית גם השמחה מתוך חיות והתלהבות חדשה, "פנים חדשות".

ונוסף על הענין ד"פנים חדשות" (חידוש הקשור עם המשתתפים בשמחת בית השואבה) ישנו גם החידוש שמצד מעלת היום, "כל יומא ויומא עביד עבידתו"¹⁸⁶, אשר, ענינו הפרטי של היום ביומו נעשה "שער" שדרכו נכנסים ועולים כל עניני העבודה בתורה ומצוות¹⁸⁷, שלכן, מצינו במאמרי רבותינו נשיאנו שברובא דניכר מהם מדובר אודות מעלת היום (היו"ט) שבו נאמר המאמר, שבכל יו"ט נתבארה מעלת היו"ט זה לגבי המועדים שלפניו ושלאחריו, אע"פ שבמאמר דהיו"ט שלפניו נתבארה מעלת היו"ט ההוא לגבי שאר המועדים

עמ' 133

of the festivals. And one can combine both matters (the increase in joy from the participants (new faces) and from the quality of the day) — regarding the "ushpizin": through the participation of the ushpizin the joy increases further (like new faces), and their participation is in the manner of "each and every day does its own work," with each day having its principal *ushpiza* at the head (on the first day — Avraham Avinu and the Baal Shem Tov; on the second — Yitzchak and the Maggid; and so on), and "with him" — *as emphasized in the wording of the ushpizin invitation for those who recite it aloud, n. 188* — come the other ushpizin as well.

[ושני המאמרים הם חלק מתורת אמת, ועד להפנימיות דתורת אמת] – כיון שענינו המיוחד דכל יו"ט בזמנו נעשה ה"שער" לכל שאר עניני התומ"צ, כולל גם עניני המועדים. ויש לקשר שני הענינים (ההוספה בשמחה מצד המשתתפים (פנים חדשות) ומצד מעלת היום) גם יחד – בנוגע ל"אושפיזין", שע"י השתתפותם של האושפיזין ניתוסף עוד יותר בהשמחה (ע"ד פנים חדשות), ובהשתתפותם של האושפיזין היא באופן ד"כל יומא ויומא עביד עבידתי", שבכל יום ישנו האושפיזא העיקרי העומד בראש (ביום ראשון – אברהם אבינו והבעש"ט, ביום שני – יצחק והמגיד, וכן הלאה), ו"עימי"¹⁸⁸ באים גם שאר האושפיזין.

After this preface — we should explain the particular theme of each of the seven days of Sukkos: the quality of the day in itself, or in connection and relation with that day's *ushpiza*, as follows.

ולאחרי הקדמה זו – יש לבאר ענינו הפרטי של כל יום משבעת ימי הסוכות, מעלת היום כשלעצמו, או בקשר ובשייכות להאושפיזא דיום זה, כדלקמן.

SUMMARY

Joy must grow daily in the manner of "new faces": bring a new participant; become new yourself; and draw on the day's own "gate" — its quality and its ushpiza, who leads while the others come "with him."

§20 Day One — Avraham and the Baal Shem Tov: "Avraham Was One" pp. 133–134

BEFORE WE READ

The first day "opens" the festival. Its guests are Avraham, who made G-d's oneness known to the nations, and the Baal Shem Tov, who revealed the mastery of every Jew over the world.

The first day of Sukkos: Beyond what was said above about the general theme of Sukkos, which is emphasized most on the first day, on which the "opening" — *pesach, the Zohar's "opening a channel" for something new* — of Sukkos takes place, there is also the theme of the *ushpiza* of this day, Avraham Avinu and the Baal Shem Tov.

יום ראשון דחג הסוכות: נוסף על האמור לעיל בנוגע לכללות הענין דחג הסוכות שמודגש ביותר ביום הראשון שבו נעשית ה"פתיחה"¹⁸⁹ דחג הסוכות – ישנו גם ענינו של האושפיזא דיום זה, אברהם אבינו והבעש"ט.

The theme of Avraham Avinu — "Avraham was one" (Yechezkel 33:24): through him Hashem's oneness ("Hashem is One") is drawn down and revealed in the world, openly before the eyes of all the nations, as emphasized in the statement of the children of Ches (in the

ענינו של אברהם אבינו – "אחד הי' אברהם"¹⁹⁰, שעל ידו נמשכת ומתגלה אחדותו של הקב"ה (ה' אחד") בעולם, באופן גלוי לעיני כל אומות העולם,

name of all the nations) to Avraham, "You are a prince of G-d among us" (Bereishis 23:6); and not only in speech, but they did an actual deed — giving him the Cave of Machpelah "to Avraham as a possession . . . before all who came in at the gate of his city," through which the inheritance of the Jewish people — *and n. 193 notes that all Jews' prayers ascend by way of the Cave of Machpelah* came about in a way that leaves no room for challenge by the nations.

And from "Avraham was one" this extends also to the service of every Jew — who becomes master ("a prince of G-d") over the world, to draw down and reveal in it Hashem's oneness — *for, n. 195, every Jew, called "Adam," emissary of the Adam above, has the quality of "one", until it is revealed in utmost completeness in the future, as it says, "And Hashem will be King over all the earth; on that day Hashem will be One and His name One" (Zechariah 14:9). With added emphasis from the theme of the Chassidic ushpiza, the Baal Shem Tov — whose name "Yisrael" emphasizes the virtue of every Jew, as Chazal say, "even though he sinned, he is Yisrael" — and all the more after Yom Kippur's complete teshuvah, when sin is not only erased but turned into merit, n. 198 — including especially emphasizing his mastery ("prince of G-d") over the whole world "in a Baal-Shem-like way," through whose strength the revelation and drawing-down of Hashem's oneness in the world increases still more.*

Through this Simchas Beis HaShoevah in the street also increases — turning the "public domain" into a "private domain" for the One [*Yachid*] of the world.

כמודגש באמירת בני חת (כשם כל אוה"ע) לאברהם "נשיא אלקים אתה בתוכנו"¹⁹¹, ולא רק בדיבור בלבד, אלא שעשו מעשה בפועל – נתינת מערת המכפלה "לאברהם למקנה . . . בכל באי שער עירו"¹⁹², עמ' 134 שעי"ז נעשית ירושת בנ"¹⁹³ באופן שאין נתינת מקום לערעור של אומות העולם¹⁹⁴.

ומ"אחד הי' אברהם" נמשך גם בעבודת כאו"א מישראל – שנעשה בעה"ב ("נשיא אלקים") על העולם להמשיך ולגלות בו אחדותו של הקב"ה¹⁹⁵, ועד שמתגלה בתכלית השלימות לעתיד לבוא, כמ"ש¹⁹⁶ "והי' ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד". ובהדגשה יתירה מצד ענינו של האושפיזא החסידי, הבעש"ט – ששמו "ישראל" מדגיש מעלתו של כאו"א מישראל, כמארז"¹⁹⁷ "אע"פ שחטא ישראל הוא"¹⁹⁸, כולל ובמיוחד הדגשת בעלותו ("נשיא אלקים") על כל העולם "אויף אַ בעלשם'סקער אופן", שבכח זה ניתוסף עוד יותר בגילוי והמשכת אחדותו של הקב"ה בעולם.

ועי"ז ניתוסף גם בשמחת בית השואבה ברחוב – להפוך את "רשות הרבים" ל"רשות היחיד", ליחידו של עולם.

SUMMARY

Day one's guests are masters of "oneness": Avraham revealed G-d's unity even to the nations; the Baal Shem Tov empowered every Jew to be master over the world in his way. So the dancing goes into the street, making the public domain a domain of the One.

§21 Day Two — Yitzchak and the Maggid: Laughter and Drawing-Down כא. pp. 134–135

BEFORE WE READ

Yitzchak's name is laughter. The Maggid's title is "one who draws." Together they make the second night's joy a joy of Redemption.

The second day of Sukkos: Continuing what was said above about the ushpizin of the first day, we should begin also with the ushpizin of the second day — Yitzchak and the Maggid. The theme of Yitzchak — as emphasized in his name, from "whoever hears — *even those who can only*

יום שני דחג הסוכות: בהמשך להמדובר לעיל אודות האושפיזין דיום ראשון דסוכות, יש להתחיל גם בנוגע לאושפיזין דיום שני דסוכות – יצחק

*hear, not see (n. 199) — will laugh with me" — is laughter and joy, up to the completeness of joy, "then our mouth will be filled with laughter" — in the future, when they will say to Yitzchak specifically, "for you are our father" (Yeshayahu 63:16; Shabbos 89b). With added emphasis from the theme of the Chassidic *ushpiza*, the Maggid — from the verse "He tells [*maggid*] His words to Yaakov, His statutes and judgments to Israel" — for "*maggid*" is also a term of drawing, as Chazal say, "matters that draw a person's heart, like *aggadah*"; that is, through him the theme of Yitzchak is drawn down to every Jew, and also the heart of every Jew is drawn to the true and complete Redemption (the true place and state of every Jew) connected with Yitzchak. From this it is understood that on the second day of Sukkos Simchas Beis HaShoevah increases still more — through the emphasis on joy in the *ushpiza* of this day, up to the joy of the Redemption, when Simchas Beis HaShoevah will be in utmost completeness, in the Third Beis HaMikdash.*

והמגיד: ענינו של יצחק – כמודגש בשמו, ע"ש "כל השומע¹⁹⁹ יצחק ל⁷¹ – שחוק ושמחה, ועד לשלימות השמחה, "אז ימלא שחוק פינו"⁷² – לעתיד לבוא, כשיאמרו ליצחק דוקא "כי אתה אבינו"²⁰⁰. עמ' 135 ובהדגשה יתירה מצד ענינו של האושפיזא החסידי, המגיד – ע"ש הכתוב⁶⁰ "מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל" – ש"מגיד" הוא גם מלשון המשכה, כלשון חז"ל²⁰¹ "דברים שמושכין לבו של אדם כאגדה", היינו, שעל ידו נעשית ההמשכה דענינו של יצחק לכא"א מישראל, וגם משיכת הלב דכא"א מישראל לגאולה האמיתית והשלימה (מקומו ומצבו האמיתי דכא"א מישראל) הקשורה עם יצחק. ומזה מובן שביום שני דסוכות ניתוסף עוד יותר בשמחת בית השואבה – מצד הדגשת ענין השמחה אצל האושפיזא דיום זה, עד לשמחת הגאולה, שאז תהי' שמחת בית השואבה בתכלית השלימות, בביהמ"ק השלישי.

SUMMARY

Yitzchak is laughter, whose fullness is the Redemption's "then our mouth will be filled with laughter"; the Maggid "draws" that laughter to every Jew and draws every Jew's heart toward the Redemption.

§22 The Seventy Bulls and the Nations pp. 135–136

כב.

BEFORE WE READ

Sukkos is the festival with a mission to the world: seventy bulls for seventy nations. The second night, following the first day's haftarah about the nations coming to Yerushalayim for Sukkos, is especially empowered for it.

Another point connected with the quality of the day — regarding the effect on the whole world that is emphasized in Simchas Beis HaShoevah in the street:

By way of preface — affecting the whole world is among the principal themes of Sukkos, as emphasized in the festival's offerings: we offer seventy bulls corresponding to the seventy nations of the world [therefore the number of offerings "keeps decreasing" — on the first day fourteen bulls, on the second thirteen, down to the seventh day

וענין נוסף הקשור עם מעלת היום – בנוגע לפעולה בכל העולם המודגשת בשמחת בית השואבה ברחוב:

ובהקדמה – שהפעולה בכל העולם היא מהענינים העיקריים דחג הסוכות, כמודגש בקרבנות החג שמקריבים שבעים פרים כנגד שבעים אומות העולם²⁰² [ולכן מספר הקרבנות "פוחת והולך"²⁰³ – ביום הראשון י"ד פרים, ביום השני י"ג פרים, עד

with seven bulls], through which the rectification, refinement and elevation of the nations and the matters of the world is accomplished.

[As emphasized also in the theme of Shemini Atzeres, "on the eighth day it shall be a restraint for you" (*Bamidbar 29:35*), "let them be yours alone, and not for strangers with you" (*Mishlei 5:17*) — after the service of the seven days of Sukkos in refining and elevating the world, a service connected with descent, down to enclothing oneself in the garments of what is being refined, there must be "it shall be a restraint for you," for Israel alone, and without connection to the nations, "not for strangers with you."]

This is emphasized also in the haftarah of the first day of Sukkos — which speaks of the completeness of the effect on the whole world in the days of Moshiach, "And I will gather all the nations . . . , "and all who remain of all the nations . . . will go up year after year to bow to the King, Hashem of Hosts, and to celebrate the festival of Sukkos" (*Zechariah 14*) (and the verse adds also the negation of the opposite state: "and whoever of the families of the earth does not go up . . . to bow to the King, Hashem of Hosts . . . and if the family of Egypt does not go up . . .").

It may be said that this is especially emphasized in Simchas Beis HaShoevah (in the street) on the second night of Sukkos — since there is also the empowerment for affecting the nations from the haftarah of the first day of Sukkos.

ליום השביעי שבו מקריבים שבעה פרים], שע"ז נעשה התיקון והבירור וההעלאה דאומות העולם ועניני העולם.

[וכמודגש גם בענינו של שמע"צ, "ביום השמיני עצרת תהי' לכם"²⁰⁴, "יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך"²⁰⁵ – שלאחרי העבודה דשבעת ימי הסוכות בבירור והעלאת העולם, עבודה הקשורה עם ירידה עד להתלבשות בלבושי המתברר, צ"ל הענין ד"עצרת תהי' לכם", לישראל בלבד, וללא שייכות לאוה"ע, "אין לזרים אתך"].

וענין זה מודגש גם בהפטורה דיום ראשון דחג הסוכות – שבה מדובר אודות שלימות הפעולה בכל העולם שתהי' בימות המשיח, "ואספתי את כל הגוים גו"²⁰⁶, "והי' כל הנותר מכל הגוים גו' ועלו מידי עמ' 136 שנה בשנה להשתחוות למלך ה' צבאות ולחוג את חג הסוכות"²⁰⁷ (ומוסיף בכתוב גם השלילה דמצב הפכי – "והי' אשר לא יעלה מאת משפחות הארץ גו' להשתחוות למלך ה' צבאות גו' ואם משפחת מצרים לא תעלה וגו'"²⁰⁸).

ויש לומר, שענין זה הוא בהדגשה יתירה בשמחת בית השואבה (ברחוב) בליל שני דחג הסוכות – כיון שישנה גם הנתינתכח לפעולה באומות העולם מההפטורה דיום ראשון דסוכות.

DEEP DIVE

Seventy bulls, and "yours alone"

שבעים פרים

Over the seven days of Sukkos the Musaf brings 13, 12, 11, 10, 9, 8 and 7 bulls, 70 in all (Bamidbar 29). The Gemara (Sukkah 55b, n. 202) says they correspond to the seventy nations. **Note on the text:** the printed sicha reads ז"י and ז"י bulls for days one and two (§22). The verses give 13 and 12 (Bamidbar 29:13, 17). The Hebrew and its translation are left as printed, and the discrepancy is flagged here. It is likely a transcription slip in the *hanacha*. The number goes down day by day, "decreasing" (Shabbos 21b, n. 203). Chassidus reads this as the progress of *birur*, the refining work, which needs less each day as it nears completion.

Shemini Atzeres has one bull. Rashi and the Midrash (n. 205) give the parable of the king who, after a week-long feast for all his subjects, asks his beloved alone to stay one more day: "*atzeres tihyeh lachem*," "let it be for you alone, and not for strangers with you" (Mishlei 5:17).

The haftarah of the first day (Zechariah 14) completes the picture. In the end the nations themselves go up each year to celebrate Sukkos (§22).

SUMMARY

Sukkos works on the whole world — seventy bulls for seventy nations, descending in number as the work progresses — before Shemini Atzeres turns inward, "for you alone." The first day's haftarah (all nations coming to celebrate Sukkos) empowers the second night's street celebration.

§23 Signs of the Times, 5751 pp. 136–137

כג.

BEFORE WE READ

Spoken in October 1990. The Rebbe points to two developments in world affairs — the opened gates of a former oppressor, and nations "provoking one another" — as signs that the Redemption is imminent.

It should be added that this is especially emphasized this year — as mentioned above (§16), its sign is "Your kingship shall be exalted," and its acronym "it shall be a year of 'I will show him wonders,'" alluding to the true and complete Redemption, "As in the days of your going out from the land of Egypt I will show him wonders," when "Your kingship shall be exalted" will be revealed in the whole world, also among the nations:

We see tangibly that in the recent period special events are occurring in the world (among the nations) (as follows) in which it is emphasized that we are now in the very closest proximity to the true and complete Redemption. Although we are still in the doubled and redoubled darkness of the time of exile, and in such a way that from day to day the darkness of exile grows stronger — at the same time (and because of this) special events are occurring that prove clearly that immediately, truly now, the true and complete Redemption through Moshiach Tzidkeinu is coming. Among them:

ויש להוסיף, שענין זה הוא בהדגשה יתירה בשנה זו – כמוזכר לעיל (סט"ז) שסימנה "תנשא מלכותך", והר"ת שלה "תהא שנת אראנו נפלאות", שרומז על הגאולה האמיתית והשלימה, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", שאז יתגלה הענין ד"תנשא מלכותך" בכל העולם כולו, גם אצל אומות העולם:

רואים במוחש שבתקופה האחרונה מתרחשים בעולם (אצל אה"ע) מאורעות מיוחדים (כדלקמן) שבהם מודגש שנמצאים עתה בסמיכות ממש להגאולה האמיתית והשלימה, דאף שנמצאים עדיין בחושך כפול ומכופל דזמן הגלות, ובאופן שמיום ליום הולך ומתגבר חושך הגלות, הרי, ביחד עם זה (ובגלל זה) מתרחשים מאורעות מיוחדים שמוכיחים

בעליל שתיכף ומיד ממש באה הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו. ומהם:

(a) The state of "the family of Egypt" (in the words of the verse in the haftarah of the first day of Sukkos), "so called because they oppress [*metzeiros*] Israel" — Mitzrayim read as metzarim —: a mighty kingdom that for many years oppressed Israel changed its conduct and opened its gates to help Jews who wish to leave that country for a place where they can live in freedom and tranquility — widely understood as the Soviet Union and the mass emigration of 1989–90; and in the recent period many of them have arrived in this country, and also in the Holy Land and even in Yerushalayim the holy city — where, n. 210, they too celebrate Simchas Beis HaShoevah near the place of the Mikdash, hastening its celebration in the Third Beis HaMikdash — and this is a sample and example and a truly near preparation for the true and complete Redemption through Moshiach Tzidkeinu, when all Jews will come to our Holy Land.

א) המעמד ומצב ד"משפחת מצרים" (בלשון הכתוב בהפטורה דיום ראשון דסוכות), "ע"ש שמצירות לישראל"²⁰⁹ – שמלכות אדירה שבמשך ריבוי שנים היתה מצירה לישראל, שינתה הנהגתה, ופתחה שערי' לעזור לבנ"י שרוצים לצאת ממדינה ההיא למקום שיוכלו לחיות מתוך חירות ומנוחה, ובתקופה האחרונה הגיעו רבים מהם למדינה זו, וגם לארץ הקודש ועד לירושלים עיר הקודש²¹⁰, אשר, ענין זה הוא מעין ודוגמא והכנה קרובה ממש להגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יבואו כל בנ"י לארצנו הקדושה. עמ' 137

(b) The state of the nations among themselves — that kingdoms are provoking one another, which Chazal's Midrashim say is one of the signs of Redemption; especially according to what is explained in detail in Yalkut Shimoni: "The year in which the King Moshiach is revealed, all the kings of the nations of the world are provoking one another (and it adds in more detail): the king of Persia provokes the king of Arabia, and the king of Arabia goes to Aram to take counsel . . ." — which fits this period very closely: for "Persia" refers simply to the territory that includes Iraq, and "Aram" refers to the countries that are in the manner of "ram" — *lofty*, "superpowers" — including, n. 213, the country that opened its gates to Jews — spoken weeks after Iraq's invasion of Kuwait in August 1990; and further, and principally — as the Yalkut Shimoni continues and concludes, that Hashem tells Israel: "My children, do not fear; all that I have done, I have done only for your sake . . . the time of your redemption has come"; and it concludes that "the King Moshiach . . . stands on the roof of the Beis HaMikdash, and he announces to Israel and says: Humble ones, the time of your redemption has come."

ב) המעמד ומצב דאומות העולם בינם לבין עצמם – שמלכיות מתגרות זו בזו, כדאיתא במדרשי חז"ל²¹¹ שענין זה הוא מסימני הגאולה, ובפרט ע"פ המבואר בפרטיות בילקוט שמעוני²¹² "שנה שמלך המשיח נגלה בו כל מלכי אומות העולם מתגרים זה בזה (ומוסיף בפרטיות יותר), מלך פרס מתגרה במלך ערבי, והולך מלך ערבי לארם ליטול עצה גו" – שמתאים ביותר לתקופה זו, כי, "פרס" קאי בפשטות על השטח שכולל עירק, ו"ארם" קאי על המדינות שהם באופן ד"רם", "מעצמותעל"²¹³ ("סופערפאווערס"), ועוד והוא העיקר – כפי שממשיך ומסיים בילקוט שמעוני שהקב"ה אומר לישראל "בני אל תתייראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם . . . הגיע זמן גאולתכם", ומסיים, ש"מלך המשיח .. עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם".

SUMMARY

Two signs read from the Yalkut: the "oppressor" power opening its gates to Jewish emigration, and "Persia" (Iraq) provoking "Arabia" while the superpowers are consulted. And the Midrash's conclusion is the point: "do not fear... the time of your redemption has come."

BEFORE WE READ

The talk turns from description to prayer — and a strikingly concrete image of the announcement reaching even the police officers on patrol in Crown Heights.

May it be Hashem's will that from speaking about all this we come immediately to its actual fulfilment — that immediately, truly now, on this night (the second night of Sukkos), all Jews hear the announcement of the King Moshiach from the roof of the Beis HaMikdash: "Humble ones, the time of your redemption has come!" And further, and this too is principal — that this announcement be open also to the eyes of all the nations, as in the known saying — *recorded in the Frierdiker Rebbe's Sefer HaSichos (n. 214)* — that they will write in the "newspapers" about Moshiach's coming; and even before publication in the "newspapers" they will announce Moshiach's coming on the "radio," on which all the "news" happening throughout the world is announced in an instant, and all the more the "news" of the most essential matter — the coming of Moshiach Tzidkeinu. To the point that when people ask the police officers (non-Jews) who patrol this neighborhood to guard the Jews what "news" was reported on the "radio" (as police carry a radio with them), the officers will answer: just now they announced on the "radio" the "news" that . . . the King Moshiach has come, and he stands on the roof of the Beis HaMikdash and announces that the time of the Jews' redemption has come!

ויה"ר שמהדיבור בכל זה נבוא תיכף להקיום בפועל ממש – שתיכף ומיד ממש, בלילה זה (ליל שני דסוכות), שומעים כל בנ"י את ההכרזה של מלך המשיח מגג בית המקדש: "ענוים הגיע זמן גאולתכם!" ועוד וג"ז עיקר – שהכרזה זו היא באופן גלוי גם לעיני כל אומות העולם, כידוע הפתגם²¹⁴ שיכתבו ב"עיתונים" אודות ביאת המשיח, ועוד לפני הפירסום ב"עיתונים" יפרסמו אודות ביאת המשיח גם ב"רדיו", שבו מפרסמים ברגע כמימרא כל ה"חדשות" שמתרחשים ברחבי העולם, ועאכו"כ ה"חדשות" בענין הכי עיקרי – ביאת משיח צדקנו. ועד שכאשר ישאלו אצל השוטרים (אינ"הודים), שמסתובבים בשכונה זו לשמור על בנ"י, מה הם ה"חדשות" שסיפרו ב"רדיו" (כדרך השוטרים שנושאים עמהם רדיו), יענו השוטרים: זה עתה הודיעו ב"רדיו" ה"חדשות" ... מלך המשיח בא, ועומד על גג בית המקדש ומכריז שהגיע זמן גאולת בנ"י!

SUMMARY

Not just talk about Redemption — a prayer that it be announced tonight, openly enough that the precinct radio carries it.

BEFORE WE READ

The third night makes the celebration a *chazakah*; in 5751 that third day is Shabbos, itself joy and a taste of the Redemption.

The third day of Sukkos: The particular quality of the third day of Sukkos — on it Simchas Beis HaShoevah is held for the third time, giving it the elevation and strength of a "chazakah." And an added

יום שלישי דחג הסוכות: המעלה המיוחדת דיום שלישי דסוכות – שבו נעשית שמחת בית השואבה

quality in this year's pattern: the quality of "*chazakah*" of Simchas Beis HaShoevah (on the third day of Sukkos) falls on *Shabbos*, which is connected with joy — "on the day of your rejoicing: these are the Shabbosos" (as in §17) — and connected also with the Redemption (*besides the connection of three with Redemption, n. 215*), "for the day that is entirely Shabbos and rest, for eternal life" (*end of Tamid*), as emphasized also in eating fish and meat at the Shabbos meals — a sample, example and preparation for the feast of the Leviathan and the wild ox in the future.

בפעם השלישית, שעי"ז נעשה בה העילוי והתוקף ד"חזקה". ומעלה יתירה בקביעות שנה זו, שמעלת ה"חזקה" דשמחת בית השואבה (ביום השלישי דחג הסוכות) היא ביום השבת, שקשור עם ענין השמחה – "ביום שמחתכם אלו השבתות" (כנ"ל סי"ז), וקשור גם עם ענין הגאולה²¹⁵, "ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"²¹⁶, כמודגש גם באכילת דגים ובשר בסעודות השבת²¹⁷, מעין ודוגמא והכנה לסעודה דליתן ושור הבר לעתיד לבוא²¹⁸.

SUMMARY

Third time is a *chazakah*; this year it is Shabbos — joy ("these are the Shabbosos") and a foretaste of "the day that is entirely Shabbos," down to the fish and meat foreshadowing the Leviathan feast.

§26 Yaakov and the Alter Rebbe — Torah pp. 138–139

כו.

BEFORE WE READ

Yaakov is the one of whom it is written "he journeyed to Sukkos." Why him? Because Sukkos's joy is the joy of the second Matan Torah, and Yaakov is Torah. The Alter Rebbe's two names say the same.

It should be added also regarding the ushpizin of the third day of Sukkos: with the principal *ushpiza* of the third day — Yaakov — the general theme of Sukkos is emphasized, as it says, "And Yaakov journeyed to Sukkos" (Bereishis 33:17), from which it is understood that the theme of Sukkos belongs especially to Yaakov — *see Zohar and Tur, n. 221*.

The explanation — as explained above (§4 onward), the joy of Sukkos is connected with the Matan Torah of the second tablets, and in this the connection with Yaakov is emphasized ("And Yaakov journeyed to Sukkos"), since, as is known, Yaakov's theme is Torah, as it says, "He established testimony in Yaakov and placed Torah in Israel" (Tehillim 78:5).

And likewise regarding the Chassidic *ushpiza*, the Alter Rebbe — whose first name, "*Shneur*," alludes to the two lights [*shnei ohr*] in Torah, the revealed Torah and the hidden Torah, as he is called after his teaching in the revealed and the hidden: Baal HaTanya — the Written Torah of Chabad Chassidus, in which the matters of Torah's

יש להוסיף גם בנוגע להאושפיזין דיום השלישי דסוכות: אצל האושפיזא העיקרי דיום השלישי דסוכות – יעקב – מודגש כללות הענין דסוכות, כמ"ש²¹⁹ "ויעקב נסע סוכותה"²²⁰, שמזה מובן שענינו של חג הסוכות שייך במיוחד ליעקב²²¹.

וההסברה בזה – כמבואר לעיל (ס"ד ואילך) שהשמחה דחג הסוכות קשורה עם מתן-תורה דלוחות אחרונות, ובה מודגשת השייכות ליעקב ("ויעקב נסע סוכותה"), כידוע שענינו של יעקב הוא תורה, כמ"ש²²² "ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל".

ועד"ז בנוגע לאושפיזא החסידי, אדמו"ר הזקן – ששמו הראשון, "שניאור", רומז על שני האורות שבתורה, נגלה דתורה ונסתר דתורה²²³, כפי שנקרא גם ע"ש תורתו בנגלה ובנסתר: בעל התניא

inner dimension are explained in the understanding and comprehension of *chochmah*, *binah* and *daas*; and the Shulchan Aruch — the laws of Torah (the revealed Torah), with added explanation of the reasons for the laws — *as his sons wrote in their introduction (n. 224)*; and his second name, "Zalman," has the letters of *lazman* — "to time" —, indicating the drawing-down and revelation of the light of Torah (*shnei ohr*) within the parameters of the world, time (and likewise space).

From this it is understood that what was said above (§6) about increasing Torah (revealed Torah and Torah's inner dimension) on Sukkos is emphasized most on the third day of Sukkos, because of the particular theme of the ushpizin of this day, Yaakov and the Alter Rebbe, whose theme is Torah.

And it should be added regarding the connection of Torah with (the day being) the third (of Sukkos) — for at Matan Torah the number three is emphasized, as Chazal say, "a threefold Torah (*Torah, Nevi'im, Kesuvim*) to a threefold people (*Kobanim, Leviim, Yisraelim*) . . . on the third day."

– תושב"כ דתורת חסידות חב"ד, שבה נתבארו הענינים דפנימיות התורה בהבנה והשגה דחכמה בינה ודעת, והשולחן-ערוך – הלכות התורה (נגלה דתורה), **עמ' 139** בתוספת ביאור טעמי ההלכות²²⁴; ושמו השני, "זלמן", אותיות לזמן²²³, מורה על ההמשכה והגילוי דאור התורה (שני אור) בגדרי העולם, ענין הזמן (וכן המקום).

ומזה מובן שהאמור לעיל (ס"ו) אודות ההוספה בתורה (נגלה דתורה ופנימיות התורה) שצריכה להיות בחג הסוכות, מודגש ביותר ביום שלישי דסוכות, מצד ענינם המיוחד של האושפיזין דיום זה, יעקב ואדמו"ר הזקן, שענינם תורה.

ויש להוסיף בהשייכות דתורה ליום ה' (שלישי דסוכות) – שהרי במתן תורה מודגש המספר שלשה, כמארז²²⁵ "אוריאל תליתאי לעם תליתאי כו' ביום תליתאי".

SUMMARY

Yaakov "journeyed to Sukkos" because he is Torah and Sukkos's joy is the joy of the second tablets. The Alter Rebbe — Shneur, "two lights" (Tanya and Shulchan Aruch), and Zalman, "*lazman*," Torah drawn into time — makes day three a day for more Torah. And Torah itself is "threefold, on the third day."

§27 "He Built Himself a House, and for His Cattle Made Sukkos" pp. 139–140

כז.

BEFORE WE READ

The verse about Yaakov seems to rank a house above a sukkah — house for the person, huts for the livestock. On Sukkos the ranking flips. How can the verse then be connected with the festival? The answer runs through the World to Come, where the body sustains the soul.

Continuing what was said about the connection of Sukkos with Yaakov, "And Yaakov journeyed to Sukkos" — we should add and explain the continuation of the verse too, "and he built himself a house, and for his cattle he made sukkos":

In the verse "and he built himself a house, and for his cattle he made sukkos" the superiority of the house over the sukkah is emphasized, so

ובהמשך להאמור ע"ד השייכות דחג הסוכות ליעקב, "ויעקב נסע סוכותה" – יש להוסיף ולבאר גם המשך הכתוב "ויהיו לו בית ולמקנהו עשה סוכות":

בפסוק "ויהיו לו בית ולמקנהו עשה סוכות" מודגשת מעלת הבית לגבי סוכה, שלכן, ה"בית" הוא

that the "house" is "for himself" (for the person) while the "sukkos" are "for his cattle" (his possessions, the matters of the world) — that is, the matters of the world ("his cattle") which are secondary to the person are in the manner of "sukkos," merely temporary, while the person's matters ("himself") are in the manner of a "house," permanent.

However, the superiority of the house over the sukkah is only during the rest of the year; not so on Sukkos, when a person leaves the house for the sukkah ("himself . . . sukko") — then the superiority of the sukkah over the house is emphasized: a "house" is within measure and limitation, whereas a "sukkah" is the level of the *makif* — *the "encompassing" light* — that is above measure and limitation, as alluded to also in that "sukkah" (91 = סוכה) equals in gematria the two names Havayah (26) and Adnut (65).

Accordingly, it must be understood: how is the verse "and he built himself a house, and for his cattle he made sukko" (a house for the person, a sukkah for his cattle) to be interpreted in connection with Sukkos — when the sukkah is above the house, and the person (not his cattle) is in the sukkah?

It may be said that the explanation is: The difference between the time of the mitzvah of sukkah and other times (not in its time), such that the sukkah is above the house, is like the difference between the time of the future and the present: in the present the body is secondary to the soul, whereas in the future the soul's life will come from the body specifically (the soul will be nourished by the body); then the superiority of the body ("his cattle") over the soul ("himself") will be revealed; therefore, "he built himself (for the soul) a house (within measure and limitation) and for his cattle (for the body) he made sukko (a *makif* above measure and limitation)."

And this is said specifically of Yaakov ("And Yaakov journeyed to Sukko, and built himself a house, and for his cattle made sukko") — since Yaakov, for his part, was ready for the Redemption, as he told Esav, "until I come to my master, to Se'ir" — *the ultimate Redemption, "saviors shall go up on Mount Zion to judge the mount of Esav"* (and only because of "Se'ir" it had not yet come), therefore he had the state of "he built himself a house, and for his cattle made sukko," as in the future. (This section was recorded according to the Rebbe's response — publisher's note, n. 231.)

"לו" (להאדם) ואילו ה"סוכות" הם "למקנהו" (נכסיו, עניני העולם), היינו, שעניני העולם ("מקנהו") הטפלים להאדם הם באופן של "סוכות", עראי בלבד, ועניני האדם ("לו") הם באופן של "בית", קביעות²²⁶.

אמנם, מעלת הבית לגבי סוכה אינה אלא בשאר ימות השנה, משא"כ בחג הסוכות, שהאדם יוצא מן הבית לסוכה ("לו . . . סוכות"), מודגשת מעלת הסוכה לגבי בית – ש"בית" הוא במדידה והגבלה, משא"כ "סוכה" היא בחי' המקיף שלמעלה ממדידה והגבלה, כמרומו גם בזה ש"סוכה" בגימטריא ב' השמות הוי' אדנ²²⁷.

ועפ"ז צריך להבין: איך יתפרש הכתוב "ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות" (בית לאדם וסוכה למקנהו) בשייכות לחג הסוכות – שהסוכה היא למעלה מבית, והאדם (ולא מקנהו) נמצא בסוכה?

יש לומר הביאור בזה: החילוק שבין זמן מצות סוכות לשאר הזמנים (שלא בזמנה) שהסוכה היא למעלה מהבית, הוא, ע"ד החילוק שבין הזמן דלעתיד לבוא לזמן הזה – שבזמן הזה הגוף הוא טפל להנשמה, ולעתיד לבוא תהי' חיות הנשמה מהגוף דוקא (הנשמה ניוונית מן הגוף)²²⁸, שאז תתגלה מעלת הגוף ("מקנהו") לגבי הנשמה ("לו"), שלכן, "ויבן לו (להנשמה) בית (במדידה והגבלה) ולמקנהו (להגוף) עשה סוכות" (מקיף שלמעלה ממדידה והגבלה).

וענין זה נאמר ביעקב דוקא ("ויעקב נסע סוכותה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות") – דכיון שיעקב מצדו הי' מוכן להגאולה, כפי שאמר לעשו "אבוא אל אדוני שעירה"²²⁹ (ורק מצד "שעיר" עדיין לא בא)²³⁰, לכן, הי' אצלו המעמד ומצב ד"ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות", כמו לעתיד לבוא²³¹.

DEEP DIVE

Makif and pnimi — surrounding and inner

מקיף ופנימי

Chassidus distinguishes two ways light, meaning G-dly influence, relates to a recipient. **Inner light** (*obr pnimi*) enters the vessel and is measured to it, as an idea enters a mind that grasps it. **Surrounding light** (*obr makif*) is too great to be taken inside. It encircles the recipient and affects it from outside and above, as will and faith affect the whole person without being "understood."

A house is measured and fitted to its occupants; its walls are built to specification. It is an image of *pnimi*. The sukkah is defined by its *schach* and its shade, what is above and around. It is the standard image of the *makif*. The Rebbe notes the gematria (n. 227): סוכה = 91 = (26) הוי"ה + (65) אדני"י. These two names are the transcendent name and the name of kingship that enters the world.

This is the key to §27. The rest of the year the house (*pnimi*) belongs to the person and the huts to the livestock. On Sukkos the *makif* is the higher level. In the future the body will receive the *makif*, because then the soul will be nourished from the body.

SUMMARY

Normally the person gets the permanent house and the animals the temporary huts. On Sukkos the sukkah (a *makif*, above limits) outranks the house. Yaakov, already ready for the Redemption, lived the future order now: the body — the "cattle" — would receive the higher, encompassing sukkah.

§28 Day Four — "The Majority Is As the Whole" pp. 140

כח.

BEFORE WE READ

By the fourth day most of Sukkos has passed; and this year the fourth day is the first weekday, when the joy can travel.

The fourth day of Sukkos: The particular quality of the fourth day of Sukkos — the majority of the days of Sukkos (seven days — *Shemini Atzeres*, n. 232, though a continuation of Sukkos as the eighth day, is also "a festival in its own right") are already present, and "the majority is like the whole."

יום רביעי דחג הסוכות: המעלה המיוחדת דיום רביעי דסוכות – שישנם כבר רוב ימי הסוכות (שבעת ימים²³²), ורובו ככולו²³³.

An added quality this year — the fourth day of Sukkos falls on Motzaei Shabbos and Sunday, on which Simchas Beis HaShoevah begins (this year) without the limitation of Yom Tov and Shabbos, so that one can travel to gladden Jews who are in faraway places.

ומעלה יתירה בשנה זו – שיום רביעי דסוכות חל במוצאי שבת ויום ראשון בשבוע, שבו מתחילה (בשנה זו) שמחת בית השואבה ללא ההגבלה דיו"ט ושבת, באופן שיכולים לנסוע כדי לשמח יהודים שנמצאים במקומות הרחוקים.

And beyond the quality of the day, there is also the quality of the ushpizin of this day — Moshe Rabbeinu and the Mittlerer Rebbe — as discussed at length in previous years, and the words have already been printed, with references added (as in §7).

ונוסף על מעלת היום, ישנה גם מעלת האושפיזין דיום זה – משה רבינו ואדמו"ר האמצעי, כמדובר בארוכה בשנים שלפנ"ז, וכבר נדפסו הדברים, בתוספת ציוני מרא"מקומות (כנ"ל ס"ז).

SUMMARY

Day four: most of the festival is present, so "the majority is as the whole"; in 5751 it is Sunday, the first day the celebration can travel. Its guests, Moshe and the Mittlerer Rebbe, were treated in earlier years' talks.

§29 Three and Four — Giver and Receiver pp. 141

כ.ט.

BEFORE WE READ

Three fathers, four mothers. The Rebbe reads the numbers as roles: three is the giver, four the one who brings the giving into actual deed — and so the fourth day is the day to speak of Jewish women.

We should add another principal matter belonging to the fourth day of Sukkos — in connection and relation with the number four:

Among the differences between the number three and the number four — as emphasized with the fathers and mothers of every Jewish man and woman: three fathers and four mothers (*Berachos 16b*); from which it is understood that the number three belongs especially to men, and the number four belongs especially to women.

The core of the matter — three indicates the level of the *mashpia* — the giver, the source of influence — and four indicates the level of the *mekabel* — the recipient —, who takes the empowerment of the *mashpia* and draws it into actual practice. And its parallel with men (three) and women (four) — and n. 236 adds that within every Jew there is three and four: the week's first three days continue the past Shabbos, the last four belong to the coming Shabbos, prepared by the first three — the woman receives empowerment from her husband in order to draw the matters of the husband's service into actual practice, as Chazal say, "a worthy woman does her husband's will"; that is, the matters that are with him in the manner of "will" are drawn through her into actual doing — and n. 238 plays on another sense: she "makes" (*macht oif*) her husband's will what it should be, as with Sarah, "all that Sarah tells you, listen to her voice" — though a verse never leaves its plain meaning. Accordingly, as we stand on the fourth day of Sukkos, this is the fitting time to speak about the wives and daughters of Israel (the number four) — for the entry of every Shabbos and Yom Tov (including Sukkos) comes about through the action of the wives and daughters of Israel — including, n. 239, young girls, per our custom, from when they understand it in lighting Shabbos and Yom Tov candles (and on Yom Tov with the blessing *Shebecheyanu*) — a special quality that is emphasized among them in the recent period, as follows.

ויש להוסיף עוד ענין עיקרי השייך ליום הרביעי
דסוכות – בקשר ובשייכות למספר ארבע:

מהחילוקים שבין מספר שלש למספר ארבע –
כמודגש אצל האבות והאמהות דכל אחד ואחת
מישראל – שלשה אבות וארבע אמהות²³⁴, שמזה
מובן שמספר שלש שייך במיוחד לאנשים, ומספר
ארבע שייך במיוחד לנשים.

ונקודת הענין – ששלש מורה על דרגת המשפיע
וארבע מורה על דרגת המקבל²³⁵, שמנצל
הנתינתכח דהמשפיע שימושך בפועל ממש. ודוגמתו
אצל אנשים (שלש) ונשים (ארבע)²³⁶ – שהאשה
מקבלת נתינתכח מבעלה על מנת להמשיך עניני
העבודה דהבעל בפועל ממש, כמארז"ל²³⁷ "אשה
כשרה עושה רצון בעלה", היינו, שהענינים
שנמצאים אצלו באופן של "רצון" נמשכים על ידה
באופן של עשי' בפועל²³⁸. ובהתאם לכך, בעמדנו
ביום הרביעי דסוכות, ה"ז הזמן המתאים להזכיר
אודות נשי ובנות ישראל (מספר ארבע) – שהכניסה
דכל שבת ויו"ט (כולל גם חג הסוכות) נעשית ע"י
פעולתן של נשי ובנות²³⁹ ישראל בהדלקת נר שבת
ונר יו"ט²⁴⁰ – מעלה מיוחדת שמודגשת אצלן
בתקופה האחרונה, כדלקמן.

SUMMARY

Three is the *mashpia*, four the *mekabel* who turns influence into deed — fathers and mothers, husband's "will" and wife's "doing." On the fourth day, then, the Rebbe turns to the women who bring every Shabbos and Yom Tov in with candles.

§30 Tznius — and Its Recent Growth pp. 141–143

BEFORE WE READ

The Rebbe singles out a development he says is visible to anyone who looks: a rise in modesty in the dress of Jewish women and girls — and ties it to the merit that redeemed Israel from Egypt.

One of the principal qualities of the wives and daughters of Israel is — **tznius** — *modesty*: Of Sarah — the first of the four mothers — it says "behold, in the tent" (Bereishis 18:9), and Rashi explains (for a five-year-old learning Scripture — *and even before that, n. 243, one tells him the content in words he understands* who learns Rashi's explanation of the plain meaning) "she is modest"; and accordingly the conduct of every Jewish woman and girl is in the manner of "she is modest," hence "behold, in the tent," "all the glory of the king's daughter is within" (Tehillim 45:14).

[It should be noted that the matter of tznius applies (not only to Jews but) also to the nations — to the point that we find that conduct contrary to tznius caused the world not to endure (as related in the plain meaning of Scripture — *the end of parshas Bereishis*), so that there had to be a "new world" (in Chazal's phrase) — *after the Flood*; but within tznius there are many levels, up to the distinction of the tznius of Jews.]

And within the tznius of the wives and daughters of Israel there can be elevation and increase (as in every good and holy thing) — tznius beyond tznius.

In our days (in the very last generation, and especially in the last year) something wondrous has been added regarding tznius — *as with many matters, n. 248, that one knew were true because the Torah says so, but in our days one sees them openly* — as one sees openly, a prominent thing — *though, n. 249, precisely because it is prominent people don't notice it, that recently tznius has increased in the clothing of Jewish women and girls* — and n. 250: "some say this has been adopted among the nations too"; the Rebbe smiled and said, "I don't know what goes on among the nations (one can check with them), but so I was told", so that the garments are in a manner that is not conspicuous and does not provoke or cause the

א' המעלות העיקריות דנשי ובנות ישראל היא – צניעות: ^{עמ' 142} אצל שרה – הראשונה מארבע האמהות – נאמר ²⁴¹ "הנה באוהל", ומפרש רש"י (לבן חמש למקרא ²⁴² שלומד פירוש רש"י ²⁴³ פשוטו של מקרא ²⁴⁴) "צנועה היא", ובהתאם לכך נעשית גם הנהגת כל אשה ובת בישראל באופן ש"צנועה היא", שלכן "הנה באוהל", "כל כבודה בת מלך פנימה" ²⁴⁵.

[ולהעיר, שענין הצניעות שייך (לא רק לבנ"י, אלא) גם לאוה"ע, ועד כדי כך, שמצינו שההנהגה דהיפך הצניעות גרמה שלא יהי' קיום לעולם (כמסופר בפשוטו של מקרא ²⁴⁶), שלכן הי' צ"ל "עולם חדש" (כלשון חז"ל ²⁴⁷); אלא, שבצניעות גופא ישנם כמה דרגות, עד למעלת הצניעות דבנ"י].

ובצניעות דנשי ובנות ישראל גופא שייך עילוי והוספה (כבכל דבר טוב וקדושה) – צניעות לפנים מצניעות.

ובימינו אלה (בדור הכי אחרון, ובפרט בשנה האחרונה) ניתוסף דבר נפלא בנוגע לענין הצניעות ²⁴⁸ – כפי שרואים בגלוי דבר הבולט ²⁴⁹ שלאחרונה ניתוסף צניעות בהלבושים דנשי ובנות ישראל ²⁵⁰, שהלבושים הם באופן שאינו בולט ואינו מגרה ופועל היפך הצניעות בנוגע למחשבה

opposite of tznius in the thoughts of the men (husband or brother), but on the contrary, in a manner that emphasizes that "all the glory of the king's daughter is within" — and, n. 251, there is no need to elaborate when among men, especially since each married man sees his wife's and daughter's dress.

According to what is explained in the writings of the Arizal, that our generation is a reincarnation of the generation that left Egypt — and therefore, just as "in the merit of the righteous women of that generation Israel were redeemed from Egypt," so the redemption from this last exile will be in the merit of the righteous women of our generation — it is understood that the increase in tznius among the wives and daughters of Israel in the recent period hastens and speeds still more the true and complete Redemption, when there will be a "new world," "new heavens and a new earth," and "a new Torah will go forth from Me."

דהאנשים (הבעל או האח), אלא אדרבה, באופן המדגיש ש"כל כבודה בת מלך פנימה"²⁵¹.

וע"פ המבואר בכתבי האריז"ל²⁵² שדורנו זה הוא גלגול של הדור שיצאו ממצרים, ולכן, כשם ש"בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים"²⁵³, כך תהי' הגאולה מגלות זה האחרון בשכר נשים צדקניות שבדורנו²⁵⁴ – מובן, שההוספה בהצניעות דנשי ובנות ישראל בזמן האחרון, ממהרת ומזרזת עוד יותר את הגאולה האמיתית השלימה, שאז יהי' "עולם חדש", "שמים חדשים וארץ חדשה"²⁵⁵, ו"תורה חדשה מאתי תצא"²⁵⁶.

SUMMARY

Tznius is Sarah's legacy: "behold, in the tent." The Rebbe points to a visible recent increase in modest dress among Jewish women, and since our generation reincarnates the Exodus generation, the merit of righteous women will again bring the Redemption — a "new world" and "new Torah."

§31 Day Five — "The Fifth to Pharaoh" and the Priestly Blessing pp. 143–144

לא.

BEFORE WE READ

The fifth level is the one that "uncovers" every light — beyond measure. Its guest, Aharon, is the source of Birkas Kohanim, a blessing that also works like a prayer.

The fifth day of Sukkos: The particular quality of the fifth day of Sukkos — on it the elevation of the fifth level is emphasized, "a fifth to Pharaoh" (*Bereishis* 47:24) — "from which [*de'isparyu*] all the lights are uncovered and revealed" — *the Zohar reads* Paroh as *pria*, *uncovering* — a revelation above measure and limitation.

It should be added that this exists also with the *ushpiza* of this day — Aharon HaKohen: among Aharon's principal matters — Birkas Kohanim, which comes chiefly through Aharon, as the verse says, "Speak to Aharon and his sons, saying: So shall you bless the children of Israel . . ." (*Bamidbar* 6:23); that is, the beginning of the blessing is from Aharon, and from Aharon it is drawn to his sons, and through

יום חמישי דחג הסוכות: המעלה המיוחדת דיום חמישי דסוכות – שבו מודגש העילוי דדרגא החמישית, "חמישית לפרעה"²⁵⁷, "דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין"²⁵⁸, גילוי שלמעלה ממדידה והגבלה.

ויש להוסיף שענין זה ישנו גם אצל האושפיזא דיום זה – אהרן הכהן: מעניניו העיקריים של אהרן – ברכת כהנים, שעיקרה ע"י אהרן, כלשון הכתוב²⁵⁹ "דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני

them the blessing is drawn to all Israel; and through this there is drawn also the completeness of the blessing of "and I will bless them" — which too, n. 260, is a priestly blessing, for "your G-d is a Kohen" — in both ways (as Chazal expound in tractate *Chullin*, of all places): (a) the blessing for the Kohanim — "the Kohanim bless Israel and Hashem blesses the Kohanim"; (b) the blessing for Israel — "the Kohanim bless Israel and Hashem concurs through them."

And according to what was explained above — *the blessing on Erev Yom Kippur after Minchah* (n. 262) —, that beyond the quality of a blessing in general, through which there is drawn and revealed from the source of the blessing, it has also the quality of prayer, through which one effects a new will above the source of the blessing, and in such a way that the new will too is drawn down and revealed quickly and without delay — it is understood how great is the elevation of Birkas Kohanim, a blessing above measure and limitation, like and after the pattern of the elevation of the fifth level, "a fifth to Pharaoh."

And because of the great elevation of the fifth day of Sukkos, a special elevation is added also to Simchas Beis HaShoevah on the night of the fifth of Sukkos — that the joy be above measure and limitation.

ישראל גו", היינו, שהתחלת הברכה היא מאהרן, ומאחר נמשכת לבניו, ועל ידם נמשכת הברכה לכל בני, ועי"ז נמשכת גם שלימות הברכה ד"אני אברכם" ²⁶⁰, ובב' האופנים ²⁶¹: (א) הברכה לכהנים — "כהנים מברכין לישראל והקב"ה מברך לכהנים", (ב) הברכה לישראל — "כהנים מברכין לישראל והקב"ה מסכים על ידם".

וע"פ המבואר לעיל ²⁶² גודל העילוי דברכת כהנים, שנוסף על מעלת **עמ' 144** הברכה בכלל, שעל ידה נמשך ונתגלה מן המקור דהברכה, יש בה גם המעלה דתפילה, שעל ידה פועלים רצון חדש שלמעלה ממקור הברכה, ובאופן שגם הרצון החדש נמשך ומתגלה במהירות וללא עיכוב — מובן, שברכת כהנים היא ברכה שלמעלה ממדידה והגבלה, ע"ד ובדוגמת העילוי דדרגא החמישית, "חמישית לפרעה".

ומצד גודל העילוי דיום החמישי דסוכות, ניתוסף עילוי מיוחד גם בשמחת בית השואבה דליל חמישי דסוכות — שהשמחה היא באופן שלמעלה ממדידה והגבלה.

DEEP DIVE

The fifth — "from which all lights are uncovered"

חמישית לפרעה

Yosef tells Egypt's farmers to give "a fifth to Pharaoh" (Bereishis 47:24). The Zohar (I 210a, n. 258) reads *Paroh* through the root *pera*, to uncover or let loose. "Pharaoh" in this holy sense is the level "from which all lights are uncovered and revealed." It is light no longer held in the channels of measured sefiros. Likkutei Torah (end of Pinchas, n. 257) ties this to "the fifth" as the level above the four, beyond measure.

Birkas Kohanim fits the pattern (§31). It is a blessing, which draws from an existing source. It also works as a prayer, which creates a *new* will above the source. And it takes effect at once. n. 261 notes that the teaching that Hashem also blesses the Kohanim comes, of all places, from *Chullin* 49a, whose name means "the unconsecrated," the everyday.

SUMMARY

Five is the level that "uncovers all lights," beyond measure; Aharon's Birkas Kohanim is such a blessing — flowing from Aharon to his sons to all Israel, joined by Hashem's "and I will bless them," and carrying the power of prayer to effect a new will above. So the fifth night's joy is boundless.

BEFORE WE READ

What Aharon and the Tzemach Tzedek share: loving people and bringing them close to Torah — Aharon in the Mishnah's words, the Tzemach Tzedek at the cost of his freedom against the Czar's conscription and schooling decrees.

Another point connected with the *ushpiza* of the fifth day — following the directive of the Mishnah (*Avos 1:12*): "Be of the disciples of Aharon, loving peace and pursuing peace, loving the creatures and bringing them close to Torah."

By way of preface — the common point and shared core of the *ushpizin* of the fifth day, Aharon and the Tzemach Tzedek, is "loving peace . . . loving the creatures and bringing them close to Torah": regarding Aharon — as stated explicitly in the Mishnah, "be of the disciples of Aharon . . ."; and regarding the Tzemach Tzedek — as related by the Rebbe my father-in-law, leader of our generation — *partly already printed in his talks, Likkutei Dibburim and memoirs, n. 264* — about the Tzemach Tzedek's activities to save many Jews whom the government wanted to force into "*shkoles*" — *state schools* — to receive an education that would distance them from Judaism, and even to draft them into the Czar's army; for this he traveled several times to the capital (Petersburg, as it was called then) and engaged with self-sacrifice (to the point that several times they held him under arrest) in these activities, whose content is "loving the creatures and bringing them close to Torah."

From this it is understood also regarding Simchas Beis HaShoevah — that a special elevation is added by fulfilling the Mishnah's directive, "be of the disciples of Aharon . . . loving the creatures and bringing them close to Torah" (the common point of the *ushpizin* of this day): one brings and draws close more Jews (even those in the state of "mere creatures" — *per Tanya ch. 32; though, n. 266 adds, in our generation all Jews are above that, as there are no amei ha'aretz like in Talmudic times, just as there are no great scholars like then*) to rejoice in Simchas Beis HaShoevah; and being "new faces," they add to the joy of all the participants in Simchas Beis HaShoevah (beyond the fact that each participant anyway becomes "new faces" himself, as in §19).

וענין נוסף בשייכות לאושפיזא דיום החמישי – ע"פ הוראת המשנה²⁶³ "הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה."

ובהקדים – שהצד השווה והנקודה המשותפת דהאושפיזין דיום חמישי, אהרן והצמחצדק, הוא, הענין ד"אוהב שלום כו' אוהב את הבריות ומקרבן לתורה": בנוגע לאהרן – כמפורש במשנה "הוי מתלמידיו של אהרן כו'", ובנוגע להצמחצדק – כמסופר ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו²⁶⁴ אודות פעולותיו של הצמחצדק בנוגע להצלת כו"כ מישראל שהממשלה רצתה להכריחם לילך ל"שקאלע'ס" לקבל חינוך שירחק אותם מיהדות, ועד לגיוסם לצבא של ה"צאר", שבשביל זה נסע כמ"פ לעיר הבירה (פטרבורג – כפי שהיתה נקראת בימים ההם), ועסק מתוך מסירת-נפש (ועד שכמ"פ הושיבוהו במאסר) בפעולות הנ"ל, שתוכנם הו"ע ד"אוהב את הבריות ומקרבן לתורה".

ומזה מובן גם בנוגע לשמחת בית השואבה – שניתוסף עילוי מיוחד ע"י קיום הוראת המשנה "הוי מתלמידיו של אהרן כו' אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" (הצד השווה של האושפיזין דיום זה), שמביא ומקרב יהודים נוספים (גם אלה שהם במעמד ומצב של "בריות"²⁶⁵ בעלמא²⁶⁶) לשמוח בשמחת בית השואבה, אשר, להיותם "פנים עת'¹⁴⁵ חדשות", ניתוסף על ידם בשמחתם של כל המשתתפים בשמחת בית השואבה (נוסף לכך

שכאו"א מהמשתתפים בלאה"כ נעשה בעצמו
בבחינת "פנים חדשות", כנ"ל סי"ט).

SUMMARY

Aharon and the Tzemach Tzedek share "loving the creatures and bringing them close to Torah" — the Tzemach Tzedek with self-sacrifice against the Czar's decrees. On the fifth night that means bringing more Jews to Simchas Beis HaShoevah: they are the "new faces."

§33 "Where Were You?" — The Rebbe's Challenge to the Learned pp. 145–146

BEFORE WE READ

The sharpest passage of the talks: with most of the festival gone, a scholar who has danced four nights but has not brought a single other Jew is asked where he has been — and reminded of a Mishnah, and of what Tomchei Temimim put in him.

In more detail: When we stand on the fifth day of Simchas Beis HaShoevah (after most of the days of Simchas Beis HaShoevah have passed) and know that there are Jews who have not yet taken part in Simchas Beis HaShoevah — the question arises: during the first four days of Sukkos — where were you, and where was that Jew whom you have not yet influenced to rejoice in Simchas Beis HaShoevah? Even today (the fifth day) you are not "running to a mitzvah" (*Avos 4:2*) to bring more Jews to Simchas Beis HaShoevah?!

ובפרטיות יותר: כשעומדים ביום החמישי דשמחת בית השואבה (לאחרי שעבר כבר רוב ימי שמחת בית השואבה) ויודעים שישנם יהודים שלא השתתפו עדיין בשמחת בית השואבה – נשאלת השאלה: במשך ארבעת הימים הראשונים דחג הסוכות – היכן היית אתה, והיכן הי' אותו יהודי שעדיין לא פעלת עליו לשמוח בשמחת בית השואבה, גם ביום זה (יום החמישי) אינך "רץ למצוה"²⁶⁷, להביא עוד יהודים לשמחת בית השואבה?!

Even if you think this Jew belongs to the category of "creatures," while you are a Torah scholar and *lamdan* . . . ("a real big shot"), so that for four days you have been rejoicing and dancing and stirring up the whole street with Simchas Beis HaShoevah — who can compare to you, who is equal to you! — yet as a Torah scholar and *lamdan* . . . you surely know that there is "a *davar mishnah*" — an explicit *Mishnah*, whose authority is such that one who errs in it must reverse himself (n. 268) in which it says, "Be of the disciples of Aharon . . . loving the creatures and bringing them close to Torah!"

גם אם הנך חושב שיהודי זה שייך לסוג של "בריות", ואילו אתה הנך תלמיד חכם ולמדן כו' ("א' גאנצער יא-טיפע-דאס"), ועד שבמשך ארבעה ימים הנך שמח ורוקד ומרעיש את כל הרחוב בשמחת בית השואבה, מי ידמה לך ומי ישוה לך – הרי, בתור תלמיד חכם ולמדן כו' בודאי יודע אתה שיש "דבר משנה"²⁶⁸ שבה נאמר "הוי מתלמידיו של אהרן כו' אוהב את הבריות ומקרבן לתורה!"

Especially when speaking of a Jew with a gray beard who learned (and remembers what he learned) in "Tomchei Temimim" in Lubavitch, in the time of the Rebbe (Rashab) nishmaso Eden and his son and successor, the Rebbe my father-in-law [and likewise (if in his time

ובפרט כשמדובר אודות יהודי בעל זקן־שיבה שלמד (וזוכר מה שלמד) ב"תומכ־תמימים" בליובאוויטש, בזמנו של אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע ובנו ממלא

there was no longer Tomchei Temimim in Lubavitch itself) in Tomchei Temimim in the lower hemisphere, in the United States, where too he learned with *mashpi'im* who set him on the path of Chassidus] — since "holiness does not move from its place," all the matters remain in force for all who were in Tomchei Temimim, "*who held on to the doorknob*" — *even those who merely touched the door handle*, and all the more those who actually learned — surely their conduct must follow the directive of the Mishnah in tractate Avos, "words of piety" — *milei d'chassidusa, the Gemara's description of Avos (Bava Kama 30a)* —, conduct according to the measure of piety [chassidus]: "Be of the disciples of Aharon . . . loving the creatures and bringing them close to Torah."

It should be added that conduct by the measure of *chassidus* belongs especially to Aharon — as is known that priesthood is connected with the attribute of *chesed*, "the Kohen, man of kindness," and all the more the High Priest (Aharon), who is "the *chassid* of the priesthood" (in Chazal's phrase); and from this it is understood that among Chassidim there must be added emphasis on fulfilling the directive "be of the disciples of Aharon" in actual practice — to the point that even walking in the street one sees on him that he is "of the disciples of Aharon" in the present, since "he loves the creatures and brings them close to Torah," including especially in the matter of the time — that he draws more Jews so that they too rejoice in Simchas Beis HaShoevah.

מקומו כ"ק מו"ח אדמו"ר [ועד"ז] (אם בזמנו כבר לא היתה תומכיתמימים בליובאוויטש עצמה) בתומכי תמימים שבחצי כדור התחתון, בארצות־הברית, שגם שם למד אצל משפיעים שהעמידוהו על דרך החסידות], אשר, כיון ש"קדושה לא זזה ממקומה"²⁶⁹, נשארו כל הענינים בתקפם אצל כל אלה שהיו בתומכיתמימים, "זיך געהאָלטן אָן דער קליאַמקע", ועאכו"כ אלה שלמדו בפועל, הרי בודאי שהנהגתם **עמ' 146** צריכה להיות ע"פ הוראת המשנה במסכת אבות²⁶³ – "מילי דחסידותא"²⁷⁰, הנהגה ע"פ מדת חסידות – הוי מתלמידיו של אהרן כו' אוהב את הבריות ומקרבן לתורה".

ויש להוסיף שהנהגה דמדת חסידות שייכת במיוחד לאהרן – כידוע שכהונה קשורה עם מדת החסד, כהן איש החסד²⁷¹, ועאכו"כ כהן גדול (אהרן), שהוא "חסיד שבכהונה"²⁷², ומזה מובן שאצל חסידים צ"ל הדגשה יתירה בקיום ההוראה "הוי מתלמידיו של אהרן" בפועל ממש, עד כדי כך, שגם בלכתו ברחוב רואים עליו שהוא "מתלמידיו של אהרן" בהוה, כיון ש"אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", כולל ובמיוחד בענין שהזמן גרמא – שמקרב יהודים נוספים שגם הם ישמחו בשמחת בית השואבה.

SUMMARY

If other Jews still haven't joined by day five, the question is: where have *you* been? The scholar's own learning — an explicit Mishnah, "words of chassidus" — obligates him; the Tomchei Temimim alumnus most of all. A Chassid should be visibly Aharon's disciple in the street.

§34 Day Six — Three Doubled, and Yesod pp. 146–147

לד.

BEFORE WE READ

Six is three twice over — "good" doubled, good to Heaven and good to people. The Rebbe makes it the foundation, *yesod*, of all service.

The sixth day of Sukkos: The particular quality of the sixth day of Sukkos is emphasized in the quality of the number six — the doubling of three; that is, the quality of three — the third day, on which "it was good" was said twice (*Rashi on Bereishis 1:7*), good to Heaven and good to people — is in the manner of doubling (six). With added emphasis in this year's pattern — (a) that the sixth day of Sukkos falls on the third day of the week, on which "it was good" was said twice; (b) that the beginning and end of Sukkos (the first days and the last days, Shemini Atzeres and Simchas Torah) are in three consecutive days of the holiness of Yom Tov and Shabbos (as in §17), in the manner of doubling (six). And its meaning in a person's service — *for everything must bear on actual practice, "mai beinaihu" (n. 275)* — is understood from Chazal's saying, "a threefold Torah . . . to a threefold people," that is, "threefold" in a doubled manner, in Torah and in Israel; beyond which in each of them there is the doubling of body and soul — the body and soul of Israel, and likewise the body and soul of Torah, the revealed (body) of Torah and the inner dimension (soul) of Torah (*Zohar III 152a*); and from this it extends also to the fulfilment of the mitzvos — the act (body) of the mitzvah and the intention (soul) of the mitzvah (*Tanya ch. 38*). The core of the matter — the service of every Jew at every time and place and in every state of his service must be in a manner of doubling. And it should be added and connected also with the sixth sefirah, the sefirah of Yesod (the attribute of Yosef, the *ushpiza* of this day) — that this (the doubling of three) must be the "foundation" of all matters of service — *though six, n. 279, is preceded by five and followed by the seventh, Malchus, like the king "from his shoulders up taller than all the people"*.

יום ששי דחג הסוכות: המעלה המיוחדת דיום ששי דסוכות מודגשת במעלת מספר ששה – הכפל דשלשה, היינו, שהמעלה דשלשה, יום השלישי שהוכפל בו כי טוב²⁷³, טוב לשמים טוב לבריות²⁷⁴, היא באופן כפול (ששה). ובהדגשה יתירה בקביעות שנה זו – (א) שיום הששי דסוכות חל ביום השלישי בשבוע, שהוכפל בו כי טוב, (ב) שההתחלה והסיום דחג הסוכות (ימים ראשונים וימים האחרונים, שמע"צ ושמח"ת) היא בשלשה ימים רצופים דקדושת יו"ט ושבת (כנ"ל סי"ז), באופן כפול (ששה). וענינו בעבודת האדם²⁷⁵ – כמובן ממארו²²⁵ "אוריאן תליתאי .. לעם תליתאי", היינו, שהענין ד"תליתאי" הוא באופן כפול, בתורה ובישראל, נוסף לכך שבכל א' מהם ישנו הכפל דגוף נשמה – הגוף והנשמה דישראל, וכן הגוף והנשמה דתורה, נגלה (גוף) דתורה ופנימיות עמ' 147 (נשמת) התורה²⁷⁶, ומזה נמשך גם בקיום המצוות – מעשה (גוף) המצוה וכוונת (נשמת) המצוה²⁷⁷. ונקודת הענין – שהעבודה דכאו"א מישראל בכל זמן ומקום ובכל מעמד ומצב בעבודתו צריכה להיות באופן של כפל. ויש להוסיף ולקשר גם עם ספירה הששית, ספירת היסוד (מדתו של יוסף²⁷⁸), האושפיזא דיום זה) – שענין זה (הכפל דשלשה) צריך להיות ה"יסוד"²⁷⁹ דכל עניני העבודה.

SUMMARY

Six = three doubled — the double "it was good" of the third day; Torah and Israel, each body and soul; mitzvah act and mitzvah intention. Doubling must be the *yesod*, foundation, of service — Yosef's sefirah, on Yosef's day.

§35 Day Seven — Hoshana Rabbah: Why "Rabbah" pp. 147–149

לה.

BEFORE WE READ

Every day of Sukkos has its hoshana. On the seventh day all seven are said again, and the day is named "great." The Rebbe explains what the "greatness" is — and how so much service fits into one day.

The seventh day of Sukkos: The particular quality of the seventh day of Sukkos is emphasized in the novelty in saying the hoshanos during Sukkos, until it is called by a special name — "Hoshana Rabbah" — rabbah with a ה in Hebrew, or rabba with an ר in Aramaic, both printed in siddurim with the approbation of great sages (n. 280). The point here:

The plain meaning of "hoshana" is a request for salvation, which is the content of prayer; and prayer is the general and principal service of man in all details of thought, speech and deed [thought — the intention of prayer, "know before Whom you stand," "service of the heart"; speech — saying the letters and words of prayer with the five origins of speech in the mouth; and deed — "moving one's lips is an act" (*Sanhedrin 65a*), beyond the act of turning one's face toward Eretz Yisrael, Yerushalayim, the Beis HaMikdash and the Holy of Holies — and n. 286: since prayer must affect this physical world, it permeates the one praying, down to turning his physical face], and through it all blessings are drawn below — as alluded to also in the wording of the "hoshana" prayer — which, said before the King of kings, is utterly true and precise (n. 287) — in the order of the letters of the alef-beis, which include all things in the world.

On each day of Sukkos we say a special "hoshana" for that day (in alef-beis order, but with different words and content from day to day), up to the seventh day, when, beyond the hoshana special to that day, we first say the hoshanos of all the preceding days, through which a special novelty is added — "Hoshana Rabbah" — the completeness of all seven hoshanos together, a completeness of the cycle — like the week, where each Sunday is truly a "first day" as at Creation (n. 288), and also an added completeness in each of the hoshanos of the preceding days, whose recitation on Hoshana Rabbah is as a part of the whole matter of the hoshanos — that is, n. 289, the first piyut is felt as the beginning of those after it, all being one matter; only because a person cannot think, and certainly not speak, two things at once must they be said one after another — whereas of Hashem alone we find "once G-d spoke, twice I heard".

This is emphasized also in the general service of the day — which is in the manner of "rabbah" — "much", a multitude of kinds of service; among them: saying all of *Mishneh Torah* — *Devarim* — and all of Tehillim on the night of Hoshana Rabbah, according to Jewish custom (it is Torah — a Jewish custom has the force of Torah, n. 290) — beyond the matters of all the days of Sukkos: prayer and Torah study (in addition to all year — since *Chol HaMoed too is forbidden in labor*

יום שביעי דחג הסוכות: המעלה המיוחדת דיום שביעי דסוכות מודגשת בהחידוש שבאמירת ההושענות בימי הסוכות, עד שנקרא בשם מיוחד — "הושענא רבה"²⁸⁰. והענין בזה:

הפירוש הפשוט ד"הושענא" הוא בקשת ישועה, שזהו תוכן ענין התפילה, אשר, התפילה היא כללות ועיקר עבודת האדם²⁸¹ בכל פרטי הענינים דמחשבה דיבור ומעשה [מחשבה — כוונת התפילה, "דע לפני מי אתה עומד"²⁸², "עבודה שבלב"²⁸³, דיבור — אמירת אותיות ותיבות התפילה בה' מוצאות הפה, ומעשה — "עקימת שפתיו הוי מעשה"²⁸⁴, נוסף על המעשה דהחזרת הפנים לצד ארץ ישראל, ירושלים, בית המקדש וקד"ק²⁸⁵], ועל ידה נמשכים למטה²⁸⁶ כל הברכות, כמרומז גם בנוסח עמ' 148 התפילה²⁸⁷ ד"הושענא" על סדר אותיות האל"ףבי"ת הכוללים כל הענינים שבעולם.

ובכל יום מימי הסוכות אומרים "הושענא" מיוחדת ליום זה (על סדר האל"ףבי"ת, אבל, בשינוי התיבות ותוכן הענין מיום ליום), עד ליום השביעי, שנוסף על ההושענא המיוחדת ליום זה, אומרים תחילה ההושענות דכל הימים שלפנ"ז, שע"ז ניתוסף חידוש מיוחד — "הושענא רבה" — השלימות דכל שבעת ההושענות ביחד, שלימות ההיקף²⁸⁸, וגם שלימות יתירה בכל א' מההושענות דהימים שלפנ"ז, שאמירתה בהוש"ר היא בתור חלק מכללות ענין ההושענות²⁸⁹.

וענין זה מודגש גם בכללות עבודת היום — שהיא באופן של "רבה", ריבוי עניני עבודה, ומהם: אמירת כל "משנה תורה" וכל ספר התהלים בליל הוש"ר, כמנהג ישראל (תורה היא²⁹⁰) — נוסף על הענינים שבכל ימי הסוכות, תפילה ולימוד התורה²⁹¹

except to prevent loss, n. 292), the Yom Tov meal, Simchas Beis HaShoevah, and giving Jews the merit — *for the heart of Israel is awake to Hashem, His Torah and mitzvos even in the "sleep" of exile, and the heart sends life to every limb (n. 293) of the Four Kinds campaign throughout the entire day — the mitzvah's time, n. 294, is all day, which demands extra care not to forget it — in which too there must be added effort because of the quality of the day, on which one receives a "pitka tava" — "a good note" ("a gutn kvitl," as people say — including, n. 297, those in an olam of concealment who, knowing from the calendar that it is Hoshana Rabbah, try to do the day's matters).*

And although all these matters [both the matters of service belonging to all the days of Sukkos and those added on Hoshana Rabbah, starting with saying all the hoshanos and circling the bimah seven times] require an extent of time in quantity — *beyond the quality of the time, with focused attention, n. 298 — surely Hashem gives the needed strength so that in a short time in quantity each matter will be accomplished in its completeness, and even beyond measure and limitation, "rabbah" (in truth) — as we see tangibly that when one truly wants, one can in a single moment change, transform and elevate (up to an incomparable elevation) many hours before it; all the more so in two moments, and up to three moments — "three times make a chazakah."*

(בהוספה על כל השנה²⁹²), סעודת יו"ט, שמחת בית השואבה, וזיכוי בנ"י²⁹³ במבצע ד' מינים במשך כל היום כולו²⁹⁴, שגם בענינים אלה צריכה להיות השתדלות יתירה מצד מעלת היום²⁹⁵, שבו מקבלים "פתקא טבא"²⁹⁶ ("א גוטן קוויטל" – כלשון העולם²⁹⁷).

ואף שכל ענינים אלה [הן עניני העבודה השייכים לכל ימי הסוכות, והן עניני העבודה הנוספים בהוש"ר, החל מאמירת כל ההושענות וסיבוב הבימה ז' פעמים] דורשים משך זמן בכמות²⁹⁸ – הרי בודאי שהקב"ה נותן הכחות הדרושים²⁹⁹ שבזמן מועט בכמות יפעלו כל ענין וענין בשלימותו, ועד באופן שלמעלה ממדידה הגבלה, "רבה" (לאמיתתו), כפי שרואים במוחש שכאשר רוצים באמת, יכולים ברגע אחד לשנות להפוך ולהעלות (עד לעילוי שבאיִנְערוך) כמה שעות שלפנ"ז, ועאכו"כ בב' רגעים, ועד לג' רגעים – בתלת זימני הוי חזקה.

DEEP DIVE

Why "Rabbah"

Each day of Sukkos the congregation circles the bimah once with lulav and esrog, saying that day's *hoshana*. Each is an alphabetic piyut, so each covers "everything from alef to tav." On the seventh day there are seven circuits, and all the earlier days' hoshanos are said again before the day's own. The Zohar (III 31b, n. 296) calls it the day the *pitka tava*, the "good note" of the year's judgment, is sent. Yiddish calls it "a gutn kvitl."

The Rebbe explains "great" in two ways (§35). The first is completeness. The seven hoshanos are one piece, and only on Hoshana Rabbah is the piece heard whole. Even the first day's hoshana, said now, is heard as the opening of the whole (n. 289). The second is abundance. The day holds more kinds of service than any other: Mishneh Torah and all of Tehillim at night, prayer, Torah study, the Yom Tov meal, the Simchas Beis HaShoevah, and the Four Kinds campaign all day long. This is "*rabbah*" in the sense of *ribui*, many.

The answer to "when is there time?" is the principle of the moment. When a person truly wants, one moment can transform many hours.

הושענא רבה

SUMMARY

Hoshana Rabbah is "great" because it gathers all seven days' hoshanos into one whole and fills the day with "much" service — Mishneh Torah and Tehillim, prayer, Torah, the meal, the dancing, the Four Kinds campaign. Time is short, but in a single true moment a person can transform hours.

§36 Hoshana Rabbah and the Redemption — David and the Rebbe

Rashab pp. 149–150

לו.

BEFORE WE READ

"Hoshana" is salvation; "Rabbah" is great salvation — the Redemption. The day's guest is David, whose kingship Moshiach restores; its hoshanos end with the herald's voice, three times.

And further, and this is the main point — "Hoshana Rabbah" is connected with the Redemption — *beyond the seventh day's own connection, n. 300: "they will be redeemed in the seventh," hence the blessing of redemption is the seventh of Shemoneh Esreh: "Hoshana" — from yeshuah, salvation; and "Hoshana Rabbah" — great salvation. First and foremost — the true and principal salvation in the true and complete Redemption through Moshiach Tzidkeinu.*

This is emphasized most in connection with the *ushpiza* of Hoshana Rabbah — David the King: for through Moshiach Tzidkeinu there will be the completeness of the kingship of the house of David, as the Rambam rules: "The King Moshiach will arise and restore the kingship of David to its former state, to the first dominion"; and he continues, "Whoever does not believe in him or does not await his coming . . . denies . . . the Torah and Moshe Rabbeinu, for the Torah testified about him . . . ; even in the section of Bilam it says — and there he prophesied about the two anointed ones: the first anointed, who is David . . . and the last anointed, who will arise from his sons, who saves Israel [in the end], and there it says . . . this is David . . . this is the King Moshiach" — *and, n. 302 marvels, the coming of Moshiach, one of the thirteen principles, is spelled out in the section of Bilam, in the parshah called Balak. And in the wording of the Hoshana Rabbah hoshanos — "The voice of Tzemach, a man named Tzemach — he is David himself — heralds and says"; and we conclude "the voice of the herald heralds and says" three times — the news of the Redemption in the manner of a chazakah.*

It should be added also regarding the Chassidic *ushpiza*, the Rebbe (Rashab) nishmaso Eden — whose only son, heir — *heir to everything, being an only child, with no sisters to share (n. 303) and successor (and therefore he too is included in the ushpiza of this day — whereas*

ועוד והוא העיקר – ש"הושענא רבה" קשורה עם הגאולה³⁰⁰ : "הושענא" – מלשון ישועה, ו"הושענא רבה" – ישועה רבה. ולכל לראש – הישועה האמיתית והעיקרית בגאולה האמיתית השלימה ע"י משיח צדקנו.

וענין זה מודגש ביותר בקשר ובשייכות לאושפיזא דהוש"ר – דוד עמ' 150 המלך – שהרי ע"י משיח צדקנו תהי' השלימות דמלכות בית דוד, כפס"ד הרמב"ם³⁰¹ "המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד ליושנה לממשלה הראשונה", וממשיך, "וכל מי שאינו מאמין בו או מי שאינו מחכה לביאתו . . . הוא כופר . . . בתורה ובמשה רבינו, שהרי התורה העידה עליו כו', אף בפרשת בלעם³⁰² נאמר ושם נבא בשני המשיחים, במשיח הראשון שהוא דוד . . . ובמשיח האחרון שעומד מבניו שמושיע את ישראל [באחרונה], ושם הוא אומר כו' זה דוד כו' זה מלך המשיח". ובנוסף ההושענות דהוש"ר – "קול צמח איש צמח שמו הוא דוד בעצמו מבשר ואומר", ומסיימים "קול מבשר מבשר ואומר" ג"פ, בשורת הגאולה באופן של חזקה.

ויש להוסיף גם בנוגע להאושפיזא החסידי, אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע – שבנו יחידו, יורשו³⁰³ וממלא מקומו (שלכן גם הוא בכלל האושפיזא דיום זה³⁰⁴)

Shemini Atzeres, corresponding to Yosef, is not part of the "guests" theme at all, being the absorption of everything in permanence, even the permanence of kingship, "atzeres" as rule (n. 304)) is the Rebbe my father-in-law, leader of our generation, in whose two names the Redemption is emphasized: Yosef — from "Hashem will again set His hand a second time . . . and gather the dispersed of Israel," and Yitzchak — from "then our mouth will be filled with laughter" (as in §8).

הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבב' שמותיו מודגש ענין הגאולה: יוסף – ע"ש "יוסיף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל", ויצחק – ע"ש "אז ימלא שחוק פינו" (כנ"ל ס"ח).

SUMMARY

"Hoshana Rabbah" = great salvation = the Redemption: David's day, whose kingship Moshiach restores (Rambam, Hilchos Melachim 11); the hoshanos end with the herald three times. The Rebbe Rashab's day includes his only son and heir, the Friediker Rebbe, whose names spell Redemption.

§37 Wednesday: The Two Great Luminaries pp. 150–151

לו.

BEFORE WE READ

In 5751 Hoshana Rabbah falls on Wednesday — the day the sun and moon were set in the sky, created equal.

In all this there is a special elevation in this year's pattern — Hoshana Rabbah falls on the fourth day of the week:

ובכל זה ניתוסף עילוי מיוחד בקביעות שנה זו – שהושענא רבה חל ביום הרביעי בשבוע:

The theme of the fourth day — on it the luminaries were set in place, "the great luminary" and "the small luminary"; and more than that, as they are in the state of "the two great luminaries," as at the beginning of creation, when "they were created equal" (*Rashi*) — *whereas the stars, n. 307, remained as first created, yet this does not diminish their stature: per the Rambam they are in the eighth sphere, above the seven — the eighth connected with Redemption.*

ענינו של יום הרביעי – שבו ניתלו המאורות, "המאור הגדול" ו"המאור הקטן"³⁰⁵, ויתירה מזה, כפי שהם במעמד ומצב ד"שני המאורות הגדולים"³⁰⁵, ככתחלת הבריאה ש"שנים"³⁰⁶ נבראו³⁰⁷.

In this is alluded also the state of the future — "and the light of the moon will be like the light of the sun" (Yeshayahu 30:26), when the "small luminary" too will be like "the great luminary," "the two great luminaries" — including especially regarding Israel, who are likened to the "small luminary," as it says, "How will Yaakov stand, for he is small?" (Amos 7:2, 5), and "who are destined to be renewed like it" — *as emphasized at the start of Sukkos, on the fifteenth, when "the moon stands in fullness" (n. 311) — whose true greatness will be revealed in the true and complete Redemption through Moshiach Tzidkeinu.*

ובזה מרומז גם המעמד ומצב דלעתיד לבוא – "והי' אור הלבנה כאור החמה"³⁰⁸, שגם ה"מאור הקטן" יהי' כמו "המאור הגדול", "שני המאורות הגדולים", כולל ובמיוחד בנוגע לבנ"י – שנמשלו ל"מאור הקטן"³⁰⁹, כמ"ש³¹⁰ "מי יקום יעקב כי קטן הוא", ו"עתידיים להתחדש כמותה"³¹¹ – שגדלותם האמיתית תתגלה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

DEEP DIVE

The two great luminaries

שני המאורות הגדולים

Bereishis 1:16 says: "And G-d made the two great luminaries — the great luminary... and the small luminary." The Gemara (Chullin 60b) and Rashi (n. 306) explain the shift. Sun and moon were created equal. The moon objected, "two kings cannot share one crown," and was made smaller.

In Chassidic and Midrashic thought the moon is the Jewish people. They count their months by it, they resemble it in waxing and waning, and "they are destined to be renewed like it" (Kiddush Levanah, n. 145). The prophet's promise (Yeshayahu 30:26), "the light of the moon will be like the light of the sun," is then a promise about Israel. Amos's lament, "How will Yaakov stand? For he is *small*" (n. 310), will be answered.

In 5751 Hoshana Rabbah fell on Wednesday, the day the luminaries were hung. The calendar itself points to that restoration (§37).

SUMMARY

Wednesday recalls "the two great luminaries" created equal, and the promise that the moon's light will again equal the sun's — Israel, "small" Yaakov, revealed in its true greatness at the Redemption.

§38 Closing Blessing — "And This Is the Blessing" pp. 151–152

לה.

BEFORE WE READ

The talks end where they began — with blessing: the week's parshah, *Vezos HaBerachah*, read three times this year; Moshe's blessing, whose principal request was "send by the hand of the one You will send"; and an immediate act — tzedakah.

May it be Hashem's will that through increasing Simchas Beis HaShoevah at the end of the time of exile — *which could have ended the moment after the destruction had there been teshuvah, as the Midrash says: when the cow lowed once, the Temple was destroyed; when it lowed again, Israel's savior was born; and all the more after the long exile, when the "great wealth" for which it came has long been completed (n. 312) we will merit immediately, truly now — on the Sukkos of this year, "it shall be a year of 'I will show him wonders'" — to celebrate Simchas Beis HaShoevah in our Holy Land, in Yerushalayim the holy city, in the Third Beis HaMikdash, together with the ushpizin, both the seven ushpizin of the Zohar and the seven Chassidic ushpizin, whose total number is fourteen — corresponding to "seven days and seven days, fourteen days" of the dedication of the First Temple, which concluded with the seven days of Sukkos (Melachim I 8:65); and from this it is understood also about the dedication of the Third Beis HaMikdash, "the Sanctuary, my L-rd, Your hands established." And in the words of the verse of this week's parshah (with added emphasis in this year's pattern — in which the parshah is read and studied three times, in the manner of a *chazakah*): "And this is the blessing with which Moshe blessed . . . the children of Israel" (up to the conclusion and seal of the whole parshah) "before the eyes of all Israel" — that we see tangibly ("pointing with his finger and saying, this") the blessing of Moshe*

ויה"ר שעי ההוספה בשמחת בית השואבה בסוף זמן הגלות³¹² נזכה תיכף ומיד ממש – בחג הסוכות דשנה זו, "תהא שנת אראנו נפלאות" – לחגוג שמחת בית השואבה בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש בבית המקדש השלישי, וביחד עם האושפזין, הן שבעת האושפזין שבוהר, והן שבעת האושפזין החסידיים, שמספרם הכולל ארבעה עשר – כנגד "שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום"³¹³ דחנוכת בית ראשון שנסתיימו בשבעת ימי הסוכות, ומזה מובן גם בנוגע לחנוכת ביהמ"ק השלישי, "מקדש אדני כוננו ידיך"¹¹⁰. ובלשון הכתוב דפרשת השבוע (ובהדגשה יתירה בקביעות שנה זו עמ' 152) – שקורין ולומדים הפרשה ג' פעמים, באופן של חזקה³¹⁴): "וזאת הברכה אשר ברך משה גו' את בני ישראל וגו' (ועד לסיום וחזרת הפרשה כולה) לעיני כל ישראל" – שרואים במוחש

Rabbeinu to all Israel in utmost completeness and with the very greatest joy — *for a true shepherd of Israel has no greater joy than blessing his flock, as we saw with the Frieddiker Rebbe (n. 316), beginning with the principal blessing [that Moshe Rabbeinu asked of Hashem: "Send, please, by the hand of the one You will send" (Shemos 4:13), "the one who will redeem them in the future" (Rashi) — and Hashem fulfils his request] — in the Redemption through Moshiach Tzidkeinu, "the first redeemer is the last redeemer," when there will also be an innovation in the principal theme of Moshe Rabbeinu, "Moshe received the Torah from Sinai" — "a new Torah will go forth from Me" — including, n. 321, an innovation in the mitzvos, "according to the command of Your will," beginning with Simchas Beis HaShoevah itself.*

Especially through increasing love of Israel and unity of Israel — nullifying the cause of the exile, and thereby also nullifying (the effect,) the exile; including and especially — increasing in giving tzedakah (on Chol HaMoed) — *and at night too, n. 322: though night is not generally the time for tzedakah, when a poor person or his representative stands and asks, one must give, which "brings the Redemption near" — truly bringing it near and hastening it — just after saying, at the end of Maariv, "surely the righteous will thank Your Name; the upright will dwell before Your face," the revelation of "Your face" in the Third Beis HaMikdash (n. 324), without any delay ("He did not delay them even as long as the blink of an eye" — and like tzedakah, which must be given immediately, with the added emphasis of "a deed is great" — "as in the story of Nachum Ish Gamzu" (n. 325)), immediately, truly now. — On the night of the fifth day the Rebbe began singing the bakafos niggun of his father, Rabbi Levi Yitzchak; from the night of the fifth onward he gave each person a dollar bill for tzedakah, with an addition of his own (publisher's note, n. 327).*

("מראה באצבעו ואומר זה" ³¹⁵) ברכתו של משה רבינו לכל בנ"י בתכלית השלימות ובשמחה הכי גדולה ³¹⁶, החל מהברכה העיקרית [שביקש משה רבינו מהקב"ה: "שלח נא ביד תשלח" ³¹⁷, "גואלם לעתיד" ³¹⁸, והקב"ה מקיים בקשתו] — בהגאולה ע"י משיח צדקנו, "גואל ראשון הוא גואל אחרון" ³¹⁹, שאז יהי גם חידוש בענינו העיקרי של משה רבינו, "משה קיבל תורה מסיני" ³²⁰ — "תורה חדשה" ³²¹ מאתי תצא" ²⁵⁶.

ובפרט ע"י ההוספה באהבת ישראל ואחדות ישראל — ביטול סיבת הגלות ¹²⁰, ובמילא גם ביטול (המסובב) הגלות, כולל ובמיוחד — ההוספה בנתינת הצדקה (בחול המועד) ³²², ש"מקרבת את הגאולה" ³²³, קירוב וזירוז ממש ³²⁴, ללא עיכוב כלל ³²⁵ ("לא עיכבן כהרף עין" ³²⁶), תיכף ומיד ממש ³²⁷.

SUMMARY

The talks close with a prayer to celebrate this Sukkos in the Third Temple with all fourteen ushpizin; with "Vezos HaBerachah" read three times, whose deepest blessing is Moshe's "send by the hand of the one You will send"; and with tzedakah and Ahavas Yisrael — which undo the exile's cause — given immediately.

The footnotes, as printed

All footnotes of the printed text, in order, grouped by the printed page on which each begins. Starred sub-notes follow the footnotes of their page.

Status: **AS CITED**.

השבטים כפי שמתחלקים בפרטיות לששים ריבוא (נשמות כלליות, שכל א' מהן נחלק לששים ריבוא ניצוצות כו' – תניא פל"ז), כמרומו גם בשם "ישראל" ("ישמח ישראל"), ר"ת יש ששים ריבוא אותיות לתורה, כנגד ס"ר בנ"י (מגלה עמוקות אופן קפו).

עמ' 105

(21) ראה מעייני הישועה פ"ב (ע' 33 ואילך).

(22) יל"ש אמור רמז תרנ"ד י"א פ"ב (בתחלתו).

(23) שבו נעשית גמר ושלמות היציאה ממצרים, "זמן חרותנו".

(24) נוסח ברכת התורה.

(25) תענית כו, ב – במשנה.

(26) פרש"י שם (מגמרא שם ל, ב).

עמ' 106

(27) פרש"י תשא לג, יא. עקב ט, יח.

(28) כדאיתא במדרש (שמו"ר רפמ"ו) "א"ל הקב"ה (למשה) אל תצטער בלוחות הראשונות שלא היו אלא עשרת הדברות לבד, ובלוחות השניים אני נותן לך שיהא בהם הלכות מדרש ואגדות, ה"ד (איוב יא, ו) ויגד לך תעלומות חכמה כי כפלים לתושי".

(29) סוכה מח, רע"א. וש"נ.

(30) ובארץ ישראל יש נתינתכח מיוחדת להמשיך ולפעול הענינים דשמע"צ ושמח"ת ביום אחד (לקו"ת דרושי שמע"צ צב, ג. ובכ"מ). – ולהעיר מפתגם אדמו"ר האמצעי (שיחת שמע"צ תרצ"ט) שאין דעתו נוחה מבני ארץ ישראל שמעריבים ב' הענינים דשמע"צ ושמח"ת ביחד, שהרי הרגע הראשון דשמע"צ הוא גם הרגע הראשון דשמח"ת, משא"כ בחול'לארץ, שבמשך כ"ד השעות דשמע"צ מונחים ומושקעים לגמרי בעבודה דשמע"צ, ולאח"ז ישנם עוד כ"ד שעות בשביל עניני העבודה דשמח"ת – ב' עניני עבודה שונים וחלוקים זמ"ז, כמבואר בכ"מ (ראה לקו"ת ש"ט ע' 226 ואילך. ועוד).

(31) ראה לקו"ת שם. וש"נ.

(32) ולכן השמחה דשמח"ת היא באופן נעלה יותר מהשמחה דשמע"צ ושבעת ימי הסוכות, ועד שמצינו בהנהגת רבותינו נשיאנו שבשמע"צ היו מסוגרים בעצמם ("פארשלאסן אין זיך און פאר זיך") יותר מאשר בשבעת ימי הסוכות (אף שע"פ הכלל "מעלין בקודש" צ"ל הוספה בהשמחה) – כדי להדגיש יותר מעלת השמחה דשמח"ת.

(33) ראה מכילתא יתרו כ, ג. תו"כ ופרש"י אחרי יח, ב.

(34) סה"מ תש"ג ע' 69. ועוד.

(*) אבל לא שייך אצל רבותינו נשיאנו תנועה של "אָנגעצויגנקייט" (מתחות) – שאין זה הסדר שלהם כלל.

עמ' 107

עמ' 101

(1) ע"פ פתיחת אגרת הראשונה באגה"ק שבתניא. וראה לקו"ת ש"חכ"ד ע' 641 בהערה. וש"נ.

(2) ראה גם לקו"ת ש"חכ"ה ס"ע 165 ואילך. וש"נ.

(3) להעיר ש"שלום" הוא (גם) מלשון שלימות (ראה לקו"ת פ' ראה ל, רע"ג. ובכ"מ), שרומז גם על השלימות שנעשית ע"י הפגישה עם חבריו – החל מהשלימות בחכמה, כהוראת חז"ל "איזהו חכם הלומד מכל אדם" (אבות רפ"ד), וע"י השלימות בחכמה (ראשית כל הכחות) ניתוסף שלימות גם בשאר הכחות.

(4) ראה תויו"ט עוקצין (וש"ס) בסופה.

(5) ראה גם לקמן סי"ד.

(6) ראה אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' תיג. ועוד.

(7) וכיון שהקב"ה הוא אינסוף, הרי, גם ההוספה היא עד אינסוף.

(8) נוסח ברכה הג' דברהמ"ז.

(9) ובחול המועד (ממוצאי יו"ט ושבת ואילך) – גוט מועד".

(10) נוסח התפילה וקידוש דחגה"ס.

עמ' 102

(11) נוסף על כללות העילוי דחודש תשרי – אותיות "רשית" (בעה"ט עקב יא, יב), וגם אותיות "ישרת" (לקו"ת דרושי ר"ה נד, ד. ובכ"מ) – שמורה על מעלת העבודה באופן ש"עשה האלקים את האדם ישר" (קהלת ז, כט).

(12) לקו"ת שם. סידור (עם דא"ח) שער ר"ה רלה, ב. ובכ"מ.

(13) תהלים פא, ד.

(14) ויק"ר פ"ל, ב.

(15) ר"ה טז, סע"א. וש"נ.

(16) ובלשון הברכה – "שהחיינו וקיימנו כו".

(17) להעיר מהמבואר (לקו"ת ראה לב, ב. ובכ"מ) בענינו של חודש אלול ע"פ משל למלך בשדה שמקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם, וממלא בקשותיהם כו' – שענין זה נמשך גם (ואדרבה – ביתר שאת) בעשרה ימים שבין ר"ה ליוה"כ פ, שהם בכלל הארבעים יום המרומזים בד' יודי"ן בס"ת אני לדודי ודודי לי, ר"ת אלול (ב"ח או"ח סתקפ"א (ד"ה והעבירו). ועוד).

(18) האנשים והנשים, וגם הטף. – ולהעיר, שלפעמים נקל יותר להסביר לטף שצריכים להניח כל עניניהם (המשחקים כו') כדי לקיים בקשת הקב"ה "תמליכוני עליכם", מאשר להסביר ולפעול ענין זה אצל מבוגרים.

(19) משלי יד, כח.

(20) כידוע הפירוש ד"זמן שמחתנו", לשון רבים – שקאי על השמחה דישאל* בהקב"ה ("ישמח ישראל בעושייו") וגם על השמחה דהקב"ה בישאל ("ישמח ה' במעשיו") – ראה לקו"ת דרושי שמע"צ פח, ד ואילך. ובכ"מ.

(*) נוסף לכך שהשמחה דישאל גופא היא באופן ד"שמחתנו" לשון רבים – השמחה של כמה מישאל, הוא וחבריו כו', כל השבט, עד לכל י"ב

35 החל מההכנה במשך ד' הימים שבין יוהכ"פ לסוכות – כדאיתא במדרש (ויק"ר פ"ל, ז) ש"מיום הכיפורים עד החג כל ישראל עסוקין במצוות, זה עוסק בסוכות וזה בלולבו".

36 ראה לקו"ת ואתחנן יא, א. המשך מים רבים תרל"ו בסופו (פרק ר ואילך). וש"נ.

37 להעיר גם ממארוז"ל ש"תורה מגינא ומצלא" (ראה סוטה כא, א).

38 סוכה כח, ב. וש"נ.

39 ישע' ד, ו.

40 פרק ה.

41 ובלשון הכתוב – "תעלומות חכמה", שעז"נ (בהמשך הכתוב) "כפלים לתושי".

עמ' 108

42 דה"א כח, ט. וראה תניא (קו"א) קנו, ב. ובכ"מ.

43 ח"ג עג, א.

44 נוסף על ההתקשרות דישאל עם הקב"ה שלמעלה מהתורה (ועד שעל ידם ניתוסף בהמשכה דקוב"ה באורייתא). ועפ"ז מובן דיוק הלשון (שמובא בדרושי חסידות בכ"מ) "תלת קשרין" (ולא "תלת דרגין"), אף שבין שלשה דברים יש רק שני קשרים (בקשר דישאל עם התורה, והקשר דתורה עם הקב"ה) – כיון שנוסף על שני הקשרים ישנו גם קשר שלישי דהתחתון עם העליון (באופן של עיגול), ישראל וקוב"ה כולא חד (ראה גם סה"מ מלוקט ח"ג ע' קנה. וש"נ).

45 ח"ג קג, ב ואילך.

46 שם רנה, ב ואילך.

47 ראה מעייני הישועה ח"ג פ"ח (וראה לקמן הערה 304).

48 שיחת ליל א' דחגה"ס תרצ"ז ותש"ג. ועוד. – ושם, שהראה באצבעו ואמר: כאן יושב הבעש"ט, כאן יושב המגיד וכו', וכאן יושב אאמו"ר ("דער טאטע").

49 ע"ד הקליטה דשבעת ימי הסוכות בשמע"צ – כנגד יוסף (זח"א רח, רע"ב).

עמ' 109

50 להעיר מהשייכות המיוחדת דכ"ק מו"ח אדמו"ר להבעש"ט – שבכמה ענינים היתה הנהגתו "א' בעל-שם'סקע הנהגה", ע"ד הנהגת זקנו, אדמו"ר מהר"ש [שהי' דומה לו בקלסתר פניו*, עד כדי כך, שאחד מזקני החסידים שהי' מקושר לאדמו"ר מהר"ש, התעלף כשראה לראשונה את פני כ"ק מו"ח אדמו"ר... באמרו שראה את רבו... אדמו"ר מהר"ש], שהנהגתו היתה באופן ד"לכתחילה אריבער***.

51 ולהעיר שגם ספר התניא (תושב"כ דתורת חסידות חב"ד) נקרא בשם "לקוטי אמרים", להיותו "מלוקט מפי ספרים ומפי סופרים כו'", שקאי (במיוחד) על המגיד והבעש"ט***.

52 במעייני הישועה ח"ג (ע' 71 ואילך).

53 להעיר שבנוגע לחג הסוכות מודגש הצורך בעשירות (גם) כפשוטה – מצד ריבוי ההוצאות שבכל הימים טובים, ונוסף לזה גם ההוצאות המיוחדות דהסוכה וד' המינים, ובפרט ע"פ הוראת הארז"ל ע"ד החיוב דהוצאות ממון על עשיית המצוה, ועד להנהגתו בתשלום המעות, שהי' מכניס ידו לקופת המעות ונותן המעות מבלי למנותם (ראה שער המצוות ר"פ עקב. טעמי המצוות פ' ראה מצות הצדקה). ועוד.

54 ברייתא דל"ב מדות טו. וראה ירושלמי ר"ה פ"ג סה"ה. תוד"ה אלא – כריתות יד, סע"א.

***** ואף שתואר קלסתר פנים הו"ע חיצוני (לכאורה), הקשור עם גשמיות הגוף – מתגלה בזה גם הפנימיות (ראה לקו"ש ח"כ ע' 103. וש"נ), נוסף על המעלה שבגשמיות הגוף מצ"ע, כמודגש במיוחד לעתיד לבוא, שעיקר השכר הוא לנשמות בגופים דוקא.

****** להעיר, שיום ההילולא שלו – ש"כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו .. מתגלה ומאיר .. ופועל ישועות בקרב הארץ" (אגה"ק סו"ך וכ"ח) – בי"ג תשרי, בסמיכות ל(ערב) חג הסוכות.

******* ששמו (ישראל) נזכר גם בהסכמה מתלמידי המגיד והבעש"ט (הסכמת הרי"ל הכהן לתניא – ראה לקו"ד ח"א סא, א. ועוד).

עמ' 110

55 תמיד רפ"ג. יומא כח, רע"ב ובפרש"י – מירושלמי שם פ"ג ה"א.

56 נוסף על החידושים שנתחדשו ונתגלו על ידם בנגלה דתורה – החל מאדמו"ר הזקן ועד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, כידוע שיש כו"כ ענינים בנגלה דתורה גם מרבוינו נשיאינו שלא נתפרסמו ריבוי ענינים שלהם בנגלה דתורה (כמו מאדמו"ר הזקן והצמח"צדק), ולדוגמא – התשובות של כ"ק אדנ"ע בעניני מקוואות* (אג"ק שלו ח"א ע' שעב ואילך. ועוד), וכיו"ב.

57 כולל ובמיוחד – ספרי החסידות הנקראים בשם "ביאורי הזהר".

58 ועפ"ז י"ל, שמצד המעלה שבעבודת (טירחת) האדם, קדימה לאושפיזין החסידים, כיון שעל ידם (עבודתם ופעולתם) ניתוסף גם בענינים של האושפיזין שבוהר (ככפנים).

59 ראה גם קונטרס משיחות ש"פ האזינו שבת שובה ס"ט.

60 תהלים קמו, יט.

***** ענין הסהרה, ששייך במיוחד ליוהכ"פ (כמ"ש "כי ביום הזה יכפר עליכם גו' לטהר אתכם גו' לפני ה' תטהרו") – שעניניו נמשכים ומתגלים בחג הסוכות (ראה הנסמן בסה"מ מלוקט ח"ב ע' קכא).

עמ' 111

61 ראה "התמים" ח"ב ע' עח. לקוטי לוי"צ אג"ק ע' שלד. ועוד.

62 להעיר ש"צמח צדק" בגימטריא "מנחם מענדל" (ראה ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד: "חושבני" דהדין כחושבני" דהדין, הוא צמח הוא מנחם". וראה לקו"ש ח"ט ס"ע 291 ואילך).

63 ראה ירושלמי שבהערה הקודמת.

64 כפי שנתגלה במיוחד בדורנו זה ובשנים אלה.

65 אגה"ק דהבעש"ט הידועה (כש"ט בתחלתו. ובכ"מ).

66 ובפרט כשנתינת השם היא באופן שיודעים ומכוונים השייכות דהשם למהותו ותכונותיו של הנקרא בשם זה (ראה לקו"ש ח"ו ע' 36) – כבנדו"ד, שהשם "שמואל" ניתן ע"י הצמח-צדק.

67 ש"א א, כח.

68 ראה אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' תריז. לקו"ש ח"א 124. ועוד.

69 אג"ק הנ"ל ח"א ע' קמא.

70 ישע' יא, יא"ב.

71 וירא כא, ו.

עמ' 112

72 תהלים קכו, ב.

73 ראה רמב"ם הל' לולב פ"ח ה"ב: "אע"פ שכל המועדות מצוה לשמוח בהן, בחג הסוכות היתה . . שמחה יתירה כו".

74 ישעי' יב, ג.

75 אף שניסוך המים (לאחרי ההקדמה דשאיבת המים) ה' גם ביום ראשון דסוכות (תענית ג, א. רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ה ה"ו).

76 רמב"ם הל' לולב שם.

77 סוכה נג, א.

78 ולהעיר מהשקו"ט בנוגע לאמירת ברכות השחר לאחר שה' ניעור כל הלילה (ראה שער הכולל פ"א ס"י. לקו"ש ח"ט ריש ע' 276).

79 שם נא, סע"א.

80 ומוזה מובן גם להיפך – שראיית שמחת בית השואבה פועלת הראי' דכל השמחות, גם שמחת המועדים, חג הפסח וחג השבועות, וגם השמחה דחג הסוכות שאינה קשורה עם שמחת בית השואבה.

81 ובכמה ענינים – גם החלק הגשמי שעושים זכר למקדש.

82 רמב"ם ריש הל' ביהב"ח.

83 כתורת רבינו הזקן בפירוש הכתוב "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'" – שה"קרבן לה'" הוא "מכם", היינו, שהאדם צריך להקריב (קרבן מלשון קירוב) את עצמו להקב"ה (ראה לקו"ת ויקרא ב, ב ואילך. ובכ"מ).

84 ברכות כו, ב.

85 הושע יד, ג.

86 ראה לקו"ת שבעה ע"ה 3.

87 מגילה ג, א. ועוד.

88 ראה גם דב"ר רפ"ב.

89 רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ו ה"ה.

90 שלכן, "הרחוקים שבאותו מעמד . . מתקבצין לבית הכנסת שבמקומן" (שם ה"ב).

91 ולהעיר שבתפילה צריך להחזיר ולכוין פניו כנגד ארץ ישראל, כנגד ירושלים, כנגד המקדש וכנגד קד"ק (ברכות ל, א. טושו"ע ודאדה"ז או"ח ר"ס צד), היינו, שהתפילה בכל מקום שהיא, קשורה עם (ועולה למעלה דרך) מקום המקדש.

92 ובודאי ניתן להם הכח לפעול זה – שהרי "איני מבקש כו' אלא לפי כחן" (תנחומא נשא יא. במדב"ר פ"ב, ג).

93 זהר ח"ב קסב, סע"ב. ח"ג רפא, רע"ב. וראה סנהדרין קו, ב ובפרש"י.

94 חטא מלשון חסרון (כולל גם חסרון ביחס לדרגא נעלית יותר, אשר, לגבי בנו יחידו של מלך מלכי המלכים הקב"ה ה"ז חסרון הכי גדול) – שהרי "חטא" כפשוטו בודאי נתתן כבר ע"י עבודת התשובה, עד לשלימות התשובה דיוהכ"פ, תשובה עילאה (ראה לקו"ת תצא לו, ד. ובכ"מ), שהיא בשמחה רבה* (אגה פ"א).

95 גם בארץ ישראל – כל זמן שביהמ"ק אינו קיים, ולא נתקבצו כל בני"ג (גם עשרת השבטים) לארץ ישראל באופן ש"כל יושבי עלי" (ערכין לב, סע"ב).

(* ושייך במיוחד לחג הסוכות – "זמן שמחתנו").

96 ראה עירובין ג, סע"א. וש"נ.

97 בהעלותך ט, ז.

98 סנהדרין צו, ב.

99 כלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (שיחת שמח"ת תרפ"ט).

100 שם, ו.

101 סוכה כה, סע"א ואילך. ספרי עה"פ.

102 שם, ח.

103 להעיר מהפתגם הידוע שפסח שני מלמדנו "אז עס איז ניטאָ קיין פאַרפאַלן, מען קען אַלע מאָל פאַריכטן" ("היום יום י"ד אייר. ובכ"מ), ובמילא, לא יתכן שישאר חסרון אצל יהודי, ובפרט בדורנו זה, דור (האחרון של הגלות, ודור) הראשון של הגאולה.

104 פרש"י שם, ז.

105 ע"ד ה"אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם" בגלל שהתעסקו במצוה.

106 ראה ברכות ג, סע"א.

107 להעיר מהמסופר בתנ"ך (מ"ב יא, ב"ג) שהטמינו את יואש בחדר המטות, "בעליית בית קדשי הקדשים", במשך "שש שנים", שאז היתה גם אכילתו ושתייתו בקדש הקדשים!

108 נוסח תפלת מוסף. וראה תו"ח ר"פ ויחי. המשך וככה תרל"ז פ"ז ואילך. ועוד.

109 עיקר הי"ב מ"ג עיקרים.

110 בשלח טו, ז.

111 פרש"י ותוס' – סוכה מא, סע"א. ועוד.

112 כתובות קח, א. רמב"ם הל' שקלים פ"ב ה"ט. פ"ג ה"ט.

113 ועפ"י ניתוסף עוד יותר בהטענה "למה נגרע" – כיון שמחצית השקל דכל בני"ג עד סוף ימי הגלות נכללת כבר בתרומת הלשכה בזמן שביהמ"ק ה' קיים, הרי בודאי שמצד לא חסר מאומה כו'.

114 סוכה נ, סע"א.

115 וגם כשעושין השמחה עם כלי זמר (בחול המועד), ה"ז רק בתור הוספה בלבד, ולא ענין עיקרי, משא"כ במקדש ש"החליל" הוא ענין עיקרי.

116 ובפרט אצל אלה (שלפני "בן חמש עשרה לגמרא") שאינם יודעים אודות הגזירה שהחליל אינו דוחה את היו"ט.

117 היפך ענינה של שמחת בית השואבה – שכיון שעלי' אמרו "מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו", מובן, שהשמחה צריכה להיות בשלימות.

118 יחזקאל יא, טז. מגילה כט, א.

119 וע"י הקדמת השמחה ניתוסף בכל עניני העבודה שנעשים מתוך שמחה – ע"ד ודוגמת ההוספה בכל עניני העבודה ע"י הקדמת התשובה*, כמבואר בפירוש לשון חז"ל "תשובה ומעשים טובים", שע"י הקדמת התשובה המעשים

הם טובים ומאירים (ראה לקו"ת מוטות פב, א. דרושי שמע"צ פה, א. שה"ש יז, ג. ובכ"מ).

120 ראה יומא ט, ב.

121 פרש"י יתרו יט, ב.

122 נוסף על הדגשת ענין השמחה בהנהגתו במשך כל ימי חייו, ואפילו בסוף ימיו כשלא הי' בקו הבריאות (ל"ע), לא נגרע בענין השמחה גם בגלוי ובחיצוניות (ועאכו"כ בפנימיות) בהנהגה שלו, ועאכו"כ בעבודתו כנשיא הדור, בהיותו דוגמא חי' שבכל מעמד ומצב צריכה להיות העבודה בשמחה דוקא. (* ובפרט בעשרת ימי תשובה – שלימות התשובה (ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ו), ובכל עשר הדרגות שבנפש האדם (עשרה ימים).

עמ' 121

123 ודוגמתו בשמחת בית השואבה שבמקדש – שמקומה מחוץ לקדש הקדשים, להיכל ולאולם כו' (בעזרת נשים) דוקא.

124 פסחים פה, סע"ב.

125 פרש"י שם.

126 ראה בארוכה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.

127 ראה מעייני הישועה ח"א פ"א ע' 27 ואילך. וש"נ.

128 אף שמכמה סיבות לא הי' מנהג זה (דעריכת התועדויות שמחת בית השואבה) בגלוי כל כך בכל תפוצות ישראל, אפילו בין חסידים.

129 ראה מעייני הישועה שם ע' 21 ואילך.

עמ' 122

130 שבה חי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו ועבד עבודתו בתורה עבודה וגמ"ח במשך עשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, ובאופן שימושך מזה בכל העיר, בכל המדינה, ובכל המדינות כולם, ונוסף על ההמשכה בנוגע למקום, גם בנוגע לזמן – שימושך על כל השנים שלאח"ז, בכל הזמנים כולם.

131 ראה תניא ספל"ג. ובכ"מ.

132 סנהדרין צ, סע"א. וראה סוטה ח, ב ואילך.

133 ישעי' כז, יב.

134 דניאל ז, יג.

עמ' 123

135 בא יו"ד, ט.

136 ישעי' כז, יט.

137 להעיר מנבואת יחזקאל (פרק לז) בענין ה"עצמות היבשות" – שמפטרין בשבת חול המועד פסח, והרי חג הפסח וחג הסוכות שייכים זל"ז (ראה לקמן סט"ז).

עמ' 125

138 נוסף על מעלתה מצד ההמשך להשנים שלפנ"ז – שנת הקהל, שנת תשמיט ידיר, ושנת נסים.

139 מיכה ז, טו.

140 זהר ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. ועוד. וראה שמו"ר פט"ו, כו.

141 ר"ה ח, סע"א ואילך.

142 להעיר מפרטי הדינים דקביעת ר"ח תשרי ביחס לזמן המולד – ראה רמב"ם הל' קידוה"ח פ"ז.

143 סוכה כט, א.

144 ראה סוכה שם. ב"ר פ"ו, ג. אוה"ת בראשית ד, סע"ב ואילך. ועוד.

עמ' 126

145 נוסח ברכת קידוש לבנה (סנהדרין מב, א).

146 ובאופן ד"מונין ללבנה" – שמונין הימים השעות* והרגעים מתוך צפי' לזמן ש"עתידיים להתחדש כמותה".

147 נוסף לכך שחג הסוכות וחג הפסח הם שבעת ימים (משא"כ חג השבועות).

148 אמור כד, מג.

149 ולהעיר, שענין השמחה קשור גם עם מילויי ושלימות הלבנה – כמודגש בקידוש לבנה בזמן של שמחה, ועד ש"עושין שמחות וריקודין בקידוש החודש" (רמ"א או"ח סתכ"ז ס"ב) – שמחה הקשורה עם הגאולה**, "שהם עתידים להתחדש כמותה".

150 בהבא לקמן – ראה גם מכתבים כלליים דח"י וכ"ה אלול וג' דסליחות תש"נ. ועוד.

151 ב"מ קו, רע"ב. וש"נ.

152 אמור כג, ב. ד.

153 ראה זח"ג צד, א. לקו"ת צו יב, א ואילך. ובכ"מ.

154 ולכן אין עושין הבדלה במוצאי יו"ט שחל בשבת, כיון שבאים מקדושה קלה לקדושה חמורה (שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס תצא. וש"נ), כמשנת"ל בארוכה (לעיל ע' 16).

(* ועד ל"שעה" מלשון הפנה, "איין קער" (ראה לקו"ת דרושי ר"ה סא, א. סג, ד. ובכ"מ).

(**) נוסף על השמחה בהקבלת פני השכינה – "אלמלי לא זכו ישראל אלא להקביל פני אביהם שבשמים פעם אחת בחודש דיים .. הילכך נמרינהו מעומד" (נוסח ברכת קידוש לבנה – סנהדרין שם).

עמ' 127

155 זהר שם, ב.

156 בראשית ב, א. וראה אוה"ת עה"פ.

157 שהרי גם בזמן שהיו מקדשים ע"פ הראי' "אפילו בירושלים עצמה שהוא מקום בית דין, פעמים רבות היו עושים יום טוב של ראש השנה שני ימים" (רמב"ם הל' קידוה"ח פ"ה ה"ח. וראה שו"ע אדה"ז או"ח סת"ר).

158 וכיון ש"אחכה לו בכל יום שיבוא", בודאי יבוא משיח צדקנו בחג הסוכות עצמו, ועכ"פ בחול המועד, ואז יחגגו שמע"צ ושמח"ת ביום אחד (יום חמישי), ולמחרתו (יום הששי) יהי' אסר"חג, ולאח"ז יום השבת.

159 לקו"ת דרושי ר"ה נו, א ואילך. ובכ"מ.

160 ר"ה רפ"ד.

161 שלהיותו ענינו העיקרי של ר"ה – "תמליכוני עליכם" .. ובמה בשופר" (ר"ה טז, סע"א. וש"נ) – בודאי ישנו בר"ה בכל שנה ושנה, גם כשחל בשבת.

162 והטעם שבמקדש היו תוקעין גם בר"ה שחל בשבת – כיון שבמקדש* נמצא האדם במעמד ומצב הכי נעלה, ולכן, גם פעולתו בתקיעת שופר היא באופן הכי נעלה, אשר, השבת מצ"ע אינו יכול ליתן לו, כי אם, ע"י עבודת האדם דוקא, "למעשה ידיר תכסוף" (לשון הכתוב – איוב יד, טו. וראה שמו"ר ספל"ו. ויק"ר פל"א, ג. של"ה שער הגדול (כט, ב ואילך). עבוה"ק חלק העבודה בתחלתו).

(* ועד"ז לאחר חורבן ביהמ"ק – בב"ד שביבנה, שבו קידשו החדשים ע"פ הרא"ל גם משך ומן לאחר החורבן, כיון שהי' עדיין ההמשך לזמן שביהמ"ק הי' קיים, כמובן מדרשת חז"ל (שבת קיג, ב) "ותותר בימי רבי" (תו"א מג"א (בהוספות) קיז, ד. ובכ"מ).

עמ' 128

163 ובקביעות כזו מתעוררת שקו"ט בנוגע להתוועדות דשמח"ת, וכדי לצאת מכל הספיקות דפורס מפה ומקדש כו', דוחים את ההתוועדות ליום השבת שבהמשך ובסמיכות לשמח"ת, שאז ניתוסף גם העילוי דשבת שבו נעשים כל הענינים בתכלית השלימות מצד מעלת השבת, כנ"ל.

164 להעיר מהשייכות דמספר שלש לר"ה – ג' הברכות דמלכיות וזכרונות ושופרות, ובכל א' מהם (ט' פסוקים*) ג' פסוקים מתורה, ג' פסוקים מנביאים וג' פסוקים מכתובים (ר"ה לב, א. רמב"ם הל' שופר פ"ג ה"ח. וראה מכתב וא"ו תשרי שנה זו).

165 הושע ו, ב.

166 ראה מצו"ד עה"פ.

167 נוסח תפלת העמידה.

168 ישעי' כז, יג. וראה לקו"ת דרושי ר"ה נח, א ואילך. ובכ"מ.

169 ומובן גודל העילוי דתק"ש ע"י הקב"ה אפילו בשופר סתם, ועאכו"כ התקיעה דהקב"ה בשופר גדול.

170 לקו"ת שם נט, סע"ד. ובכ"מ.

171 ישעי' ו, ג.

172 תהלים צג, א.

173 ספרי בהעלותך יו"ד, יו"ד.

(* והפסוק העשירי הוא כדי להשלים בתורה (ר"ה שם, ב. רמב"ם שם).

עמ' 129

174 וכיון שקביעות זו היא ג"פ (בר"ה, בימים ראשונים דסוכות, ובשמע"צ ושמח"ת) – עושים עירוב תבשילין ג"פ.

175 שו"ע אדה"ז או"ח רסתקכ"ז.

176 שם ס"ב.

177 כתורת הבעש"ט שבכל דבר יש לימוד והוראה בעבודת האדם לקונו ("היום יום" ט' אייר. ובכ"מ).

178 ובהדגשה יתירה ע"פ מנהג ישראל שכאו"א עושה עירוב תבשילין לעצמו, ואינו סומך על עירובו של גדול העיר שמערב בעד כל בני עירו, נוסף לכך שנוסח העירוב דכאו"א כולל כל בני העיר, "לנו ולכל ישראל הדרים בעיר הזאת".

179 נוסף על פשטות הדברים – שכאשר "נוכר על כל צרכי השבת מערב יו"ט, ובורר מנה יפה לשבת כו'", מכין גם עבור האורחים. – ולהעיר, שבכמה קהילות נהגו לעשות עירוב תבשילין גם בבית הכנסת בשביל האורחים.

עמ' 130

180 ראה תו"א ר"פ חיי שרה. ובכ"מ.

181 ויש לומר, שמחג הסוכות נמשך הענין דהכנסת אורחים בכל הימים טובים.

182 רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.

עמ' 132

183 כהכלל בכל עניני קדושה – "מעלין בקודש" (ברכות כח, א. וש"נ).

184 ראה טושו"ע אה"ע סס"ב ס"ז.

185 ראה גם לקמן סל"בג.

186 זהר ח"א רה, סע"א. ח"ג צד, רע"ב.

187 ראה מעייני הישועה פ"ב ע' 54 ואילך. וש"נ.

עמ' 133

188 כמודגש בנוסח הזמנת האושפיזין אצל אלה שנוהגים לאמרו בדיבור, ומזה מובן גם בנוגע לאלה שאין נוהגים לאמרו בדיבור.

189 כידוע הביאור בענין ד"פתח" (כלשון הרגיל בזהר, "פתח רבי שמעון", וכיו"ב) – פתיחת צינור להמשכת דבר חדש, אופן חדש בלימוד התורה, וכיו"ב.

190 יחזקאל לג, כד.

191 חיי שרה כג, ו.

192 שם, יח.

עמ' 134

193 ולהעיר, שהתפללות דכל בני"י עולים השמימה דרך מערת המכפלה (ראה לקו"ש חכ"ה ע' 98. וש"נ).

194 ראה ב"ר פע"ט, ז.

195 ויש לומר, שכיון שכאו"א מיישראל הוא שלוחו של אדם העליון כמותו (כמורמו גם בשם "אדם", "אתם קרויין אדם", ע"ש אדמה לעליון), מודגש אצלו ענין האחדות ("אחד הי' אברהם"), ועי"ז ממשיך ומגלה אחדותו של הקב"ה בעולם.

196 זכרי' יד, ט.

197 סנהדרין מד, רע"א.

198 ועאכו"כ לאחר שלימות התשובה דיוהכ"פ, שבודאי נתבטלה מציאות החטא, ויתירה מזה, שנתהפך לטוב, "זדונות נעשו לו זכויות" (יומא פו, ב), "זכויות" באופן נעלה יותר מ"זכויות" דצדיקים (ראה דרמ"צ קפו, א. קצא, א. ועוד).

199 גם אלה שאינם שייכים לדרגת הראי', אלא לדרגת השמיעה ("כל השומע") בלבד.

200 ישעי' סג, טז. שבת פט, ב.

עמ' 135

201 שבת פז, סע"א. וש"נ.

202 סוכה נה, ב. פרש"י פינחס כט, לה.

203 שבת כא, ב. פרש"י פינחס שם, לו.

204 פינחס שם, לה.

205 משלי ה, יז. וראה שמו"ר פט"ו, כג.

206 זכרי' יד, ב.

עמ' 136

207 שם, טז.

208 שם, יז.

209 ב"ר פט"ז, ה.

210 ששם חוגגים (גם הם) שמחת בית השואבה בסמיכות למקום המקדש, ועי"ז ממחרים ומורזים עוד יותר את חגיגת שמחת בית השואבה בביהמ"ק השלישי.

עמ' 137

211 ב"ר פמ"ב, ד. מדרש לקח טוב לך לך יד, א.

212 ישעי' רמז תצט.

213 כולל גם המדינה שפתחה שערי' לבנ"י, כנ"ל.

214 ראה סה"ש תורת שלום ריש ע' 12.

עמ' 138

215 נוסף על הקשר דשלשה לגאולה (כנ"ל סי"ז).

216 תמיד בסופה.

217 שו"ע אדה"ז או"ח סרמ"ב ס"ב.

218 ראה ויק"ר פי"ג, ג.

219 וישלח לג, יז.

220 ראה גם לקמן סכ"ז.

221 ראה זח"ג רנו, רע"ב. טור או"ח סו"ס תיז. ועוד.

222 תהלים עח, ה.

223 ראה לקו"ש ח"ו ע' 36 ואילך. וש"נ.

עמ' 139

224 ראה ב"הקדמת הרבנים בני הגאון המחבר ז"ל" לשו"ע אדה"ז.

225 שבת פח, א.

226 ראה לקו"ש ח"א ע' 68. ועוד.

227 ראה ספר הלכות (דא"ח להצ"צ) ערך סוכה (ע' תלו ואילך). וש"נ.

עמ' 140

228 ראה לקו"ש ח"כ ע' 44, חכ"א ע' 88. וש"נ.

229 וישלח לג, יד.

230 ראה תו"א ותו"ח ר"פ וישלח. ובכ"מ.

231 סעיף זה נרשם ע"פ מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (המו"ל).

232 כי, שמינעצרת, עם היותו המשך דשבעת ימי הסוכות, יום השמיני, ה"ה גם "רגל בפני עצמו" לגבי ששה דברים (סוכה מח, רע"א. וש"נ).

233 נזיר מב, רע"א. וש"נ.

עמ' 141

234 ברכות טז, ב.

235 ראה לקו"ש חכ"ו ע' 46. וש"נ.

236 ויש לבאר ענין זה גם בכאו"א מישאל – שיש בו הענינים דשלש וארבע, כפי שמשחק גם בעבודתו במשך שבעת ימי השבוע, שנחלקים לשתיים: ג' ימים ראשונים שהם המשך ליום השבת, וד' ימים אחרונים השייכים ליום השבת הבא (שמתחיל מיום הרביעי). וזוהו גופא – עניני יום השבת הבא שבד' ימים אחרונים נעשים ע"י ההכנה דג' ימים ראשונים השייכים ליום השבת הקודם.

237 תדבא"ר פ"ט. רמ"א אה"ע סו"ס סט.

238 ולהעיר מפירוש נוסף במאור"ל "אשה כשרה עושה רצון בעלה" – שהאשה "עושה" ("מאכט אויף") את רצון בעלה שיהי' באופן המתאים, וע"ד

מש"נ באברהם (הראשון מג' האבות) "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה" (וירא כא, יב), אבל, אין ענין יוצא מידי פשוטו, כבפנים.

239 כמנהגנו שגם ילדות קטנות מדליקות נר שבת ויו"ט מזמן שמגיעות לכלל הבנה בענין זה (ראה בארוכה לקו"ש חט"ו ע' 170 ואילך. חי"ז ע' 146 ואילך. ועוד) – שע"ז יאיר מזולה, בתוככי כל נשי ובנות ישראל שיאיר מזול, ועד לכללות כנסת ישראל, שיאיר מזול באור הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

240 וביז"ט – גם בברכת שהחיינו.

עמ' 142

241 וירא יח, ט.

242 אבות ספ"ה.

243 ועד שמספרים לו תוכן פירוש רש"י (בסגנון המתאים להבנתו) עוד לפני שמגיע לגיל דלימוד פירוש רש"י.

244 פרש"י בראשית ג, ח. שם, כד. ועוד.

245 תהלים מה, יד. הובא ברמב"ם הל' אישות פי"ג הי"א.

246 ס"פ בראשית.

247 ב"ר פ"ל, ח.

248 כמו בכמה ענינים, שעד עתה ידעו שמפורש כן בתורה, תורתאמת, שלכן יודעים בוודאות שכן הוא האמת; אבל בימינו אלה רואים הדברים גם בפועל ובגלוי.

249 אלא שלא שמים לב על זה, כבכמה ענינים שעם היותם (ואדרבה – בגלל היותם) דבר הבולט לא שמים לב אליהם.

250 ויש אומרים שנתקבל הדבר גם אצל אומות העולם. – (כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך, ואמר:) אינני יודע מה נעשה אצל אוה"ע (ויכולים לברר אצלם), אבל, כך נמסר לי.

251 ואין להאריך בזה כשנמצאים בין גברים, ובפרט שכל א' מהנשואים שביניהם רואה הצניעות של זוגתו (פלג גופא – זח"ג ז, ב. קט, ב. ועוד) ובתו בנוגע להלבושים שלהם.

עמ' 143

252 ל"ת וסה"ל שמות ג, ד. שער הגלגולים הקדמה כ.

253 סוטה יא, ב.

254 ראה יל"ש רות רמז תרו בסופו.

255 ישעי' סה, יז. סו, כב.

256 שם נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

257 ויגש מז, כד. וראה לקו"ת ס"פ פינחס. ובכ"מ.

258 זח"א רי, א.

259 נשא ו, כג.

260 שם, כז. – להעיר שגם הברכה ש"אני אברכם" היא ברכת כהנים, שהרי "אלקיכם כהן הוא" (סנהדרים לט, סע"א).

261 כדרשת חז"ל במסכת חולין (מט, סע"א) דוקא.

262 ברכת עיוהכ"פ לאחר תפלת מנחה בתחלתה. וש"נ.

עמ' 144

263 אבות פ"א מי"ב.

264 וחלקם נדפס כבר בהשיחות, לקוטידיבורים וזכרונות שלו (ראה קונטרס "הצ"צ ותנועת ההשכלה". ועוד).
265 ראה תניא פל"ב.

266 ולהעיר, שבדורנו זה כל בני"ה הם בדרגה שלמעלה מזה, ע"ד המבואר בדרושי חסידות (ת"א מקץ מא, א. ובכ"מ) שבדורות האחרונים אין עמיהארץ כבזמן הש"ס [דאף שעמיהארץ אלה ראו התנאים והאמוראים, מ"מ, מאיזה סיבה שתהי' (מפני כובד הגלות וכיו"ב) לא פעלה עליהם ראי' זו ונשארו עמיהארץ גדולים], כמו שאין תלמידי חכמים גדולים כבזמן הש"ס.

עמ' 145

267 אבות פ"ד מ"ב.
268 וידוע התוקף בדבר משנה – טעה בדבר משנה חוזר (כתובות פד, ב. וש"נ), ובפרט סתם משנה, שאין בה פלוגתא בשאר משניות וברייתות וסוגיות הש"ס.
269 ראה ע"ח ש"ד פ"ג. של"ד פ"ג. של"ה פ"א. אגה"ק ביאור לסי' זך.

עמ' 146

270 ב"ק ל, א.
271 ראה זח"ג קמה, ב. ועוד. תניא רפ"נ. ובכ"מ.
272 ל' חז"ל – חגיגה כ, רע"א. וראה ספר הלקוטים (דא"ח להצ"צ) ערך כה"ג (ע' נד ואילך). וש"נ.
273 פרש"י בראשית א, ז (מב"ר פ"ד, ו).
274 קידושין מ, א. וראה אוה"ת בראשית לג, ב. ועוד.
275 כידוע שבכל ענין צ"ל נפק"מ בנוגע למעשה בפועל. ובלשון הרגיל בריבוי מקומות בש"ס – "מאי בינייהו".

עמ' 147

276 ראה זח"ג קנג, א.
277 ראה תניא פל"ח.
278 ת"א ויגש מד, ג. ויחי (בהוספות) קה, ג. ובכ"מ.
279 אף שמספרו ששה, ספירה הששית – שיש לפנ"ז חמשה מדות (ספירות), ולאח"ז מדה (ספירה) השביעית, ועד שנקראת בשם "מלכות", בדוגמת המלך שמשכמו ומעלה גבוה מכל העם" (ש"א ט, ב).
280 רבה (בה"א) – בלשון הקודש, או רבא (באל"ף) – בלשון ארמי, כב' הנוסחאות שנדפסו בסידורים בהסכמת גדולי ישראל.
281 ראה לעיל ס"י.
282 ראה ברכות כח, ב.
283 תענית ב, סע"א.
284 סנהדרין סה, א.
285 ראה לעיל הערה 91.
286 ויש לומר, שכיון שהתפילה צריכה לפעול בעוה"ז הגשמי, מתבטא הדבר גם בנוגע להאדם המתפלל, שהתפילה חודרת בכל מציאותו, במחשבה דיבור ומעשה, עד להחזרת פניו הגשמיים (שבהם נמצא כח המחשבה, וה"א מוצאות הפה) להמקום הגשמי דארץ ישראל, ירושלים, ביהמ"ק וקד"ק, כנ"ל.

עמ' 148

287 שכיון שנאמרת לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, ה"ה בתכלית האמת, אמת לאמיתות, ובתכלית הדיוק.

288 ע"ד המבואר בנוגע לשבעת ימי השבוע, ש"אנו מונין היום יום ראשון בשבת יום שני כו' עד יום השבת", אף ש"כבר עברו רבבות ימים משי"ב עד עתה" – ש"כל יום א' הוא ממש יום ראשון כמו יום א' של שי"ב שנתחדש הזמן מלמעלה מהזמן" (לקו"ת ש"ה"ש כה, סע"א. ובכ"מ).

289 כלומר: בפיוט הראשון ניכר ונרגש שהוא (גם) התחלה להפיוטים שלאחריו, כיון שכולם ענין אחד, אלא, כיון שאין ביכולת האדם* לחשוב ועאכו"כ לדבר שני דברים ביחד, בהכרח לאמרם זה אחר זה.

290 ראה שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס קפ. סתצ"ב סט"ז. לקו"ש חכ"ב ע' 56 הערה 2. וש"נ.

291 ולהעיר מפרטי הדינים בהלכות סוכה בנוגע לתפלה ולימוד התורה בסוכה או בבית הכנסת ובבית המדרש בגלל שלימות ישוב הדעת (שו"ע אדה"ז או"ח סתרל"ט ס"ד ואילך).

292 ובפרט שגם חול המועד אסור במלאכה, מלבד דבר האבד (רמב"ם הל' יו"ט פ"ז ואילך. טוש"ע או"ח סתק"ל ואילך).

293 ולהעיר, שלב ישראל ער הוא להקב"ה לתורתו ומצוותיו, כדרשת חז"ל על הפסוק (שה"ש ה, ב) "אני ישנה ולבי ער", שאע"פ ש"אני ישנה בגלותא", מ"מ, "לבי ער" להקב"ה לתורתו ומצוותיו (שהש"ר שם. זח"ג צה, א) – "לבי" דייקא, ש"לבא פליג לכל שיפין" (ראה זח"ב קנג, א. קסא, רע"ב. ועוד), אשר, מבין תלת שליטין דמוח לב וכבד, ר"ת מלך (נסמן בלקו"ש חי"ז ע' 40), מודגשת מעלת הלב* שעל ידו דוקא נמשכת החיות (בגלוי) בכל אברי הגוף.

(* ורק אצל הקב"ה מצינו ש"אחת דבר אלקים שנים זו שמעתי" (תהלים סב, יב. וראה מכילתא יתרו כ, ח).

עמ' 149

294 ולהעיר, שכיון שמצות ד' מינים זמנה כל היום כולו (טוש"ע או"ח ר"ס תרנב), דרושה זהירות יתירה שלא ישכח לקיימה, כטבע האדם שבידעו שיכול לעשות דבר מסוים במשך כל היום כולו, גדול יותר החשש שישכח דבר זה, מאשר דבר שזמנו מוגבל לג' או ד' שעות בהתחלת היום, או עד חצות היום (כמו ק"ש ותפלה – ראה שו"ע אדה"ז סנ"ח ס"ג. שם רספ"ט).
295 ובלשון חז"ל – "האי יומא דקא גרים" (פסחים סח, ב).
296 זח"ג לא, סע"ב.

297 כולל גם אלה שנמצאים ב"עולם" מלשון העלם (והסתר) (לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ), אשר, מבלי הבט על הנהגתם בימים שלפנ"ז, הרי, בידעם (ע"פ הלוח) שיום זה הוא "הושענא רבה", שבו מקבלים "פתקא טבא", משתדלים לעסוק בעניני היום.

298 נוסף על איכות הזמן – מתוך שימת לב, ובפרט בשייכות לתפלה (תוכן ההושענות) שהיא באופן של ביטול (טפל) והתחברות (תופל) להקב"ה.

299 ראה לעיל הערה 92.

300 נוסף על השייכות מצד ענינו של יום שביעי דסוכות – כמארו"ל (מגילה יז, ב) "מה ראו לומר גאולה בשביעית". מתוך שעתידין ליגאל בשביעית לפיכך קבעוה בשביעית".

(* ועפ"ז יומתק שעבודת התפלה היא "עבודה שבלב" דוקא.

עמ' 150

301 הל' מלכים רפ"א.

302 ולהעיר מהפלא שבדבר – שהענין דביאת המשיח (מי"ג העיקרים) נתפרש בתורה ב"פרשת בלעם" (ב"פרשת בלק"*) – ראה ברכות יב, ב).

303 ויורש הכל, ובפרט להיותו בן יחיד, ולא רק בן יחיד בין הבנים, אבל יש בנות שאף הן מקבלות חלק בנכסי האב לפרנסתן, עבור נישואיהן (ויתירה מזה – שפרנסת הבנות קודמת לירושת הבנים (רמב"ם הל' אישות פ"כ ה"אד. הל' נחלות פ"ה ה"ב)), אלא בן יחיד ממש, שאין בנים או בנות חוץ ממנו.

304 משא"כ שמע"צ (שכנגד יוסף) – אינו שייך לענין ה"אושפיון" (אורחים), כיון שבו נעשית הקליטה דכל הענינים באופן של קביעות, עד לתוקף הקביעות דמלוכה, כידוע ש"עצרת" הוא גם מלשון מלוכה, כמו "זה יעצר (ימשל) בעמי" (ש"א ט, יז ובפרש"י).

305 בראשית א, טו.

306 פרש"י עה"פ.

307 משא"כ הכוכבים שנשארו כבתחלת ברייתן, ואעפ"כ, אין זה גורע בגודל מעלתן, כמובן ממ"ש הרמב"ם (הל' יסוה"ת רפ"ג) ש"שאר כל הכוכבים (מלבד שבעת כוכבי הלכת) הנראים ברקיע" הם ב"גלגל שמיני", למעלה משבעת הגלגלים (שבעה רקיעים) – העילוי דשמיני שקשור עם הגאולה (ראה ערכין יג, ב. ועוד).

(*) ש"ה' בעל קסמים ובעל נחש יותר מבלעם" (במדב"ר פ"כ, יח).

עמ' 151

308 ישעי' ל, כו.

309 ראה חולין ס, ב. פט, א.

310 עמוס ז, ב. שם, ה.

311 כמודגש בהתחלת חג הסוכות – ביום חמשה עשר בחודש, ש"קיימא סיהרא באשלמותא" (כנ"ל ס"ז).

312 נוסף לכך שסוף זמן הגלות ה' ראוי להיות ברגע שלאחרי החורבן (אילו היו עושים תשובה*) – כדאיתא במדרש (איכ"ר פ"א, נא) שכאשר געתה הפרה פעם א' אמרו שחרב ביהמ"ק, ותיכף כשגעתה פעם שני' אמרו שנולד מושיען של ישראל, ועאכו"כ לאחר כל אריכות גלות באופן שכבר נשלם ה"רכוש גדול" שבשביל זה היתה ירידת הגלות**.

313 מ"א ח, סה ובפרש"י.

(*) כי כשישראל עושין תשובה "מיד הן נגאלין" (רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה). – ולהעיר, שתשובה היא גם מלשון השבה, שכל ישראל שבים למקומם האמיתי, בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש ובבית המקדש (על שולחן אביהם המלך).

(**) נוסף לכך שגם בלאה"כ טוענים בנ"י שמוותרים על ה"רכוש גדול" כדי לצאת מהגלות רגע א' קודם (ראה ברכות ט, סע"א ואילך).

עמ' 152

314 ראה מכתב שבהערה 164 בסופו.

315 ראה תענית בסופה. שמו"ר ספכ"ג. פרש"י בשלח טו, ב.

316 שהרי, אצל רועה ישראל אמיתי, אין שמחה גדולה מזה שיכול לברך צאן מרעיתו, כפי שראינו אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

317 שמות ד, יג.

318 פרש"י עה"פ.

319 ראה לקו"ש ח"א ע' 8 ואילך. וש"נ.

320 אבות רפ"א.

321 כולל גם חידוש בענין המצוות, "כמצות רצונך" (נסמן לעיל הערה 108), החל מהענין שהזמן גרמא – חידוש בשמחת בית השואבה, שבלאה"כ צריכה להיות באופן של חידוש, ע"י פנים חדשות (כנ"ל ס"ט).

322 וגם בלילה, דאף שמבואר בכ"מ שלילה אינו הזמן דנתינת צדקה, הרי, כשהעני (או באכחו, גבאי צדקה) עומד לפניו ומבקש צדקה, בודאי צריך ליתן צדקה גם בלילה (ראה בארוכה לקו"ש ח"ט ע' 292 אילך. וש"נ).

323 ב"ב יו"ד, א. וראה תניא פל"ז.

324 בסמיכות לאמירת "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך" (בסיום וחותרם תפלת ערבית) – הגילוי ד"פניך" בבית המקדש השלישי.

325 כמו במצות הצדקה שצריך ליתן מיד, כפס"ד השו"ע (יו"ד סרמ"ז ס"א), ובתוספת הדגשת "מעשה רב" (ש"אין למדין הלכה כו' עד שיאמרו לו הלכה למעשה" (ב"ב קל, ב)) – "כעובדא דנחום איש גמזו".

326 מכילתא ופרש"י בא יב, מא.

327 בליל ה' – התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן ניגון הקפות לאביו הרלווי"צ ז"ל. ומליל ה' ואילך – נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א שטר של דולר לתת לצדקה, ובהוספה מדילי' (המו"ל).

Citation status

Citations the elucidation leans on, sorted by how far they were checked. "Verified" means checked against the text itself or against standard, readily checked references. Nothing is marked higher than it was checked.

VERIFIED	Tehillim 81:4, <i>bakeseb l'yom chageinu</i>	§2 · verse text
VERIFIED	Yeshayahu 12:3, <i>mimaayanei hayeshuah</i>	§9 · verse text; title of the series
VERIFIED	Mishnah/Gemara Sukkah 51a: "whoever has not seen Simchas Beis HaShoevah..."	§9
VERIFIED	Sukkah 50a: the flute does not override Shabbos or Yom Tov	§13
VERIFIED	Megillah 3a: "Kohanim at their service, Leviim on their platform, Yisraelim at their station"	§10
VERIFIED	Hoshea 14:3, <i>unshalmah farim sefaseinu</i>	§10
VERIFIED	Bamidbar 9:7, "why should we be diminished"	§11
VERIFIED	Pesachim 85b, <i>pakah igra</i>	§14
VERIFIED	Michah 7:15, "as in the days of your going out from Egypt I will show him wonders"	§16, §23
VERIFIED	Bamidbar 29: bulls 13→7, total 70 (discrepancy with printed 7" noted)	§22
VERIFIED	Zechariah 14:16–18, the nations and Sukkos	§22
VERIFIED	Avos 1:12, "be of the disciples of Aharon"	§32–33
VERIFIED	Tanya ch. 5, "a wondrous union"	§6
VERIFIED	Rambam, Hil. Melachim 11:1, restoration of Davidic kingship; Bilam's prophecy	§36
VERIFIED	Bereishis 33:17, "and Yaakov journeyed to Sukkos"	§26–27
AS CITED	All 327 footnotes and starred sub-notes	Back matter · reproduced as printed
AS CITED	Zohar locations for the ushpizin (III 103b; III 255b), "three knots" (III 73a), <i>pera</i> (I 210a)	Deep dives · from nn. 43, 45–46, 258
AS CITED	Likkutei Torah and Sefer HaMaamarim loci in deep dives	From the sicha's own notes
UNVERIFIED	Editorial status (מוגה / בלתי מוגה) of this kuntres	About page
UNVERIFIED	Correspondence of printed pp. 101–152 to a named volume	About page
UNVERIFIED	Identification of §23's references (USSR; Iraq)	Editorial context, not the Rebbe's words

OPENCHASSIDUS

Maayanei HaYeshuah 5751 · Full Elucidated Edition
Prepared by Shimon Rosenberg · shimon@reshimu.ai
reshimu.ai/editions

Hebrew text from the printed kuntres, pp. 101–152. English translation and elucidation are an editorial work, set typographically apart from the words of the sicha. Errors in the elucidation are the editor's own. Corrections are welcome.

TYPESET IN FRANK RUHL LIBRE · EB GARAMOND · HEEBO